colecţia C&A – MOTIVAŢIONAL

Deciziile ocupă un loc important în viaţa noastră de zi cu zi, fiind cea mai valoroasă cheie în obţinerea succesului. Deciziile ne conturează viitorul şi aduc bucurie şi emoţie în viaţa noastră. În loc să trăim povestea altcuiva este necesar să ne trăim propria poveste, iar acest lucru este posibil prin alegerile pe care le facem.

A lua decizii reprezintă un mod de viaţă pentru oamenii de succes, iar noutăţile pe care acestea le aduc îi încântă. Experienţa lor ne arată că de foarte multe ori viaţa se rezumă la deciziile pe care le luăm – cu cât acestea sunt mai îndrăzneţe, cu atât emoţia este mai mare, iar răsplata pe măsură.

Deciziile oamenilor împliniţi ne ajută să ne dăm seama că noi suntem singurii capabili să schimbăm lucrurile prin intermediul hotărârilor pe care le luăm.

Chiar şi atunci când ne confruntăm cu situaţii care nu pot fi controlate, putem decide cum să reacţionăm, ce lecţii să învăţăm şi ce atitudini şi convingeri să adoptăm. Locul în care ne aflăm azi se bazează foarte mult pe deciziile pe care le-am luat ieri, iar viitorul nostru depinde de ceea ce decidem azi.

ISBN 978-973-162-051-0

DECIZIILE OAMENILOR ÎMPLINIŢI

PHILIP BAKER

Autorul bestsellerului
Secretele oamenilor împliniţi

EDITURA AMALTEA

Jos pălăria pentru Phil Baker şi pentru această carte extraordinară despre luarea deciziilor. Sunt o persoană care citeşte destul de mult şi consider că materialele scrise de Phil sunt unice atât în ceea ce priveşte conţinutul lor, cât şi stilul acestuia. Angajamentul cu care acesta îi ajută pe cititori să îşi lărgească orizontul de aşteptare capătă o noua semnificaţie odată cu „Deciziile oamenilor împliniţi".

Kevin Gerald
Pastor senior, autorul lucrărilor *Characteristics of a Winner* şi *Forces That Form Your Future*

Viaţa nu este o întâmplare, ea este rezultatul deciziilor noastre. Rezultatele cu adevărat remarcabile apar datorită luării unor decizii importante! Îndrăzniţi să decideţi să vă trăiţi viaţa cu autoritate. Această carte îşi va lăsa cu siguranţă amprenta supra felului în care vedeţi luarea deciziilor, dar şi asupra capacităţii voastre de a lua deciziile cele mai bune.

Mark Ramsey
Pastor senior, biserica CitiPointe, Brisbane, Australia

Această carte este o combinaţie minunat construită de umor, umanitate şi o mare doză de încurajare. Este evident că Phil se dovedeşte a fi un autor cult, inteligent şi atent. Prin cartea sa, Phil vă provoacă nu doar să luaţi decizii, dar vă şi învaţă cum să luaţi cele mai bune decizii. Vă va provoca, vă va informa, vă va distra şi în cele din urmă vă va inspira să treceţi la un nivel mai înalt de existenţă. Dar nu va face compromisuri de la mesajul său central – pentru a realiza ceva de o valoare extraordinară trebuie sa iei deciziile corecte. Mi-a plăcut să citesc această carte şi v-o recomand cu căldură.

Bruce Hills
Pastor senior, biserica Garden City, Brisbane, Australia

Din punctul de vedere al unei peroane care se află în plin proces de scriere a unei cărţi despre leadership, am găsit această carte nu doar fascinantă şi plăcută, ci chiar frustrantă. Phil Baker a reuşit. A scris cartea pe care aş fi vrut eu să o scriu şi mai mult ca sigur că a făcut acest lucru mai bine decât l-aş fi făcut eu! Este spirituală, instructivă şi aparent simplă. Are talentul de a face conceptele dificile să fie uşor de înţeles. Partea cea mai bună este că el chiar trăieşte după aceste principii. Nu este vorba doar de nişte idei bune – este vorba chiar de felul în care Phil îşi trăieşte viaţa şi astfel, ceea ce el recomandă nu se petrece doar în scris, ci şi în fapt. Cumpăraţi această carte şi citiţi-o. Nu veţi mai fi la fel.

Eric Delve
Pastor senior, biserica St Luke, Maidstone, UK

DECIZIILE OAMENILOR ÎMPLINIȚI

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
BAKER, PHILIP
Deciziile oamenilor împliniţi / Philip Baker ; trad.: Irina Sasu. -
Bucureşti: Amaltea, 2009
ISBN 978-973-162-051-0

I. Sasu, Irina (trad.)

159.923.2

DECISIONS OF DARING ACHIEVERS
PHILIP BAKER

DECIZIILE OAMENILOR ÎMPLINIŢI
PHILIP BAKER

ISBN 978-973-162-051-0

PHILIP BAKER

DECIZIILE OAMENILOR ÎMPLINIȚI

EDITURA AMALTEA
www.amaltea.ro

„I-am răspuns că zarurile au fost aruncate; am trecut Rubiconul. Să mă scufund sau să înot, să trăiesc sau să mor, să supraviețuiesc sau să pier alături de țara mea era hotărârea mea de nestrămutat.[1]"

John Adams, Dialoguri cu Jonathon Sewell, 1774
(John Adams, Opere, vol.4, p.8)

CUPRINS

PROLOG

Lucrurile bune vin în general câte trei – *Stăpânul Inelelor, Matrix*, ... primele trei serii *Rocky?* Astfel, între 1996 și 2001 am scris o serie de trei cărți: *Secrets of Super Achievers (Secretele oamenilor împliniți*, Ed. Amaltea, 2008), *Attitudes of Amazing Achievers* și *Wisdom of Wealthy Achievers*. La începutul lui 2003 însă am ținut o serie de prelegeri legate de puterea deciziei. Dintre toate prezentările mele pe parcursul întregului an, aceasta a fost cel mai bine primită și se pare că a avut cel mai mare impact asupra vieților celor din public.

Astfel că trilogia mea s-a transformat într-o serie de patru volume. Aș dori să le mulțumesc celor de la cafeneaua Joe's Garage din Queenstown, Noua Zeelandă, pentru că mi-au furnizat cafeaua, și lacului Wakitipu pentru inspirație. După ce scriu îi predau un document absolut ilizibil surorii mele, Penny, care îl transformă într-o carte, având ca ajutor și alte resurse. Ea îmi spune întotdeauna că cei care fac adevărata muncă sunt Sarah Churchill, Mark Pomery, Simon Elliott și Belinda McCullough, alături de Amanda Spurling, care se ocupă de fotografii.

Totul a pornit cu o cursă de alergare începută în fața casei mele, în încercarea de a mă menține în formă. La asta se rezumă de fapt viața – momentul hotărârii, al deciziei, momentul acela în care stai în fața casei tale în pantaloni scurți și o pereche de sandale total nepotrivite și faci acel pas, te arunci înainte. Restul este simplu. Sunt sigur că această carte va încuraja pe mulți să treacă pragul.

Phil Baker
Joe's Garage, 8:56 am, 29 august 2004.

CUVÂNT ÎNAINTE

Luarea deciziilor este o parte a vieţii noastre de zi cu zi. Fiecare doreşte ca toate lucrurile să fie aranjate cum trebuie sau să aibă un plan real, bine pus la punct, astfel încât să poată lua hotărârea fără teama de eşec.

Un proverb spune: „Un plan bun eşuează din lipsa unui sfat bun". Este foarte bine să cauţi un sfat, dar în procesul luării unei decizii, acest sfat trebuie să fie şi potrivit.

Bill Bernbach, fondatorul Doyle Dayne Bernbach Advertising, spunea: „Suntem atât de preocupaţi de rezultatele statisticilor, încât uităm că noi suntem cei ce le creăm".

Va trebui să luăm decizii în fiecare zi, atât importante, cât şi mărunte. Nu putem să deţinem toate datele legate de o anumită problemă, pentru că încă nu am rezolvat-o. Putem să le analizăm de mai multe ori, însă într-un final, va trebui să luăm o hotărâre. Analiza în sine nu va lua decizia în locul nostru.

Deciziile ne conturează viitorul şi aduc bucurie şi emoţie în viaţa noastră. Pentru a deveni un performer, trebuie să iei decizii. În loc să trăieşti povestea altcuiva, mai bine îţi creezi propriile statistici şi propria poveste.

Performerii vor îndrăzni să intre în acele domenii despre care nu se ştie mare lucru. Vor crea noi pieţe şi noi modalităţi de a face afaceri.

A lua decizii este un mod de viaţă pentru performeri, iar noutăţile pe care acestea le aduc în viaţa lor îi încântă. Performerii îşi urmăresc visurile şi pasiunile prin luarea acestor hotărâri. Viaţa se rezumă la a lua decizii – cu cât acestea sunt mai îndrăzneţe, cu atât emoţia este mai mare, iar răsplata pe măsură.

Vei spune: „Şi dacă greşesc?". Performerii ştiu că din când în când vor lua decizii greşite şi că unii vor ţine cu ei, iar alţii li se vor împotrivi, dar, în ciuda acestora, ei vor lua hotărârea de care este nevoie.

Există un studiu care dovedeşte că 10% dintre oameni nu vor fi de acord cu tine indiferent de decizia pe care o iei. Aşa că fă-o. Sfaturi vin din toate părţile şi, de cele mai multe ori, de la cei ce nu au făcut lucrul respectiv. Unele companii le acordă angajaţilor timpul necesar pentru a crea şi a lua decizii - bune sau rele. Acel timp necesar pentru a crea produse îndrăzneţe. Timpul de care este nevoie pentru a deveni îndrăzneţi. Un astfel de exemplu este Compania 3M din Statele Unite. 3M este o companie care vinde produse inovatoare. Fără inovaţie, afacerea aceasta nu poate exista. 3M le permite angajaţilor să folosească 15% din orele petrecute la muncă pentru a crea şi a lua decizii asupra proiectelor alese de ei înşişi.

Problemele, dificultăţile, munţii nu vor dispărea dacă nu luăm nici o decizie. Trebuie să iei decizii pentru a ocoli, sau a lua în piept aceste probleme.

Atunci când am început afacerea lanţului de cafenele Gloria Jean's, numărul de decizii pe care trebuia să le luăm era înfiorător (şi încă este). Dar eram devotaţi unei idei şi înflăcăraţi, astfel că a trebuit să luăm toate aceste decizii. Am hotărât ce voiam să fim şi ce doream să realizăm. Eram deschizători de drumuri pe piaţa de cafea din Australia. Trebuia să luăm decizii dacă voiam să ne realizăm visurile şi să ne îndeplinim dorinţele. Astfel că acest proces a devenit un fel de obişnuinţă pentru noi.

Iată câteva dintre deciziile pe care Philip Baker ne provoacă să le luăm pentru a deveni oameni de succes:

- Decizii la răscruce de drumuri - Încotro? Forţa ce creşte în momentul luării unei decizii
- Decizia de a fi în formă maximă
- Decizia de a-ţi schimba viaţa
- Decizia de a-ţi păzi inima
- Decizia de a învăţa - Fii curios
- Decizia de a te distra
- Decizia de a iubi
- Decizia de a ierta
- Decizia de a avea răbdare
- Decizia de a avea o căsătorie reuşită
- Decizia de a nu face comparaţii

A decide poate deveni o obişnuinţă, poate crea forţă motrice şi poate să-ţi transforme visurile în realitate. Succesul este un drum bătătorit de decizii, şi nu o destinaţie.

Philip Baker ia hotărâri şi ne provoacă şi pe noi să facem la fel astfel încât să avem succes în toate domeniile vieţii.

Ne somează să găsim forţa existentă în luarea unei decizii.

Peter Irvine

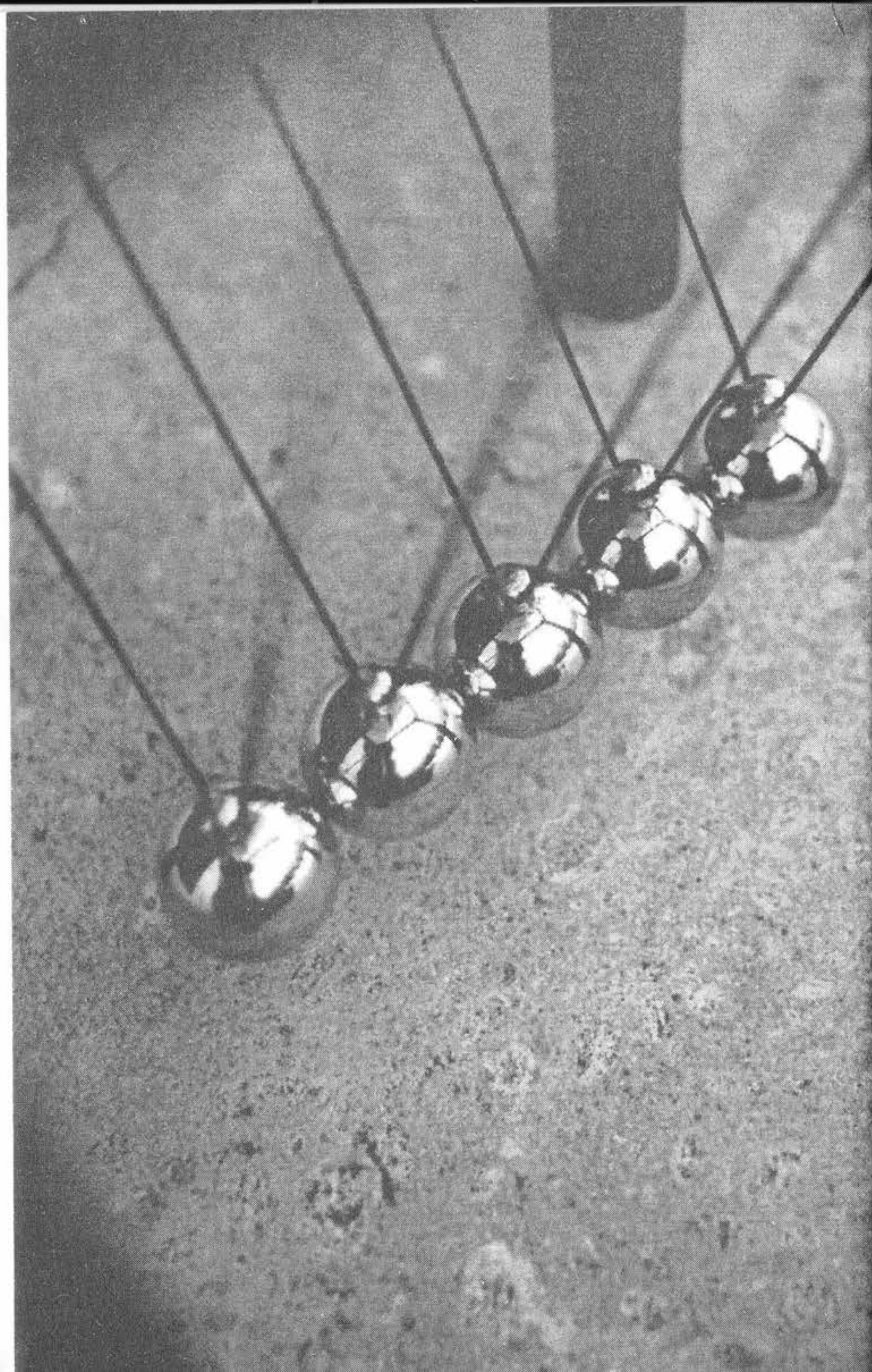
Director şi deţinător al lanţului de cafenele Gloria Jean's

PARTEA I
DE CE CONTEAZĂ

CAPITOLUL 1
CE ŢI-E SCRIS ÎN FRUNTE ŢI-E PUS

„Există un moment în care fiecare
om şi fiecare naţiune trebuie să
decidă de partea cui se află în lupta
adevărului cu minciuna şi a binelui
cu răul;
Un ideal nobil, un nou trimis al
Domnului care oferă fiecăruia
mântuire sau nenorocire,
Împarte lumea-n două: la stânga
caprele şi la dreapta oile,
iar alegerea merge aşa mereu, între
întuneric şi lumină."

J.R. Lowell[1]

Morpheus – „Crezi în soartă, Neo?"
Neo – „Nu."
Morpheus – „De ce nu?"
Neo – „Pentru că vreau să cred că dețin controlul asupra destinului meu."
Morpheus – „Înțeleg perfect ce vrei să spui."[2]

Ideea că deciziile sunt de maximă importanță pentru succesul nostru se bazează pe două presupuneri.

În primul rând, că nu totul este predestinat; că tot ceea ce facem sau nu facem contează; încrederea în faptul că tot viitorul nostru este flexibil și că a decide și a acționa modifică felul în care se desfășoară lucrurile.

În al doilea rând, că universul funcționează după o logică anume; că deciziile conturează realitatea, deoarece și piesele de domino cad într-un anumit fel, și dacă aleg să împing una anume, atunci consecințele sunt în mare previzibile.

Dacă oricare dintre cele două premise de mai sus este falsă, atunci forța și înțelepciunea deciziilor proprii este doar un miraj. Dacă totul este predestinat, atunci, indiferent ce decidem sau facem, lucrul respectiv se va întâmpla oricum. Ce ți-e scris în frunte ți-e pus.

Pe de altă parte, dacă viața este cu totul întâmplătoare, fără nici o logică, adevăr, ritm sau model demn de încredere, atunci nimeni nu poate spune cu siguranță că ceea ce credem, felul în care reacționăm sau acționăm are vreo influență asupra vieții noastre.

Părerea mea este că, deși în adâncul nostru cunoaștem adevărul legat de aceste lucruri, trăim într-un fel de ceață, fără să înțelegem ce înseamnă cu adevărat toate acestea. Poate că tot ceea ce avem nevoie este să fim convinși de cineva. Realitatea este că lumea noastră funcționează în concordanță cu niște reguli, cu niște legi; există un tipar în univers; o formulă în spatele acestor forțe.

Să ne imaginăm un pic o lume proiectată altfel – o lume în care merele ar cădea în sus, fără nici o logică, pur şi simplu din când în când. Cum ar fi dacă uneori cafeaua ar fi când rece, când caldă? Ce fel de univers ar fi acela şi ce fel de existenţă am duce noi într-o lume în care totul ar fi întâmplător? Dacă seminţele ar încolţi când şi când, fără nici un motiv, ci doar pentru că aşa ar sta lucrurile? Dacă noţiunea de „consecinţă" nu ar avea nici un înţeles? Dacă nu ar exista nici o legătură logică între cauză şi efect, ci pur şi simplu un lucru s-ar petrece întâi şi apoi i-ar urma un al doilea, dar fără nici o legătură cu primul? Dacă ceea ce aş face sau nu aş face nu ar avea nici un fel de legătură cu ceea ce se petrece în realitate în viaţa mea?

Într-o asemenea lume ai putea să fii leneş şi să ai aceleaşi şanse de promovare sau îmbogăţire precum cel harnic şi sârguincios... niciodată n-ai putea şti. O relaţie extraconjugală mi-ar putea îmbunătăţi căsnicia sau ar putea să o distrugă. Omorârea cuiva în public ar putea atrage oprobiul societăţii sau ar putea fi aplaudată, iar înscrierea unui gol ar putea să însemne câştigarea partidei sau pierderea ei... n-am putea şti cu siguranţă niciodată care este rezultatul.

Pe scurt, cum ar fi să supravieţuieşti, nu mai zic să găseşti o anume logică, într-o asemenea lume? Cu cât ne gândim mai mult la o asemena situaţie ipotetică (Steve Wright ar comenta aici că ar trebui mai bine să ne imaginăm o lume în care nu ar exista situaţii ipotetice!), cu atât suntem mai recunoscători că nu trebuie să trăim astfel.

Mulţi dintre noi luăm ca atare faptul că trăim şi murim, producem şi consumăm, semănăm şi recoltăm pe baza unor reguli clare. Legile fizicii şi ale chimiei sunt cele care ne asigură existenţa. Legile comunicării ne permit să interacţionăm. Legile spirituale ne conferă semnificaţie, legile agrare produc mâncarea, pe când cele ale gastronomiei ne permit să o preparăm. Putem continua aşa la nesfârşit, dar deja devine clar că efectul şi cauza, acţiunea şi consecinţa, decizia şi implicaţia sunt o descriere exactă a felului în care funcţionează lucrurile în lume. Acest adevăr este atât de adânc înrădăcinat în subconştientul nostru, că nici măcar nu-l punem în discuţie şi nici nu ne dăm seama că există. Aşa cum peştii nu simt senzaţia de ud, aşa şi noi trăim pe baza acestor reguli şi legi, folosindu-le, înţelegându-le şi asumându-ni-le fără să ne dăm seama de acest lucru.

Nu credem în asta, ştim clar... că durează trei minute să fierbi un ou, 180 de mile pe oră pentru a decola, o majoritate de membri aleşi pentru a constitui un guvern, un pahar şi jumătate de lapte pentru a da gust oricărei prăjituri. Ştim că, atunci când sunt tăiaţi, copacii cad, că minciuna complică viaţa şi că pâinea proaspătă are gust mai bun decât cea uscată. Ştim că soarele va răsări din nou mâine şi că fluxul va veni din nou, că heroina distruge viaţa, în timp ce a-i ajuta pe alţii îţi îmbogăţeşte existenţa. Luăm ca atare faptul că un scaun ne va susţine greutatea şi dacă nu este aşa, atunci există un motiv clar – picioarele acestuia nu mai ţin, dieta noastră nu a funcţionat sau cineva ni l-a tras de sub picioare exact când voiam să ne aşezăm. Niciodată cauza nu este aceea că nu a existat nici un motiv. Că pur şi simplu în acea zi, acest scaun pur şi simplu nu a „funcţionat", s-a împotrivit şi astfel ai căzut pe jos pentru că... ei bine, nu ar exista un „pentru că"; pur şi simplu pentru că se poate întâmpla asta câteodată... mai încearcă, poate că de data asta merge.

Regulile pun stăpânire pe personalitatea noastră prin modalităţi evidente, dar şi prin altele subtile. Chiar în acest moment folosesc regulile gramaticale, de dexteritate fizică şi sper că şi pe cele ale logicii, în timp ce tu foloseşti legile recunoaşterii vizuale, înţelegerea, şi aş vrea să cred că şi pe cele ale plăcerii.

Prin urmare, viaţa se rezumă la a descoperi aceste reguli şi legi şi la a decide cum să le aplicăm. Succesul se rezumă la cât de bine le înţelegem şi cât de corect facem uz de ele în domeniul nostru de interes. Într-adevăr, pornind din acest punct cheie, a fost creată societatea vestică. Din vremea Renaşterii, a Reformei şi a Revoluţiei Industriale, până la viziunea predominant ştiinţifică a zilelor noastre, acest adevăr a fost propagat cu succes.

Adevărul este că viaţa nu se desfăşoară la întâmplare. Că legile naturii pot fi înţelese, iar pe baza informaţiilor furnizate de ele putem lua decizii şi astfel putem reuşi să zburăm pe lună sau să creăm copii prin fertilizarea in vitro. Astfel avem puterea de a schimba o sumedenie de lucruri şi, drept consecinţă, lumea în care trăim devine un loc mai periculos, dar în acelaşi timp mai fascinant.

Şi totuşi, cum se face că aplicăm atât de rar acest model cunoscut noţiunilor de succes, personalitate, relaţii sau spiritualitate? Dacă eşuăm, atunci dăm vina pe îngustimea minţii şefilor noştri, pe guvern, pentru politica lui proastă, pe partenerii noştri de viaţă, pentru lipsa de înţelegere, şi pe Dumnezeu, pentru că nu ne-a sărit în ajutor atunci când aveam nevoie. Pentru a folosi o analogie din Jim Collins[3]: atunci când lucrurile merg prost, privim în afară pentru a găsi pe cineva pe care să dăm vina. Atunci când treburile merg bine, ne uităm în oglindă şi acceptăm laudele. Putem să ne construim succesul singuri, însă cu siguranţă nu suntem noi de vină pentru că am greşit. Şi iată că totuşi cei mai buni conducători fac exact invers. Când totul merge bine se uită în afară şi laudă echipa, domeniul de activitate şi împrejurările exterioare. Însă atunci când apare un moment de criză, se reflectă în oglindă pentru a descoperi unde anume au greşit şi chiar mai important decât asta, pentru a vedea ce pot face pentru a îndrepta lucrurile.

Această carte reprezintă o încercare de a ne ajuta pe toţi să învăţăm să privim în oglindă. Să ne dăm seama că existenţa este construită pe baza unor reguli şi legi, iar noi suntem singurii capabili să ne construim viaţa şi să schimbăm lumea prin intermediul acestui dar care ne-a fost dat, adică puterea de decizie. Lipsurile financiare, suferinţa psihică sau stagnarea carierei se datorează faptului că nu cunoaştem regulile care guvernează toate lucrurile, sau faptului că acţionăm în opoziţie cu ele. Cred că în viaţă poţi fi învingător, poţi fi un bun creştin şi poţi obţine acea siguranţă... dacă ştii cum îţi poţi alege calea în consecinţă. Aşa că haide să împrăştiem ceaţa şi să ne înfruntăm viitorul cu din ce în ce mai multă claritate.

BIBLIOGRAFIE

1. J.R. Lowell, *The Present Crisis*, st. 5.
2. *Matrix* (filmul), 1999.
3. Jim Collins, *From Good to Great: Why Some Companies Make the Leap*, HarperCollins, 2001.

CAPITOLUL 2

PESIMISMUL INTELECTULUI, OPTIMISMUL VOINȚEI[1]

„Oamenii trebuie să se decidă ce anume nu ar face şi abia apoi vor putea să acţioneze eficient în ceea ce ar trebui să facă."

Mencius, Opere 2.8

Puterea deciziei este cea mai valoroasă cheie pe calea către succes. Nu neapărat din punctul de vedere al importanței, cât din punct de vedere cronologic, deoarece alegerea reprezintă momentul de început în orice acțiune. Fără decizie nu avem continuare. Alegând, putem să facem lucruri minunate sau îngrozitoare. O simplă decizie a dus la descoperirea Lumii Noi și, în fond, tot o decizie a dus la prăbușirea unei clădiri din cauza coliziunii cu un avion. Prin decizie putem să ne îmbunătățim viața sau să ne-o distrugem. Poți să te căsătorești sau să divorțezi, poți să-ți îmbrățișezi copilul sau îl poți lovi. Deși există circumstanțe care fac mai ușoară luarea unei decizii în locul alteia, nimic nu are puterea de a declanșa o anumită acțiune mai mult decât propria noastră hotărâre. Psihologia freudiană încearcă doar să explice de ce decidem într-un anumit fel, dar nu poate să ne exonereze de responsabilitatea hotărârilor noastre. Din păcate, în loc să valorificăm și să utilizăm această putere dată de Dumnezeu, o ignorăm, o evităm și ne trăim viața la întâmplare, prinși într-un ocean de ezitări și amânări. Eu personal obișnuiam să fiu destul de indecis, acum însă, lucrurile s-au mai schimbat...

Evident că, pe măsură ce societatea noastră devine tot mai sofisticată, mai prosperă și mai aglomerată, multitudinea de alegeri și de posibilități devine bulversantă. Un supermarket obișnuit din Statele Unite vinde aproape o sută de tipuri diferite de cereale pentru micul dejun. Avem o mulțime de canale TV, download-uri broadband și 27 de feluri de toppinguri pentru pizza. Nu numai că o asemenea supradoză de informație slăbește capacitățile intelectuale, dar începe chiar să sugereze că individul are foarte puține de spus în această privință. În mintea noastră este posibil să fim capabili să alegem pizza pe care o dorim, dar, pe de altă parte, nu putem să alegem partidul politic cu care ținem, regimul economic sau guvernamental preferat sau, se pare, chiar modul

în care alegem să ne creștem copiii. Nu suntem altceva decât niște flecuștețe purtate de curent, frunze în bătaia vântului, acea pană rătăcitoare din *Forrest Gump*. Astfel, acest pesimism propriu fatalismului se strecoară în suflet ca un vierme și se hrănește cu scopurile noastre, distrugându-ne determinarea. În Grădina Raiului alternativele erau simple. Adam și Eva nu aveau altceva de făcut decât grădinărit și sex! Și, cum spune J. John[2], ce te făceai dacă nu-ți plăcea grădinăritul! Succesul în viață nu se rezumă însă la a alege un tip de cereale, de mașină, canal TV sau dacă e cazul să faci grătar în seara asta sau nu. Succesul presupune luarea unor decizii de importanță majoră și apoi să le urmărești cu insistență și dârzenie. Decizia este elementul de legătură dintre a spune și a face, dintre a ști și a trăi, dintre teorie și practică, dintre teologie și credință.

Scopul acestei cărți este să declare alături de Gramsci că există un optimism al voinței. Că viața se referă la alegeri făcute, și nu la bafta avută. Că nu suntem destinați să fim niște sclavi ai circumstanțelor, ci dimpotrivă, acestea pot fi sclavele deciziilor noastre. Chiar și atunci când ne confruntăm cu situații ce nu pot fi controlate de noi, putem decide cum să reacționăm, ce lecții să învățăm și ce atitudini și convingeri să adoptăm ca efect al acestor situații. Locul în care ne aflăm azi se bazează foarte mult pe deciziile pe care le-am luat ieri, iar viitorul nostru se bazează pe ceea ce decidem azi. Viața este o multitudine de alegeri sau, ca să folosim metafora lui Frost, o varietate de drumuri ce se împrăștie prin pădure. Ajungem din când în când la răscruce de drumuri și, în ciuda faptului că suntem conștienți de acest lucru, puterea deciziei stă în aceste răscruci. Putem alege să eliberăm această putere și să permitem vieților noastre să curgă lin, dar numai noi suntem responsabili pentru propriile alegeri.

Vestea bună este că, așa cum afirmă Gramsci, există un optimism al voinței. Decizia are aliații săi – astfel că în momentul în care o facem nu suntem singuri. Mă surprinde de fiecare dată puterea ce pare a fi eliberată atunci când se face o alegere. Persoana care a decis poate supune circumstanțele. Doctorii îți pot spune că cel care are voința de a trăi va rezista mai mult timp, deși poate că este mai bolnav decât cel care a renunțat deja la dorința de a trăi. Atunci când Biserica din comunitate a decis că vrea să se orienteze către televiziune, în ciuda faptului că nu aveam, personal, bani sau pregătire, lucrurile au început să se miște. Ceea ce privit de pe margine părea a fi imposibil de realizat a început să devină realizabil pe măsură ce ne apropiam de el. Au început să apară persoanele pregătite, posturile de televiziune ce ne refuzaseră inițial au spus da și în prezent suntem prezenți la televiziuni din șaizeci de țări. Sunt perfect conștient că dacă nu ne-am fi decis să facem asta, cu siguranță nu s-ar fi întâmplat niciodată; într-adevăr, am fi fost exact în aceeași situație și în ziua de azi – lipsa oamenilor, a banilor și a know-how-ului ar fi încă prezente. Atunci când luăm o decizie, vântul începe să bată în direcția în care vrem noi, culoarea semaforului se transformă în verde; avem încă de luptat, însă lucrurile devin întrucâtva mai ușoare.

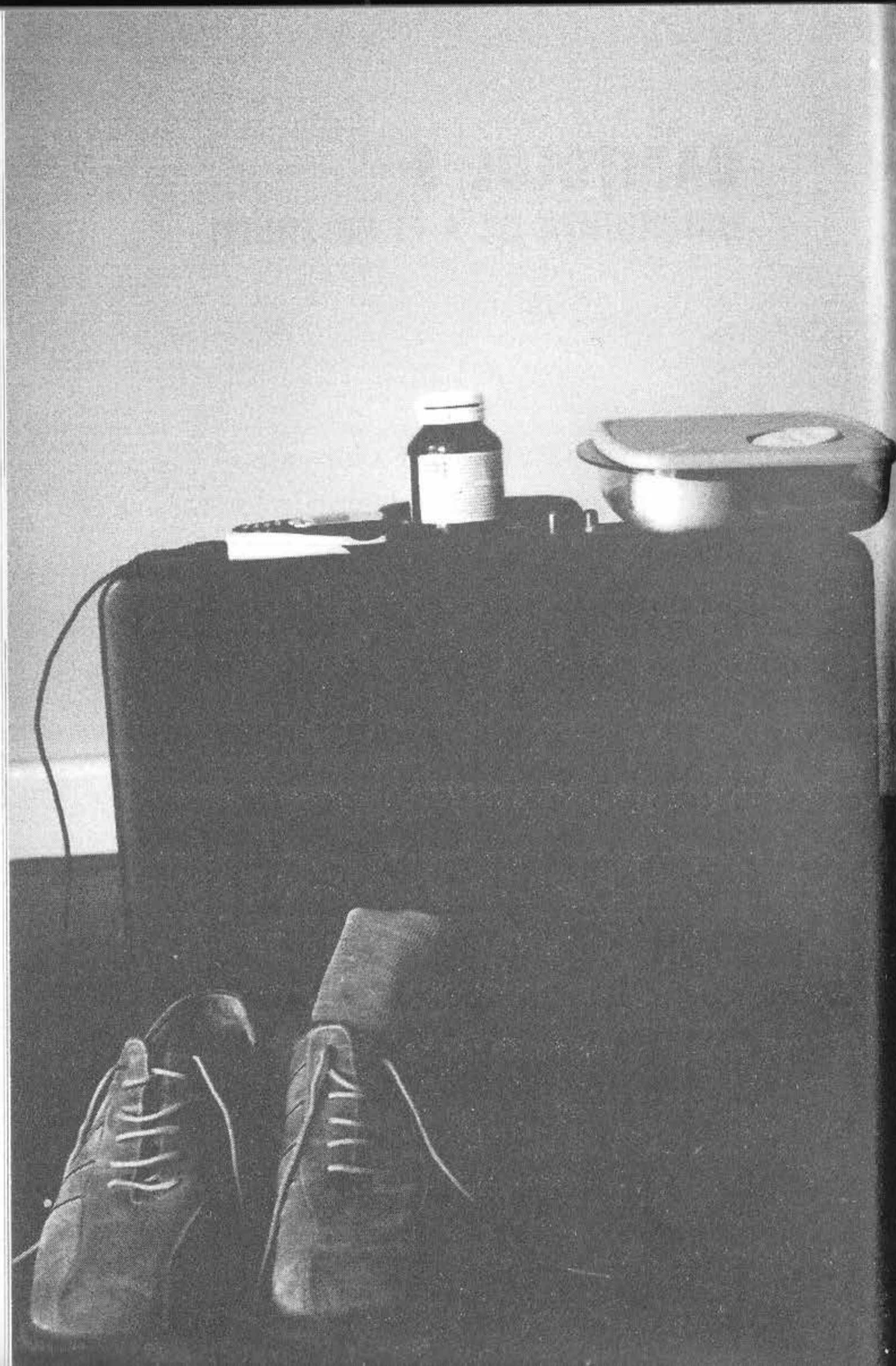
BIBLIOGRAFIE

1. Antonio Gramsci, teoretician politic italian (1891-1937).
2. J. John, orator internațional și autor de succes al mai multor volume, printre care *Walking With God, Marriage Works* și *A Box of Delights.*

CAPITOLUL 3
OBIȘNUINȚA DE A FI OBIȘNUIȚI

„Şi astfel, natura oamenilor este asemănătoare; doar obiceiurile lor îi diferenţiază."

Confucius (Analecte, 17.2)

O decizie fermă, indiferent că este conștientă sau inconștientă, nu trebuie luată din nou în fiecare zi. Decizia de a te trezi la 6 dimineața este genul de hotărâre ce trebuie atacată cu maximă energie în primele săptămâni, însă, după un timp, devine un automatism. Dificultatea cu care te dai jos din pat se manifestă doar la început. Astfel, voința este eliberată și se poate concentra pe altă problemă.

Avem o natură repetitivă bazată pe obișnuință. Obiceiurile noastre formează structura personalității pe care o avem și definesc esența caracterului nostru. Repetarea unei acțiuni până ajunge să devină instinctivă reprezintă însuși modul în care ne trăim viața. De fapt, este unica modalitate prin care înțelegem să trăim. Vezi tu, avem o nevoie constantă de ordine, context și familiaritate. Într-adevăr, într-un mediu aflat într-o schimbare continuă, necesitatea obișnuinței este și mai acut resimțită. Mai devreme sau mai târziu, tot ce vrem este să ajungem acasă, să ne întoarcem la ceea ce ne este familiar. Obiceiul, indiferent care este acesta, ne oferă o senzație de control. Dacă numărul schimbărilor crește, atunci acest simț se diminuează și dă naștere fenomenului denumit de Alvin Toffler șocul viitorului[1].

Teza centrală susținută de Toffler este că atunci când experiența noastră este invadată de noutate, viețile ne sunt aruncate în nesiguranță. Să luăm pe cineva din jungla braziliană și să-l ducem într-un sat de eschimoși; atunci inima sa va tremura de frică mai abitir decât îi vor clănțăni dinții de frig. Să luăm o femeie de afaceri din vest și să o ducem într-o mahala din Calcutta, și această experiență o va marca pe viață. Familiarul este astfel distrus și, odată cu el, simțul echilibrului și încrederea scad. Cafeaua de dimineață de la Starbucks, în cazul ei, sau scăldatul de după-amiază, pentru el – lucruri ce făceau parte implicit din viețile lor – sunt acum dorite cu mare ardoare. Cea mai bună ceașcă de

ceai pe care am băut-o a fost în Java Centrală – un loc cunoscut pentru calitatea deosebită a frunzelor de ceai, dar nu şi pentru arta de a le prepara. Am fost invitat să vorbesc la o conferinţă pentru tineri, în mare parte datorită faptului că celălalt invitat din Australia a trebuit să-şi anuleze vizita. Nu mai fusesem în Indonezia şi la 22 de ani ştiam foarte puţine lucruri despre cultura, stilul de viaţă şi obiceiurile acestei ţări. Am descoperit că totul era diferit – limba, mâncarea, respectarea regulilor de circulaţie şi ceaiul. Ceaiul indonezian nu seamănă deloc cu cel vestic. Nu spun că este mai bun sau mai rău, ci pur şi simplu diferit. După câteva zile, tânjeam după o ceaşcă de ceai „normală" – după o săptămână eram de-a dreptul disperat. Din fericire, am dat peste nişte misionari care ne-au invitat la ei acasă să bem ceva. Ne-au oferit ceai, iar noi am refuzat, până când am văzut în bucătărie o cutie de ceai „veritabil". „A, vreţi să spuneţi ceai adevărat... ne-ar face plăcere să servim o ceaşcă." A fost minunat! Ceva cunoscut în mijlocul necunoscutului; un pic de acasă în mijlocul unui tărâm îndepărtat.

Este important să înţelegem că aşa suntem noi. Nu este ceva ce ţine de ordine sau dezordine, de nou sau vechi, de aventură sau plictiseală. Totul se rezumă practic la a găsi siguranţa printr-o modalitate constantă de acţiune. O viaţă întreagă petrecută în acelaşi loc sau o altă ţară în fiecare zi, ambele sunt obişnuinţe. Dacă noutatea este pasiunea noastră, atunci vom căuta mereu lucruri noi şi, în consecinţă, lumea va deveni mai uşor de înţeles.

Din această cauză continuu să îmi sărut soţia pe gât, iar ea continuă să-mi opună rezistenţă (se pare că o gâdilă). Poate că tu stai în mod repetat până târziu şi citeşti sau poate că te trezeşti dimineaţa şi alergi. O ciocolată fierbinte înainte de culcare sau mângâiatul pisicii, ţipatul la partenerul tău de viaţă sau scobitul în nas... toate acestea sunt doar nişte tipare ce continuă să se formeze. Chiar şi încercarea de a trăi astfel este un tipar de alt fel. Obiceiurile noastre ne împresoară, pun stăpânire pe noi. Puterea obişnuinţei este incontestabilă, însă diferenţa este făcută doar de noi, pentru că numai noi ne alegem aceste obiceiuri. Ele ne pot trage în sus spre împlinirea destinului nostru cu o putere uimitoare, dar ne şi pot trage în jos, spre mâlul de pe fundul lacului. Deciziile reprezintă germenii noilor obiceiuri şi slujba de înmormântare a celor vechi. Această carte vorbeşte despre naşterea unor obiceiuri corecte şi distrugerea celor greşite. Performerii sunt cei care au luat deciziile corecte şi astfel au permis acelui gen de obiceiuri bune să facă parte din viaţa lor. Succesul nu este mistic... este reprezentat de ceea ce facem noi în mod repetat. Eşecul rareori apare pur şi simplu – este alimentat pe termen lung de partea întunecată a forţei obişnuinţei. Succesul şi eşecul, destinul sau disperarea sunt stări la care se ajunge pas cu pas. Viaţa este o călătorie. Progresul este format din ceea ce facem în mod repetat. Unele obiceiuri ne trag în sus, altele în jos. Calea pe care o urmăm, în sus sau în jos, depinde în mare parte de aceste tipare de comportament. Trebuie să ţintim înainte şi în sus, însă visurile nu ni se vor împlini dacă nu implicăm în acest proces şi puterea obiceiurilor bune şi dacă, în acelaşi timp, nu ne eliberăm de lanţurile ademenitoare ale obiceiurilor rele. Scopul nostru este eliberarea, iar bucuria pe care aceasta o aduce în viaţa noastră poate fi în mod sigur atinsă.

BIBLIOGRAFIE

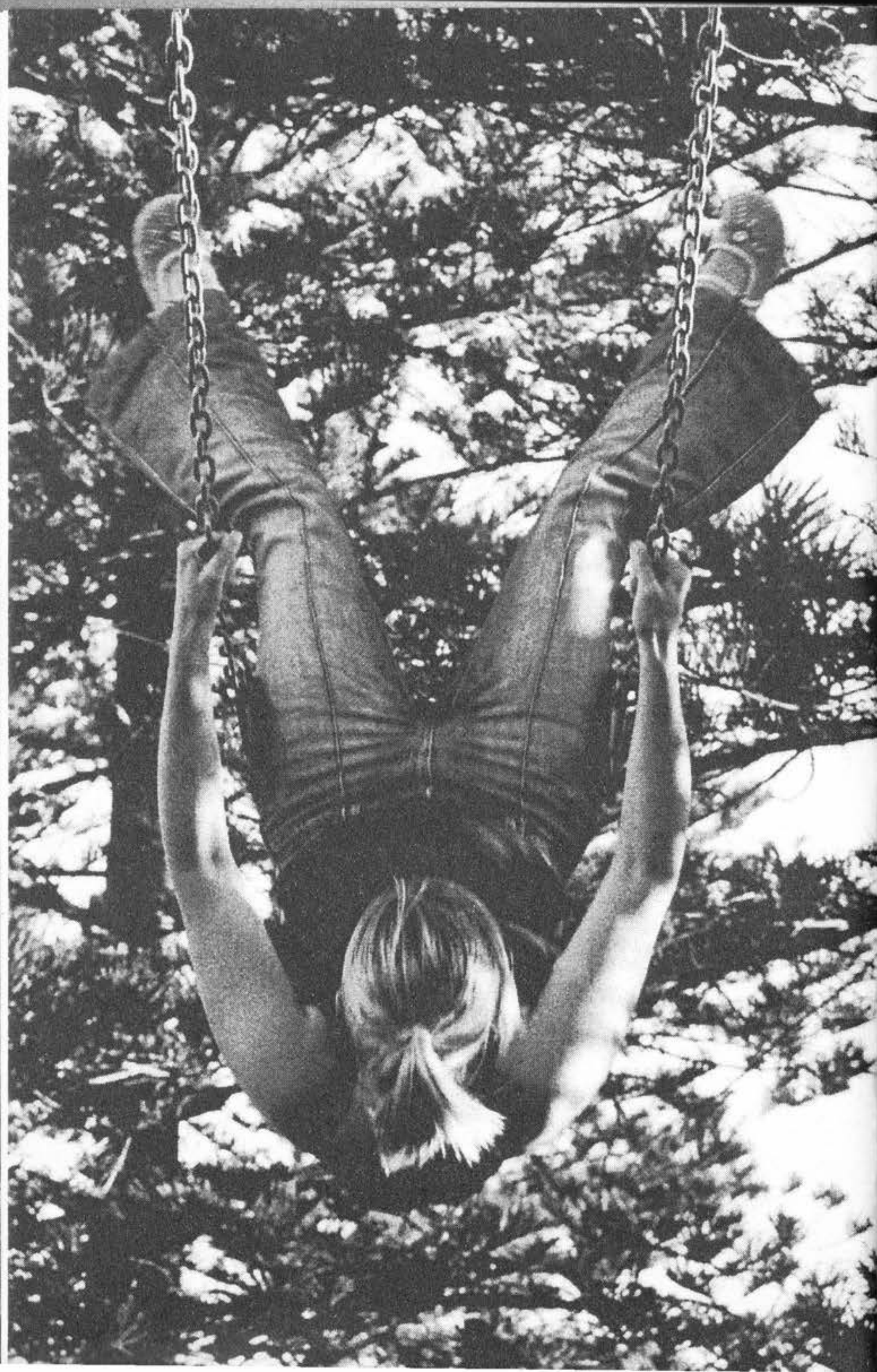
1. Alvin Toffler, *Future Shock*, Random House, 1970.

CAPITOLUL 4

DESPRE ELAN

„Vin grămezi-grămezi în valea judecății, căci ziua Domnului este aproape în valea judecății."[1]

Biblia, Ioel 3:14

Dacă viaţa este o călătorie, atunci elanul este esenţial. Deciziile reprezintă căile către obiceiuri, iar obiceiurile sunt catalizatoarele ce construiesc avântul în viaţă. Acum câţiva ani, John Maxwell a scris cartea *The Succes Journey (Călătoria succesului)*. Editorul său, Thomas Nelson, a preferat un alt titlu: *The Journey To Succes (Călătoria spre succes)*. Din punctul de vedere al lui Maxwell acesta era de neconceput. Tema principală a cărţii sale era chiar faptul că succesul nu este o destinaţie în sine, nu reprezintă un loc în care ajungi la un moment dat în viitor. Ci, dimpotrivă, este vorba despre direcţia către care te îndrepţi şi de drumul pe care-l parcurgi. Absolvirea unei facultăţi, o medalie olimpică, obţinerea unui loc în consiliul de conducere: toate acestea nu sunt decât rezultate şi o formă de recunoaştere a succesului. Succesul în sine se poate vedea în studiul elevului, în exerciţiile disciplinate ale sportivului şi în înţelepciunea şi judecata directorului. Nu trebuie să facem greşeala să ne concentrăm asupra pietrelor de hotar când drumul este cel mai important. Impulsul este cheia acestei călătorii. Putem fi pe drumul cel bun, în direcţia bună, dar dacă nu ne mişcăm, nu suntem altceva decât un obstacol ce riscă să fie călcat în picioare.

Deciziile se aseamănă cu momentul în care porneşti un motor şi creşti uşor turaţia, până atingi impulsul mişcării. Oamenii împliniţi au învăţat această şmecherie; ei ştiu că acele obiceiuri zilnice, concentrate, deliberate sunt cele care fac roţile să se învârtă. Începutul este cel mai greu; cea mai multă energie este necesară pentru a începe ceva, dar de îndată ce depăşim rezistenţa inerţiei, forţa impulsului devine un aliat puternic. Micuţa cărămidă de sub roată, care pare a fi de nedepăşit pentru vehicolul ce abia începe să se mişte, rămâne practic neobservată la viteză mare. Aşa este şi în viaţă. Energia impulsului este necesară. Succesul începe să se contureze.

Pe măsură ce înaintezi, lucrurile devin mai uşoare. Hopurile întâlnite de-a lungul drumului ne pot încetini, dar forţa continuă a obiceiului zilnic ne va menţine pe drumul cel bun şi ne va ajuta să ne încadrăm şi în timp. Oamenii împliniţi protejează acest impuls. Ei înţeleg faptul că succesul în viaţă, în căsnicie şi în afaceri este ascendent. Orice prost poate prinde viteză când merge la vale. Dar cei care îşi îndreaptă atenţia spre atingerea unor culmi mai înalte vor trebui să se concentreze pentru a crea propulsia. Înţeleg că o persoană poate să aibă totul, însă dacă îi lipseşte această componentă esenţială, nu o aşteaptă altceva decât o luptă nesfârşită. Afacerea poate avea structura corectă, personalul potrivit şi poate comercializa produsul potrivit în cel mai bun mod cu putinţă. Restaurantul poate oferi mâncare şi servicii extraordinare. Însă ambele trebuie să aibă aceeaşi componentă pentru a capta atenţia pe piaţă şi aici intervine impulsul. Surferul se poate îndrepta cu putere spre mal, însă atunci când valul se ridică şi îi micşorează forţa, totul se schimbă. Aşa este şi în viaţă; există momente când înotăm cu toată puterea şi totuşi, înaintarea noastră este abia observabilă. Apoi sunt momente în care tot ceea ce trebuie să facem este să ne prindem de placă, iar valul ne ridică şi ne împinge înainte. Trebuie să cunoaştem principiile de bază ale înotului, dar scopul nostru trebuie să fie acela de a prinde valul. Impulsul ne face să părem mai buni decât suntem şi să obţinem mai mult decât merităm. Inerţia ne face să părem mai proşti decât suntem şi să obţinem mai puţin decât merităm.

Astfel, obţinerea acestui impuls este de maximă importanţă. Nu există nimic mai rău decât o viaţă plină de tristeţe. Toate pânzele sunt ridicate, echipajul este bine pregătit şi prora îndreptată spre orizontul îndepărtat. Şi totuşi, dacă vântul nu bate, sau dacă bate, însă ne trezim prinşi în „cătuşe“ confruntându-ne cu puterea

sa, fără să fim capabili de a ne mişca în stânga sau în dreapta pentru a-i prinde curentul, atunci nu ne rămâne altceva decât frustrarea şi eşecul. Un singur lucru lipseşte din imaginea anterioară. Surferul trebuie să prindă valul, iar navigatorul vântul potrivit. Tot aşa, şi în viaţă trebuie să stăpâneşti imposibilul, să te avânţi în marea inexplicabilului şi să domini curenţii frenetici ai existenţei.

Vieţile apatice pot fi schimbate. Picioarele de plumb pot începe să salte. Inima adormită poate primi o nouă viaţă. Oamenii împliniţi cred acest lucru, şi atunci când îşi pierd avântul, îşi petrec fiecare moment pentru a-l regăsi. Când acesta este redescoperit, atunci toată energia lor se concentrează pe stăpânirea sa, cât de mult şi de departe se poate. Suntem, deci, oare sortiţi să stăm şi să aşteptăm, scrutând orizontul în căutarea acelui imprevizibil val prielnic? Nu cred. Studiile mele asupra celor care au reuşit în viaţă demonstrează că liderii îşi facilitează propriul impuls. Există câteva lucruri pe care le putem face: putem acţiona, putem dezvolta anumite atitudini ce vor adăuga forţă şi viteză dezvoltării vieţii noastre. Există ceva în cursul istoriei mai mare decât noi toţi şi totuşi, facem parte din fluxul conştiinţei, iar puterea unei singure vieţi de multe ori a contat şi va continua să conteze mai mult decât orice pe lume. Deci, ce putem face pentru a ieşi din rutina zilnică? Ce putem întreprinde pentru a ne descătuşa sufletul şi a crea această mişcare de înaintare atât de râvnită? Partea a doua a acestei cărţi descrie câteva decizii standard: decizii care vor aduce forţă în viaţa voastră, decizii pe care dacă le veţi lua şi vă veţi ţine de ele, vor construi – încet, aproape imperceptibil – o energie care vă va umple viaţa de sensuri şi înţelesuri noi.

CAPITOLUL 5
AL DOILEA ŞOARECE CÂŞTIGĂ

„Ai răbdare şi aşteaptă până când se aşază noroiul pe fund şi apa se limpezeşte."

Lao-Tsu

Când aveam vreo doisprezece ani, desenul preferat înfățișa un șoarece care se uita gânditor la o capcană plină cu cașcaval. Textul era: „NU te lăsa prins de deciziile luate în grabă". Mare parte din această carte se referă la importanța luării deciziilor și ne încurajează să stăm departe de pericolele apatiei și ale trândăviei. Totuși, judecata noastră ar trebui să ne dicteze că ar fi bine să alocăm măcar un pic de timp deliberării - adică să discutăm despre dezbaterea deliberării! Trebuie să studiem și să acționăm - trebuie să studiem *pentru* a acționa. Deliberarea se referă la a nu grăbi tocmai această fază de studiu. Înțelepții evrei compară procesul deliberării cu cel al aratului și al semănării recoltei, apoi al culegerii grâului. Dacă decizia și acțiunea sunt hrana sufletului, atunci trebuie acordat foarte mult timp cultivării acestei recolte.

Legea căsătoriei, cel puțin în Australia, dar din păcate nu și în Las Vegas, interzice căsătoria prea rapidă a unui cuplu. Ca persoană ce poate oficia o căsătorie, dacă un cuplu se prezintă în fața mea cu dorința de a se căsători, eu trebuie să primesc o înștiințare cu cel puțin o lună înainte. Iată una dintre primele întrebări pe care le pun legate de relația lor: De cât timp vă cunoașteți? O singură dată mi s-a întâmplat să refuz căsătoria unui cuplu și asta a fost pentru că știam că abia se cunoscuseră. Toată treaba suna foarte bine teoretic, dar nu avuseseră timp să delibereze. Le-am spus că dacă vor să se căsătorească, se pot duce la oficiul stării civile și într-o lună vor fi soț și soție, dar dacă doreau ca eu să oficiez această căsătorie, să vină înapoi la mine peste patru sau cinci luni și vom vedea atunci cum mai stau lucrurile. În doar câteva săptămâni, relația lor era deja terminată. Nu spun că nu te poți îndrăgosti la prima vedere. Doar că o relație sigur nu va fi distrusă dacă îți acorzi timp să o construiești, însă grăbindu-te poți face acest lucru. Ceaiul necesită fierbere, cafeaua trebuie prăjită și

măcinată, iar vinul trebuie băut! Şi totuşi, cu cât îl laşi să se învechească, cu atât devine mai bun. Tot la fel se formează şi deciziile bune. Înainte să te apuce furia, numără până la zece. Gândeşte-te la toată problema pentru un timp. Cugetă asupra ei.

Câteodată însă, toate frazele de mai sunt sus folosite de cei care doresc să scape de luarea unei decizii. În acest context, ele nu sunt altceva decât o parte a limbajului amânării. Însă noi suntem devotaţi deciziilor şi acţiunii. Grija noastră nu este că nu ne vom hotărî, ci cât de bună va fi hotărârea pe care o vom lua. Aşa că apăsaţi butonul de pauză, recalibraţi-vă şi deveniţi îndeajuns de tăcuţi cât să auziţi ce vă dictează propriul instinct. Acest moment de răgaz este momentul în care suntem cel mai înclinaţi să descoperim cine suntem şi ce dorim cu adevărat.

Marile decizii necesită deliberare îndelungată. Căsătoria, cumpărarea unei locuinţe, întemeierea unei familii, alegerea unei bomboane Cadbury's Dairy Milk sau a unei cutii de rahat turcesc, toate acestea necesită foarte multă atenţie şi concentrare. Cu cât decizia pe care trebuie să o luăm este mai mică din punctul de vedere al importanţei, cu atât procesul de deliberare va fi mai scurt. Unele dintre deciziile standard care vor fi discutate în această carte sunt atât de logice, încât necesită extrem de puţină cumpănire sau chiar deloc. Decizia de a fi în formă trebuie doar luată, însă modalitatea prin care vom realiza acest lucru presupune un proces de gândire. Dacă alegem spre exemplu înotul şi descoperim că ne plictiseşte enorm, atunci asta ne va distruge motivaţia şi poate anula decizia iniţială. În realitate, oamenii împliniţi cugetă mai mult asupra mijloacelor, decât asupra scopului. Gandhi, spre exemplu, ştia că India trebuie să fie liberă - metoda prin care trebuia să obţină asta îl punea de fapt în încurcătură. Şi-a petrecut un an călătorind cu trenul prin toată ţara, ascultând cetăţenii şi gândindu-se la ce avea de făcut. Uşor, uşor, procesul de deliberare a dat curs acţiunii, care s-a dovedit a fi şi corectă, şi eficientă. Studierea cazului Kennedy şi a crizei cubaneze nu este atât un studiu al unei decizii, cât un studiu al deliberării ce a dus la decizia respectivă. Într-adevăr, Kennedy a fost criticat de unii dintre generalii săi pentru slăbiciunea voinţei şi incapacitatea de a lua hotărâri. Însă, aşa cum timpul o va dovedi, Kennedy a fost întotdeauna credincios ideii de acţiune - însă voia să se asigure că această acţiune este corectă. În fond, soarta întregii lumi depindea de această decizie. Ca preşedinte îţi este foarte uşor să răspunzi prin folosirea forţei - oricine poate face acest lucru. Mai dificil este însă să răspunzi cum trebuie, să cugeţi asupra căii de urmat şi să ai o idee destul de bună asupra locului în care te va duce acest drum. Procesul deliberării permite luarea unei decizii corecte. Adevărata tragedie este că mulţi oameni trăiesc toată viaţa fără a lua în consideraţie întrebări esenţiale cum ar fi: „Ce să fac cu viaţa mea?", „Există un scop al universului?", „Există Dumnezeu?". Cu siguranţă ajungem la concluzii diferite şi, drept urmare, luăm decizii diferite, însă lipsa unei evaluări profunde a acestor probleme, asupra naturii vieţii înseşi, cu siguranţă va duce la lipsa răspunsurilor din viaţa noastră. Ca să folosesc o sintagmă din *Matrix,* „aşchia din mintea noastră" simte nevoia să investigheze, pentru că din această cercetare poate lua naştere o nouă viaţă.

CAPITOLUL 6

EZITANT? NESIGUR? DECIZIILE TALE AU FOST GREȘITE?

„Decis doar pentru a fi indecis,
hotărât doar pentru a fi nehotărât,
ferm doar pentru a fi purtat de vânt,
solid pentru a fi fluid, atotputernic
pentru a fi neputincios."

Winston Churchill, While England Slept

Înțelepciunea din spatele procesului de deliberare ne poate ajuta să evităm trei greșeli diferite, însă strâns legate una de alta.

ALEGEREA GREȘITĂ

Putem, desigur, folosi această putere a deciziei și totuși să alegem greșit. Putem să cedăm în fața furiei, să comitem adulter sau să investim banii aiurea. Viața este plină de asemenea situații. Astfel stând lucrurile, nu trebuie – așa cum am văzut deja – să ne abținem de la a lua decizii, ci trebuie să avem ca țintă să alegem corect, iar atunci când greșim să învățăm lecția și să ne vedem în continuare de drum, mai bine pregătiți pentru următoarea decizie care trebuie luată. Există, bineînțeles, și persoane ce sunt fie proaste, fie cu adevărat rele. Într-adevăr, prostul este acela care pur și simplu refuză să învețe din propriile greșeli, care aruncă vina pe oricine și orice și apoi continuă să ia același tip de decizii. Recent, în Perth, am văzut o știre legată de o doamnă supărată pe guvern, pe birocrație, crezând că toată lumea este împotriva ei, deoarece parcase ilegal și, în consecință, îi fusese ridicată mașina. Maturitatea și responsabilitatea înseamnă că înțeleg faptul că dacă aleg să beau în noaptea asta, aleg ca mâine dimineață să mă doară capul. Dacă aleg să nu învăț pentru examene, aleg să nu îmi construiesc cariera pe care o doresc. Dacă aleg să fiu nepoliticos, superficial și vulgar, aleg să am un anumit tip de prieteni. Dacă aleg să mănânc peste măsură, aleg să devin supraponderal. Dacă aleg să fiu promiscuu, aleg să-mi petrec viața în singurătate. Dacă aleg să nu iert, aleg să îmi otrăvesc viața și să-mi periclitez sănătatea. Totul este interconectat. Viața nu înseamnă atât de mult ce ni se întâmplă, cât ce se petrece în interiorul nostru și cum alegem să procesăm, prelucrăm și să administrăm toate ciudățeniile acesteia.

Nu vreau să vă dezgust, dar unul dintre proverbele mele preferate este: „Precum un câine se întoarce la voma sa, aşa îşi repetă şi prostul greşelile"[1]. Adevărul evident este faptul că prostul este prost tocmai pentru că se repetă în ceea ce face... decizie greşită după decizie greşită. Această maximă nu numai că ne demonstrează asta, dar ne şi invită să ne gândim la „modul" în care se întoarce câinele. Dacă aţi văzut vreodată un asemenea fenomen, cu siguranţă aţi observat că respectivul câine devorează nou descoperita „hrană" de pe jos cu aceeaşi plăcere şi viteză cu care a făcut-o şi prima oară. Este posibil ca şi cei înţelepţi să-şi repete greşelile, însă a doua oară sunt mult mai prevăzători; se gândesc mult mai bine înainte să acţioneze. Prostul, însă, nici măcar nu este conştient de faptul că a mai făcut asta o dată. Despărţirile sau concedierile care au la bază acelaşi tip de comportament nici măcar nu sunt băgate în seamă. Cu alte cuvinte, înţelepciunea nu garantează luarea unor decizii corecte, dar garantează creşterea gradului de auto-cunoaştere.

SĂ ALEGI CÂND NU TREBUIE

În filozofie există o lege numită legea non-contradicţiei. Asta înseamnă că acelaşi lucru nu poate fi şi corect, şi greşit, şi adevărat, şi fals în acelaşi timp. Ravi Zacharias[2], un filozof creştin, ne oferă o bună exemplificare a acestei legi în acţiune. Să presupunem că eu şi soţia mea mergem pe stradă şi ne întâlnim cu un prieten. Acesta ne întâmpină cu următoarele cuvinte: „Am auzit că eşti însărcinată. Este adevărat?" Dacă răspunsul soţiei mele este „Da" şi al meu (referitor la ea) este „Nu", atunci rezultă că: (A) este însărcinată şi nu mi-a spus sau (B) glumim sau (C) nu vreau să ştie nimeni deocamdată. Singura variantă ce nu ar putea fi niciodată corectă este aceea că şi eu, şi soţia mea spunem adevărul în acelaşi timp. Aceasta înseamnă că despre o femeie nu se poate spune că este însărcinată sau că nu este însărcinată în acelaşi timp. Jim Collins, în cartea sa, *Built to last*[3], demonstrează că multe companii au luat această lege şi au aplicat-o în domeniul lor. Adică au transformat fiecare problemă într-una de tipul „sau/sau". Producem maşini economice, sau puternice. Producem computere high-tech, sau foarte uşor de utilizat. Collins spune că marile companii au reuşit să se distanţeze de acest „sau/sau" şi au ajuns la „şi/şi". Cu alte cuvinte, au rezistat impulsului de a alege între două variante şi, în schimb, le-au acceptat pe amândouă. De ce să nu avem biserici şi inteligente, şi evocatoare; o slujbă care este şi contemporană, şi profundă, afaceri care sunt şi profitabile, şi ecologice. Cu siguranţă este posibil să accepţi geniul lui „şi", iar în acelaşi timp să scapi de tirania lui „sau". Din păcate, fiica mea de opt ani a învăţat acest adevăr. Obişnuiam să-i restrâng opţiunile spunând: „Ei bine, fie speli vasele, fie îţi faci curat în cameră". Şi asta a funcţionat nemaipomenit până a învăţat un pic de logică. Acum îmi răspunde cu un „Nu" ferm şi trece la opţiunile 3, 4 şi 5, care implică în mod invariabil shoppingul, televizorul sau ciocolata. Astfel că a trebuit să-mi îmbunătăţesc logica şi să spun: „Am decis că întâi trebuie să alegi fie să speli vasele, fie să îţi faci curat în cameră şi pe urmă poţi alege să faci ce vrei tu!".

Bineînţeles că superioritatea modelului „sau/sau" apare mereu la suprafaţă. Nu putem accepta chiar totul. În majoritatea cazurilor trebuie să spunem „nu" unei anumite acţiuni şi să acceptăm alta. Nu putem să avem în acelaşi timp şi o căsnicie nemaipomenită, şi o relaţie extraconjugală deosebită. Nu putem să-l servim pe Dumnezeu, şi în acelaşi timp să iubim şi banii. Nu putem să fim extrem de egoişti, şi în acelaşi timp să ne simţim şi extrem de împliniţi. Unele lucruri necesită o alegere clară.

SĂ NU ALEGI CÂND CHIAR TREBUIE

„Între idee și realitate, între noțiune și acțiune există întotdeauna o diferență." T.S. Eliot

Poziția implicită a inactivității este ușor de atins. Nu necesită nici un fel de muncă sau gândire, și practic trăiește pe baza incantației: „Într-o zi voi...". Evident că această zi nu vine niciodată, pentru că împlinirea unei aspirații nu apare niciodată fără acțiune, și astfel viața este trăită cu un mare regret - un sentiment de „aș fi putut, dar n-am făcut-o" pune stăpânire pe noi. Această conștientizare interioară a potențialului nostru neutilizat ne sprijină egoul și pentru un timp ne convinge că suntem bine. Însă gândul, ideea, dorința nu valorează nimic dacă nu sunt transformate în acțiune prin puterea deciziei. Asta îmi aduce aminte de halterofilul de la Jocurile Olimpice, care a pășit pe covor pentru a încerca o ridicare ce i-ar fi putut aduce medalia olimpică; a ezitat de trei ori, a fost deranjat de mulțime, nu s-a simțit chiar pregătit - ezitare cauzată de importanța momentului - când brusc timpul alocat lui s-a sfârșit. S-au aprins luminile, a sunat alarma și a fost descalificat. Se pregătise, se antrenase și totuși, în faza finală nu a reușit să acționeze. Nu toate deciziile depind de timp. De obicei, avem mai mult de șaizeci de secunde, dar pe de altă parte nu avem nici tot timpul din lume. La douăzeci și patru de ani eram convins că ar trebui să scriu o carte. Era o aspirație, un vis. Meditam îndelung la acest lucru, însă amânam mereu. Scrierea unei cărți necesita muncă și disciplină. Exista o șansă destul de mare să eșuez și totuși, ideea aceasta nu-mi dădea pace. În cazul meu s-au scurs doisprezece ani până când am scris prima mea carte[4]. Acea carte mi-a schimbat viața din foarte multe puncte de vedere, însă realitatea este că ar fi putut să se întâmple mai curând sau chiar niciodată. Aș putea să stau și acum să mă gândesc la asta și să le spun prietenilor la un grătar: „Într-o zi voi scrie o carte".

Ce se află oare de partea cealaltă a unei decizii pe care nu am luat-o? Ce ar putea să fie, dar nu este? Ce ar putea să se întâmple, dar nu se va întâmpla decât dacă luăm o decizie? Deciziile au puterea de a crea. Acestea transformă visurile în realitate și ne fac să ne îndepărtăm de acel teritoriu al întrebărilor și să ne trăim viața cu adevărat. Eșecul nu este atât de groaznic pe cât pare la început. Dacă nimeni nu ar fi cumpărat sau citit cărțile mele aș fi fost evident deprimat... mai mult chiar: devastat! Însă dacă mi-aș fi trăit viața și nu aș fi încercat - aș fi hotărât să nu iau o decizie - ar fi fost mult mai rău.

O altă greșeală este să staționezi prea mult în poziția de „pregătire", deoarece legile entropiei ne arată că lucrurile nu rămân așa cum sunt. Pe măsură ce trece timpul, se înrăutățesc. Energia se duce. Dragostea dispare. Vederea slăbește. Cafeaua se răcește. Camera devine și mai dezordonată. Grădinile au mai multe buruieni, iar haosul, confuzia și inerția încep să câștige teren.

Așa cum spunea G.K. Chesterton: „Conservatorismul se bazează pe ideea că dacă lași lucrurile în pace, atunci ele rămân așa cum sunt. Dar nu este așa. Dacă lași un lucru așa, în realitate îl lași pradă schimbărilor."[5] Dacă ne folosim constant puterea deciziei, nu o să rămânem pur și simplu la același nivel; dimpotrivă, vom intra pe o pantă descendentă. Urcăm un mal abrupt și noroios; dacă ne oprim, începem să alunecăm. Dacă nu facem nimic, înrăutățim situația. Îmi aduce aminte de leneșul care, stând el așa într-o zi și nefăcând nimic, a fost prădat de o șleahtă de melci. După acest incident, poliția a venit și l-a chestionat: „Ne puteți spune ce s-a întâmplat?", întrebă unul dintre polițiști. „Mi-e teamă că nu", răspunse leneșul. „Totul s-a petrecut așa de repede!"

Lucrurile nu se petrec doar pentru că trebuie - se petrec pentru că cineva a decis asta. Churchill, Mandela,

Maica Teresa, Rosa Park şi William Wilberforce au schimbat lumea datorită deciziilor luate. De multe ori, diferenţa între eficienţă şi lipsa ei este foarte mică. În continuare vom arunca o privire asupra unor decizii clasice pe care le-au luat aceşti oameni împliniţi şi asupra cărora continuă să se aplece din când în când. Într-adevăr, majoritatea deciziilor sunt destul de simple. Şi totuşi, sunt exact acel lucru care îi diferenţiază pe cei care privesc de cei care acţionează.

BIBLIOGRAFIE

1. Biblia, *Proverbe* 26:11 (NIV).
2. Ravi Zacharias, *Can Man Live Without God,* W Publishing Group, 1994.
3. Jim Collins & Jerry Porras, *Built To Last – Successful Habits of Visionary Companies,* HarperCollins, 1994.
4. Philip Baker, *Secretele oamenilor împliniţi,* 2008, Ed. Amaltea
5. G.K. Chesterton, *Orthodoxy,* 1908, ch. 7, The Eternal Revolution.

PARTEA A II-A

TIPURI CLASICE DE DECIZII

CAPITOLUL 7

MĂ DOR PICIOARELE

Despre cum să îți recapeți forma

„Voința de a câștiga nu înseamnă nimic dacă nu ai și voința de a te pregăti."

Juma Ikangaa, câștigător al Maratonului New York-ului, 1989

În ceea ce privește deciziile, aceasta este una care nu necesită nici un fel de gândire. Nici unul dintre noi nu trebuie să fie convins de validitatea ei. A fi în formă nu înseamnă numai că vom arăta mai bine, vom trăi mai mult și vom fi mai sănătoși, dar vom avea și mai multă energie în fiecare zi. Problema constă aici nu în a conștientiza, ci în a face. Deși răsplata exercițiului fizic este mare și destul de evidentă, obstacolele din calea acesteia se pare însă că sunt mai convingătoare. Cunosc aceste voci interioare foarte bine. De fiecare dată când mesajul legat de forma fizică ajunge la creierul meu, imediat apare și cuvântul „durere" ștergând repede tot.

De ce oare nu poate forma fizică să persiste în mod natural de-a lungul timpului? Pe când aveam 12 ani, obișnuiam să alerg de-a lungul țării prin noroaiele Angliei. La 14 ani, puteam să merg cu bicicleta pe distanțe considerabile, chiar depășind la un moment dat mici remorci în mișcare, spre deosebire de prietenul meu care se prindea de spatele lor și apoi trecea pe lângă mine. Motivația era pe atunci o fată care locuia la 60 de km de casa mea, iar a ajunge la ea și înapoi, înainte de apusul soarelui, nu constituia niciodată o problemă. La 16 ani, puteam să ridic 27 de kilograme peste greutatea mea. Bine, eram foarte slab, dar eram impresionat de acest efort, luând în considerație faptul că șmecherii care luau premii pentru ridicarea greutăților puteau să adauge doar câteva kilograme peste cele 136 de kilograme ale lor. Și totuși, câteva decenii mai târziu, corpul meu, fără măcar să-mi ceară permisiunea, a fost depășit de un simplu joc de cricket, pentru că a decis să încetinească chiar în mijlocul unei alergări. Era cu siguranță vorba de o cursă destul de lungă (era deja a 11-a tură pentru echipa noastră), dar faptul că atunci când eu am dat comanda „aleargă" picioarele mele nu au făcut-o, m-a determinat să înțeleg în ce condiție precară se afla corpul

meu. Evident că în capul meu continuam să mă văd ca la 12, 14 şi 16 ani, sprinten, puternic şi plin de energie. Însă realitatea conturată sub forma oglinzii din faţa mea şi a gâfâitului ce se auzea din interiorul plămânilor a străpuns în cele din urmă acea stare de iluzie a tinereţii.

Am observat pentru prima oară cum se modificase corpul meu la 34 de ani; având o greutate constantă toată viaţa, a fost o surpriză să constat cum cântarul arăta o creştere în greutate de la an la an. Felul de a mânca nu se modificase după cum puteam constata, însă, încetul cu încetul, au început să se formeze mici cute de piele în jurul taliei. Totul părea să demonstreze adevărul zicalei că vârsta mijlocie este atunci când mintea largă şi talia strâmtă schimbă locul între ele. Nu numai că deveneam un exemplu viu al zicalei de mai sus, dar am observat şi că dezvoltasem o tendinţă de a trage un pui de somn în fiecare după-amiază în jur de 14.30. Dorinţa de a mă întinde şi de a dormi jumătate de oră mă cuprindea şi începea să mă domine. Nu spun că a aţipi un pic după-amiaza este ceva greşit. Sunt convins că somnul este darul lui Dumnezeu pentru lumea aceasta decăzută. Totuşi, dacă găseşti că este absolut necesar să aţipeşti puţin în fiecare după-masă doar pentru a prinde un strop de energie ca să mergi mai departe, atunci cu siguranţă ceva nu e în regulă. Am încercat o mulţime de tipuri de exerciţii pentru a schimba asta. Iniţial, înotul a părut a fi un bun antidot pentru problema mea. Însă, în scurt timp, m-am plictisit şi am obosit. În plus, de fiecare dată când călătoream trebuia să-mi întrerup antrenamentele. Se pare că piscina era un pic cam grea pentru a o lua cu mine, iar taxele pentru depăşirea greutăţii extrem de mari. Nici mersul la sală nu a funcţionat. Nu-mi plac exerciţiile făcute în sală. Astfel că prefer tenisul sqash-ului şi fotbalul baschetului. Benzile de alergare şi alte maşinării de genul ăsta îmi par lipsite de spor şi absolut nefireşti. Pe lângă asta, mai adăugaţi şi factorul „audienţă" şi uite aşa, toată motivaţia mea s-a risipit. Apoi, într-o zi am auzit că dacă poţi alerga treizeci de minute fără pauză, de trei ori pe săptămână, atunci îţi poţi menţine forma fizică la un nivel optim. Iată ceva ce aş putea încerca, am cugetat eu, şi să fiu şi în aer liber în acelaşi timp.

Aşa că pe 1 ianuarie 2001, am luat decizia şi m-am îndreptat spre uşă pentru prima mea şedinţă de alergare. Era mijlocul verii în Perth, iar temperatura se ridica „doar" la 41°C, în timp ce eu făceam cu mâna familiei mele care mă privea cu ironie. Ştiam că nu voi putea alerga treizeci de minute din prima zi. Planul meu era să alerg cât de mult puteam şi pe urmă să merg până îmi recapăt respiraţia, după care să alerg din nou, şi astfel, tot alergând şi mergând, să petrec cele treizeci de minute afară, iar apoi să fac asta la fiecare două zile, până voi putea să rezist întreaga jumătate de oră. În prima zi am rezistat patru minute şi apoi, încercând cu disperare să-mi recapăt suflul, m-am târât şi am mers următoarele douăsprezece minute, până am fost din nou în stare să mai alerg pentru... un minut. Următoarea dată am reuşit să alerg preţ de patru minute şi o casă! Apoi s-au făcut şase minute, apoi opt. La mijlocul lui ianuarie, am depăşit limita de cincisprezece minute şi, spre sfârşitul lunii, puteam deja să rezist douăzeci şi cinci de minute. La următoarea cursă am devenit erou în mintea mea, pentru că am reuşit să alerg fără oprire treizeci de minute. M-am prăbuşit în sufragerie şi, când mi-am revenit, am făcut o întrunire de familie şi le-am spus povestea lui Philip cel Mare. I-am sugerat apoi soţiei mele că cel mai bun loc pentru sărbătorirea acestei

noi realizări ar fi dormitorul! M-a refuzat însă. Se pare că ceva anume legat de mirosul degajat de cineva care a alergat fără oprire timp de treizeci de minute stă în calea oricărui tip de activitate de acest gen. (Deşi trebuie să recunosc că doar mă dădeam grozav; abia dacă mai aveam energia necesară să-mi fac un ceai.) La începutul lui februarie am alergat patruzeci şi cinci de minute, deoarece pe la minutul douăzeci şi cinci s-a pornit o ploaie torenţială tropicală. Şi astfel, m-am desfătat cu acest „duş" răcoritor în timpul cursei. Pe parcursul acelui an am alergat pe plajele de pe Coasta de Aur, de-a lungul Podului Sydney Harbour, prin parcul acoperit de zăpadă din Chicago şi în suburbiile din Los Angeles. Am alergat în jurul Hyde Park din Londra, în Praga, de-a lungul râului Vltava, în Singapore, la cinci dimineaţa, pentru că nu puteam să dorm, în umezeala din Bali. Am alergat pe Glenorchy Road în Queenstown, lângă râul Torrens în Adelaide, Yarra din Melbourne şi Brisbane din alt oraş australian, de al cărui nume nu-mi aduc aminte. În primul an am suferit de luxaţii, mici fracturi şi tot felul de asemenea accidente obişnuite pentru un alergător începător, dar ambiţios.

Au existat momente când am fost nevoit să întrerup antrenamentul din cauza acestor probleme şi să stau cuminte o perioadă pentru a mă vindeca; şi astfel am început să merg cu bicicleta. Am aflat despre pedalele cu prindere şi echipamentul Campagnolo. Am citit cartea lui Lance Armstrong[1] şi am urmărit Tour de France (din nefericire, din sufrageria mea doar). Am pedalat pe un deal extrem de înalt din Hobart, am practicat mountain-biking în Christchurch şi am făcut drumul Arrowtown-Queenstown pe o bicicletă închiriată, cu 12 viteze. Am întâlnit un fost campion olimpic la ciclism şi din cauza asta am început să port pantaloni scurţi amuzanţi şi am devenit o persoană mult mai interesantă, cel puţin pentru alţi ciclişti. Atunci când mi s-a vindecat piciorul, m-am reîntors la alergat, iar forma mea fizică nu a avut deloc de suferit.

Am început să cumpăr şi să citesc reviste de profil de care nici nu auzisem până atunci. Am descoperit publicaţii periodice, precum *Runner's World,* care erau pline cu poveşti similare cu a mea. Experienţele altor oameni m-au încurajat să merg mai departe. Am absorbit cu mare interes toate informaţiile legate de tehnici, echipamente şi programe de antrenament. Nu după mult timp, am început să vorbesc despre curelele pentru bidoane şi Gu (n.tr.: băutură energizantă pentru sportivi), fartlek (n.tr.: în suedeză „joc al vitezei", este un tip de antrenament sportiv de tip aerob, datorită naturii continue a exerciţiului) şi repetări. Nu practicam nici una dintre aceste tehnici, dar puteam să vorbesc despre ele! Am mai găsit şi alte persoane cărora le plăcea să alerge şi am început să mă folosesc de puterea insuflată de comunitatea respectivă pentru a continua şi a nu ceda atunci când temperatura era prea ridicată sau prea scăzută. Am aflat despre minunile pe care le poate face vaselina pentru a preveni sângerarea şi despre acoperirea sprâncenelor pentru ca sudoarea să curgă pe la tâmple, şi nu în ochi.

În plus faţă de toate aceste cunoştinţe în domeniul alergărilor, mă mai aştepta o surpriză. Ceea ce mă ţinuse majoritatea vieţii mele departe de exerciţiul fizic era perspectiva efortului şi a durerii inevitabile. Momentul deciziei de a-mi recăpăta forma a venit abia atunci când mi-am dat seama că merita o oră şi jumătate de agonie pe săptămână pentru tot acel plus de energie pe care mi-l dădea. Astfel că am intrat în această horă aşteptându-mă să urăsc alergatul, dar să mă bucur de beneficiile pe care mi le va aduce acest efort. Totuşi, după patru sau cinci

luni, am descoperit că îmi făcea chiar plăcere să practic acest sport. În plus, câștigasem un hobby, pierdusem în greutate, aveam mai multă energie și descoperisem locuri din întreaga lume în moduri nebănuite. În prezent, mă antrenez pentru maraton și voi alerga pe parcursul scrierii acestui capitol peste douăzeci de kilometri pe Glenorchy Road, prin zăpadă, și chiar aștept cu nerăbdare acest lucru. Bineînțeles că la început foloseam cuvântul „alergat" în cel mai larg sens al său. Pentru că realitatea este că nu mă mișcam prea repede. Îmi aduc aminte de prima mea depășire... Ea avea în jur de șaptezeci de ani, dar ușor-ușor am reușit să o ajung și am lăsat-o în urmă (asta cam în douăzeci de minute). Prima mea depășire adevărată a venit cam la două luni de când începusem să alerg. Avea puțin peste treizeci de ani și purta echipament de alergare – semn că era o competiție serioasă. Procesul depășirii a fost atât de lent, încât am putut chiar să închег o conversație cu ea: „Ești prima mea depășire", i-am spus în timp ce treceam pe lângă ea, iar ea a ripostat: „Da, este frustrant, sunt în plin proces de recuperare de pe urma unei accidentări!".

Pentru mine, recăpătarea formei fizice a însemnat să citesc, să studiez, să vorbesc cu oamenii care aveau cunoștințele necesare, dar de fapt totul a început cu o decizie – o decizie care s-a născut din realizarea importanței acestui aspect și din conștientizarea faptului că dacă voiam să ofer ce este mai bun familiei mele și bisericii pe care o serveam, atunci voi avea nevoie de toată energia și claritatea posibilă. Ca peste tot în viață, există multe de făcut și multe obstacole de depășit pe parcurs. Am vrut să îmi acord o șansă pentru succes. Atunci când am văzut clar acest lucru, decizia a venit ușor.

Dacă vă indentificați cu drumul meu și dacă simțiți nevoia unei asemenea decizii, vă provoc să transformați această zi în ziua în care ați și luat hotărârea. Este posibil ca joggingul să nu vă atragă – fiecare dintre noi trebuie să-și găsească propria activitate care îl atrage, în funcție de personalitatea sa, orarul, lucrurile care îi plac și de cele pe care le respinge. Însă nu trebuie să amânați luarea deciziei în sine doar pentru că nu știți încă de ce vreți să vă apucați. Hotărâți-vă să începeți indiferent ce anume veți face și indiferent sub ce formă, în decurs de patru săptămâni începând de azi. Apoi petreceți următoarele 28 de zile deliberând, citind și aflând cât de multe lucruri puteți despre mersul la sală, vâslit, mersul cu rolele, ciclism, cricket de interior sau chess-boxing[2]. A nu decide în acest moment este ca și cum ați fi luat deja o decizie și, imediat ce ați întors pagina, puterea de convingere a acestui moment va începe să dispară.

De un singur lucru sunt convins și anume că, dacă știi ce trebuie să faci, dar amâni momentul în care faci lucrul respectiv, puterea intenției începe să dispară. Această carte s-a născut practic dintr-un mesaj prezentat la diverse evenimente unde foloseam experiența mea în recăpătarea formei fizice drept exemplu despre cum pot să-ți schimbe viața deciziile. La sfârșitul prezentării îi rugam pe cei din public, care se aflau într-o situație similară cu a mea și știau că trebuie să ia decizia de a-și recăpăta forma fizică, să se ridice în picioare. Întotdeauna exista o pauză de cinci sau șase secunde până când se mișca cineva, după care se mai ridicau câțiva cu precauție, urmați de alții și alții, până când – în unele cazuri – aproape 30% dintre participanți se aflau în picioare. Acest gest reprezenta o declarație, și exact la asta se referă luarea unei decizii. Este momentul în care teoria și cunoștințele sunt transformate în energie. Atunci este trecut Rubiconul și se schimbă viețile. Așa că dacă știi că trebuie să iei o decizie, de ce nu profiți de acest moment să te ridici în picioare și să declari cu îndrăzneală: „Îmi voi recupera forma fizică"... asta dacă găsești energia necesară pentru a face măcar atâta efort.

BIBLIOGRAFIE

1. Lance Armstrong și Sally Jenkins, *It's Not About the Bike – My Journey Back to Life*, Berkeley Publishing, 2001.
2. Vezi www.wcbo.org

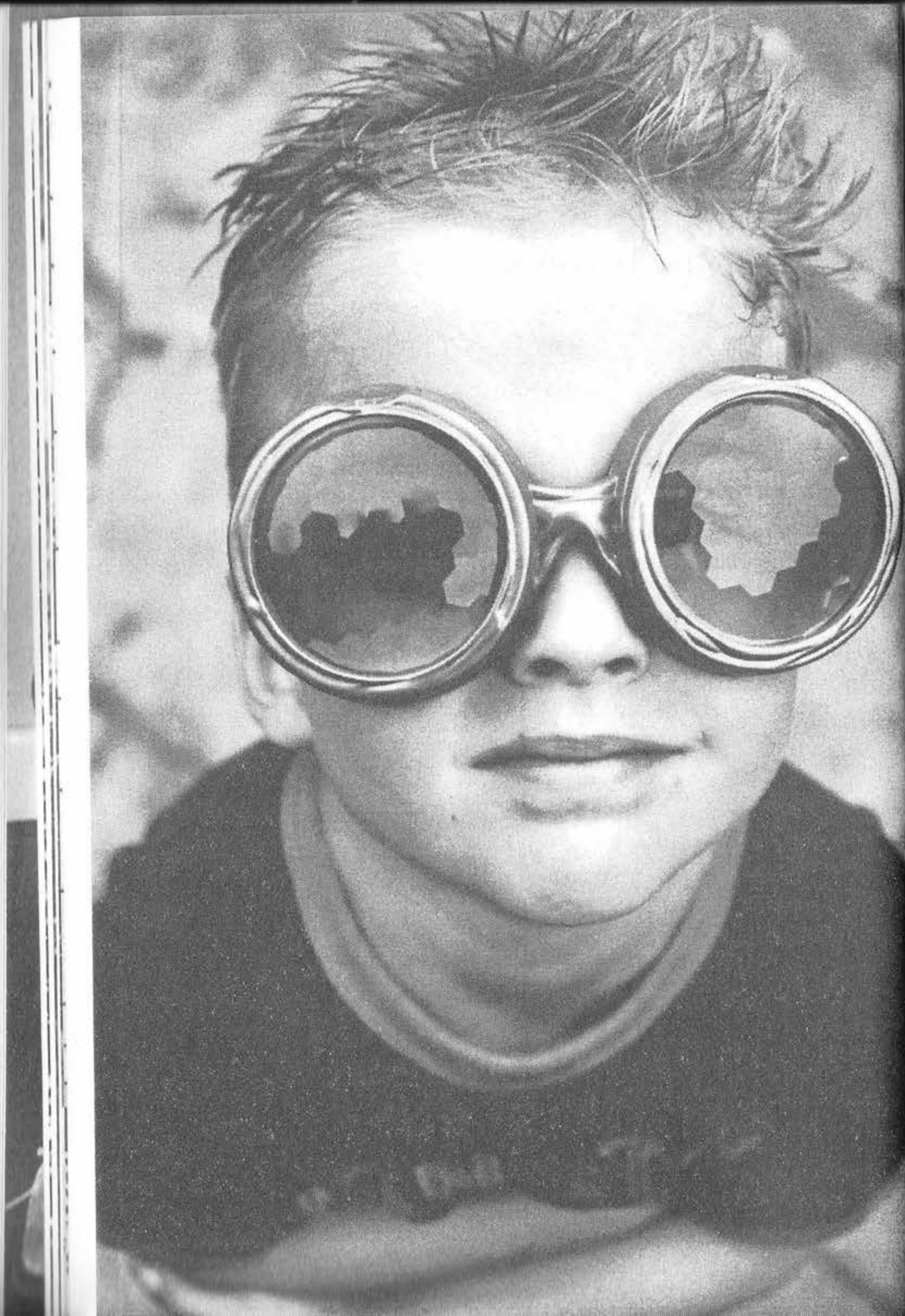
CAPITOLUL 8

ACUM VĂD CLAR

Referitor la viziune

„Momentul decisiv“

Henri Cartier-Bresson
Titlul unei cărți cu fotografii (1952)

La prima vedere, ideea că cineva trebuie să decidă să vadă pare lipsită de sens. Ochii noştri nu sunt deja deschişi oare? Vederea nu se petrece în mod inconştient? Şi totuşi, a avea ochi şi a-i folosi conştient sunt două lucruri diferite. Precum spunea Kennedy: „Ochii ce privesc sunt obişnuiţi. Ochii care văd sunt rari".

Viziunea este intenţionată. Trebuie să decizi ce anume vrei să vezi şi din ce perspectivă priveşti. Lucrurile pot fi cu totul altfel atunci când le priveşti din unghiuri diferite. La urma urmelor, din punctul de vedere al ceasului, acele sale se mişcă în sens antiorar. Obişnuiam să cred că viziunea se referă la realitate. Adică dacă doi oameni se uită la acelaşi lucru vor vedea acelaşi lucru. Viziunea însă nu este aşa de uşor de surprins. Ceea ce vedem nu este atât o declaraţie referitoare la exteriorul nostru, cât una care se referă la interiorul nostru, aşa cum spunea şi William Blake: „Nu vedem cu ochii, ci prin ei". Viziunea este subiectivă. Creierul preia informaţia trimisă prin intermediul nervului optic, o pune cap la cap şi o interpretează. Astfel, testul cu petele de cerneală este valabil, deoarece chiar vedem lucruri diferite pentru că ne concentrăm doar asupra unui aspect, şi nu asupra întregului. Să vedem absolut tot depăşeşte posibilităţile noastre. Într-adevăr, cantitatea de informaţii vizuale care vin spre noi zilnic este mult prea mare pentru a o putea procesa integral. La aceasta adăugaţi şi faptul că trebuie să luăm în consideraţie şi influenţa celorlalte simţuri, a religiei, a istoriei şi a culturii. O bucată de pâine poate arăta diferit în funcţie de cât de înfometaţi suntem. Felul în care un hindus vede o vacă este diferit de cel în care o vede un muncitor la abator. Un cangur într-un tufiş sugerează cu totul altceva unui vânător, decât unui activist Green Peace. Întotdeauna contează cine suntem. Ceea ce suntem chiar influenţează ceea ce căutăm. Aici intră în ecuaţie deciziile. Acţionează ca un filtru şi ca un element de focalizare. Decizia înseamnă

că îmi canalizez informația nervului optic în mod intenționat, încercând să găsesc anumite lucruri. Selectăm dintr-o mare cantitate de date doar pe acelea pe care am decis să le vedem. Astfel, criticul va critica întotdeauna, deoarece întotdeauna ceva va fi în neregulă pentru el, legat de absolut orice, iar el crede că rolul său este de a găsi acele greșeli, în timp ce entuziastul, uitându-se la exact aceleași lucruri, va căuta ceea ce este bine și corect pentru a le scoate în evidență. Cel consumat de dorință va decide să zărească numai decolteuri, ochi seducători și posibile relații. Întrebarea nu mai este „ce vedem?", ci „ce anume căutăm?". Liderul caută oportunități și răspunsuri la probleme. Un cuplu căsătorit caută modalități prin care să-și îmbunătățească mariajul, nu motive pentru care este posibil să se fi căsătorit cu persoana nepotrivită. Părintele trebuie să caute puncte forte în personalitatea copilului și să le cultive pe acestea, nu lipsuri evidente pe care să încerce să le pedepsească. Omul de afaceri trebuie să urmărească întotdeauna oportunități și potențiale schimbări pe piață.

Într-adevăr, ce anume vedem și cum anume vedem joacă un rol important în călătoria noastră spre succes.

Unul dintre miturile zilelor noastre este acela că viziunea este rezervată doar pentru câțiva dintre noi. „Este o persoană vizionară" înseamnă într-un fel că aceasta a fost înzestrată cumva la naștere cu o anumită abilitate pe care alții pur și simplu nu o au. Viziunea însă, este doar un produs finit.

În sens fizic, avem viziune dacă avem ochi. Înțelegem că vederea este ceva ce avem, dar dacă ne ținem ochii închiși sau refuzăm să privim, atunci pur și simplu nu vom vedea ceea ce ne înconjoară. În mod similar, viziunea interioară este un produs finit al privitului, iar privitul necesită timp, efort și dispoziție. Viața, afacerile, căsnicia, spiritualitatea sunt toate asemănătoare acelor tablouri tridimensionale care au apărut pe piață acum câțiva ani.

A treia dimensiune este ascunsă în grafică, dar nu o vom vedea decât dacă privim, iar privitul presupune răbdare, hotărâre și convingerea că există ceva cu adevărat ascuns în acele imagini. Îmi amintesc când au apărut primele asemenea imagini. Mulți oameni stăteau în fața magazinelor și încercau să vadă. Unul sau doi tipi isteți își dăduseră seama cum stă treaba și ne priveau pe noi, restul, cu superioritate.

Toată chestia era o înșelătorie bine ticluită sau cel puțin așa am crezut până când m-am hotărât cu adevărat să văd. Acum cred în asta și îmi place să-l iau peste picior pe cel care nu vede ce văd eu.

În același fel, decizia de a vedea nu aduce rezultate imediat, dar, mai devreme sau mai târziu, atunci când ne așteptăm mai puțin, înțelegem...

Întrebare: De unde îți iei ideile?

Răspuns: De nicăieri – ele vin singure la mine.

Nietzsche spunea astfel: „Un gând nu vine atunci când doresc eu." Philippe Starck spunea: „Sunt doar un copist, un impostor. Aștept, citesc reviste. După un timp, creierul meu îmi transmite un produs." Guttenberg tot încerca să găsească o metodă prin care să tipărească. Eforturile sale au fost în mod continuu lipsite de succes, până când într-o zi a participat la un festival al vinului. Uitându-se cu atenție la presa pentru struguri, a înțeles brusc că aceasta, cu doar câteva modificări minore, ar putea fi transformată într-o presă pentru tipar. Recunoașterea survine doar pentru cei care s-au decis să privească într-o anumită direcție, deja convinși, așteptând doar să vadă.

Dețin o poziție de conducere în cadrul a numeroase organizații. Și totuși, poziția de lider nu este o funcție în sine, cât o abilitate de a duce organizația respectivă mai departe în dezvoltarea sa. Cu alte cuvinte, leadership-ul

este copilul viziunii, şi nu invers. Cel care se urcă în copac şi vede calea de urmat spre a ieşi din junglă va fi cel care va primi permisiunea de a conduce grupul. Trebuie să văd în continuare dacă vreau să conduc mai departe. Iată câteva instrumente practice pentru a vă ajuta să aveţi această viziune şi pentru a vă dezvolta obişnuinţa de a privi.

1. JURNALUL VIZIUNILOR

Ţin un jurnal în care notez diverse gânduri legate de viziune şi întrebări care îmi stimulează gândirea. De fapt, nu se referă atât de mult la ce anume notez, cât la faptul că notez. Scopul meu este să citesc şi să mă gândesc la ce am scris. Putem vedea doar dacă acordăm timp privitului, iar jurnalul meu mă ajută să fac exact acest lucru. Atunci când scrii ceea ce vezi la orizont şi apoi revizuieşti totul la câteva luni distanţă, este surprinzător cum începi să observi toate amănuntele, însă dacă nu ai notat totul de la bun început, atunci imaginea ţi se şterge din minte încetul cu încetul. Uităm ce vedem; ne amintim doar ce vedem în mod constant. Prin urmare, îmi iau jurnalul peste tot şi chiar dacă nu scriu în el în fiecare zi, vreau să-l am aproape pentru că nu ştii niciodată când îţi vine inspiraţia.

2. EXERCIŢII DE VIZIUNE

A. Derulează înainte

Îmi aduc aminte că l-am auzit pe Jim Collins (autorul lucrărilor *Built to Last* şi *Good to Great)* vorbind despre cum să escaladezi o stâncă de neurcat. A subliniat faptul că în zilele noastre, cei mai buni alpinişti parcurg trasee care păreau imposibil de cucerit cu zece ani înainte. Stătea uitându-se la o stâncă din Colorado şi se gândea că deşi la momentul respectiv aceasta nu putea fi escaladată, peste zece ani acest lucru se va face. Astfel că pur şi simplu a derulat imaginile înainte şi a parcurs faptele în mintea sa ca şi cum ar fi fost peste zece ani; întrebarea „Poate fi această rocă escaladată?" a fost înlocuită de „Cum au reuşit să facă asta?". Gândindu-se la treaba asta timp de o jumătate de oră, a descoperit brusc cum trebuie să procedeze şi s-a apucat să escaladeze stânca respectivă. Îmi pun adesea întrebarea: „Cum vor privi oamenii biserica peste zece ani?". Cum vor comunica oamenii, cum vor conduce, cum se vor descurca? Derulează înainte şi imaginează-ţi peste zece ani, cum va arăta afacerea şi competitorii tăi. O privire continuă din acest punct de vedere te va ajuta să-ţi lărgeşti viziunea.

B. Invazia extratereştrilor

Unul dintre scriitori mei preferaţi de SF este John Wyndham, care a scris *The Day of The Triffids* şi *The Midwich Cuckoos*. Într-una dintre povestirile sale vorbeşte despre nişte extratereştri ce aterizează pe Pământ, în mijlocul unui meci de fotbal. Jucătorii, în încercarea de a sparge gheaţa, le aruncă mingea. Primul extraterestru prinde mingea cu dibăcie şi şutează înapoi cu un zâmbet pe faţă. Astfel, fotbalul intermediază pacea dintre două civilizaţii, un joc pe care extratereştrii nici nu-l cunoşteau. Partea proastă a acestei poveşti este că din acel moment, datorită simţului lor înnăscut pentru acest joc, vor câştiga întotdeauna cupa interplanetară. Ideea este următoarea: dacă un asemenea lucru s-ar întâmpla cu adevărat? Dacă tot ceea ce avem noi mai bun ar fi pe locul al doilea în faţa unei forţe ce s-ar dovedi a fi un fel de versiune îmbunătăţită a lui Tiger Woods sau a lui Don Bradman. Adică un jucător care este atât de talentat, încât i-ar determina pe toţi ceilalţi să muncească mai mult şi în consecinţă să-şi îmbunătăţească performanţele. (Pentru cei ce nu cunosc lumea cricketului, numele de Don Bradman nu va avea, fără îndoială, nici o semnificaţie... Îmi aduc aminte că am ajuns în St. Louis în săptămâna imediat următoare morţii lui Bradman. Numele şoferului meu, un american

de peste 50 de ani, era Don. „Tizul tău celebru a murit săptămâna trecută", am comentat eu, însă am aflat că omul nu auzise de el în viața lui. Și asta era valabil pentru încă alți 5.000 de oameni cărora m-am adresat în acel weekend, cu excepția unui singur australian stingher, care atunci când a auzit vestea morții Marelui Don și-a petrecut restul dimineții jelindu-l. Pentru aceia dintre voi care încă nu știu cine este, Don Bradman a fost Babe Ruth al cricketului, doar că mai bun – mult mai bun.)

Deseori ne comparăm cu ceea ce este comparabil – oameni pe care-i vedem și fapte pe care le experimentăm. Dar să ne imaginăm o lume în care competiția ar fi de zece ori mai bună ca noi. Cum s-ar comporta afacerea ta într-o asemenea situație? Ce ai schimba? Cum ai schimba respectivul lucru? Ce anume fac aceștia pentru a fi de zece ori mai buni?

Să luăm domeniul căsniciei. Dacă fiecare cuplu ar avea o căsnicie de zece ori mai bună decât a ta, iar întotdeauna tu ai considerat-o pe a ta destul de bună, ce ai face să o îmbunătățești? Ce fac ei de au o relație așa frumoasă? Dacă ne punem aceste întrebări, vom începe să vedem lucruri pe care nu le-am mai observat până atunci.

3. ALIMENTEAZĂ DORINȚA...

Disperarea de a vedea deschide ochii. Vedem ceea ce vrem, astfel că mărind această dorință până la disperare, vor ieși la suprafață noi gânduri. Această dorință poate fi, și de multe ori este, restrânsă în rugăciune. Rugăciunea pentru viziune este de neprețuit. Apostolul Pavel se ruga astfel: „Și mă rog ca Dumnezeul Domnului nostru Iisus Hristos, Tatăl slavei, să vă dea duh de înțelepciune și de descoperire în cunoașterea Lui și să vă lumineze ochii inimii"[1]. Dorința de a vedea menționată în rugăciune pare a deschide zăgazurile imposibilului și a permite lui Dumnezeu să ne ajute în căutarea noastră. Nu știu cum funcționează, dar adesea, dacă aceasta este rugăciunea ta constantă, atunci când te aștepți cel mai puțin, poți vedea brusc și poți experimenta acel moment „Evrika!".

4. ACORDĂ-ȚI TIMP

Și în sfârșit, acest principiu simplu, dar de cele mai multe ori trecut cu vederea... acordă timp acestei sarcini a viziunii. Dacă vrei să-ți îmbunătățești calitățile de bucătar sau pe cele de jucător de tenis de masă, dacă ai nevoie de o pregătire mai bună pentru a putea dansa sau pentru a îndepărta cochilia unei stridii, atunci timpul petrecut făcând respectivul lucru este ingredientul de bază. Este surprinzător cât de mulți lideri pentru care viziunea este esențială petrec foarte puțin timp privind. Un CEO al unei companii de miliarde se amesteca în mod constant în treburile mărunte, spre disperarea managerilor săi principali. Când un consultant important l-a întrebat de ce insista să facă acest lucru, el i-a răspuns: „Păi și ce altceva să fac?". Se pare că un salariu de 1,6 milioane de dolari nu prea îți folosește la multe în zilele noastre! Mark Conner, un mare conducător al bisericii din Melbourne, își planifică tot ceea ce el numește „Zile UC" – Zile de urcat în copac – în fiecare lună. O zi în care să-și recapete direcția, să se regrupeze și, mai presus de toate, să cerceteze orizontul. Timpul nu-ți garantează că vei vedea întotdeauna ceva, dar dacă nu te uiți niciodată, atunci cu siguranță nu vei vedea nimic niciodată.

BIBLIOGRAFIE

Biblia, Efeseni I:18.

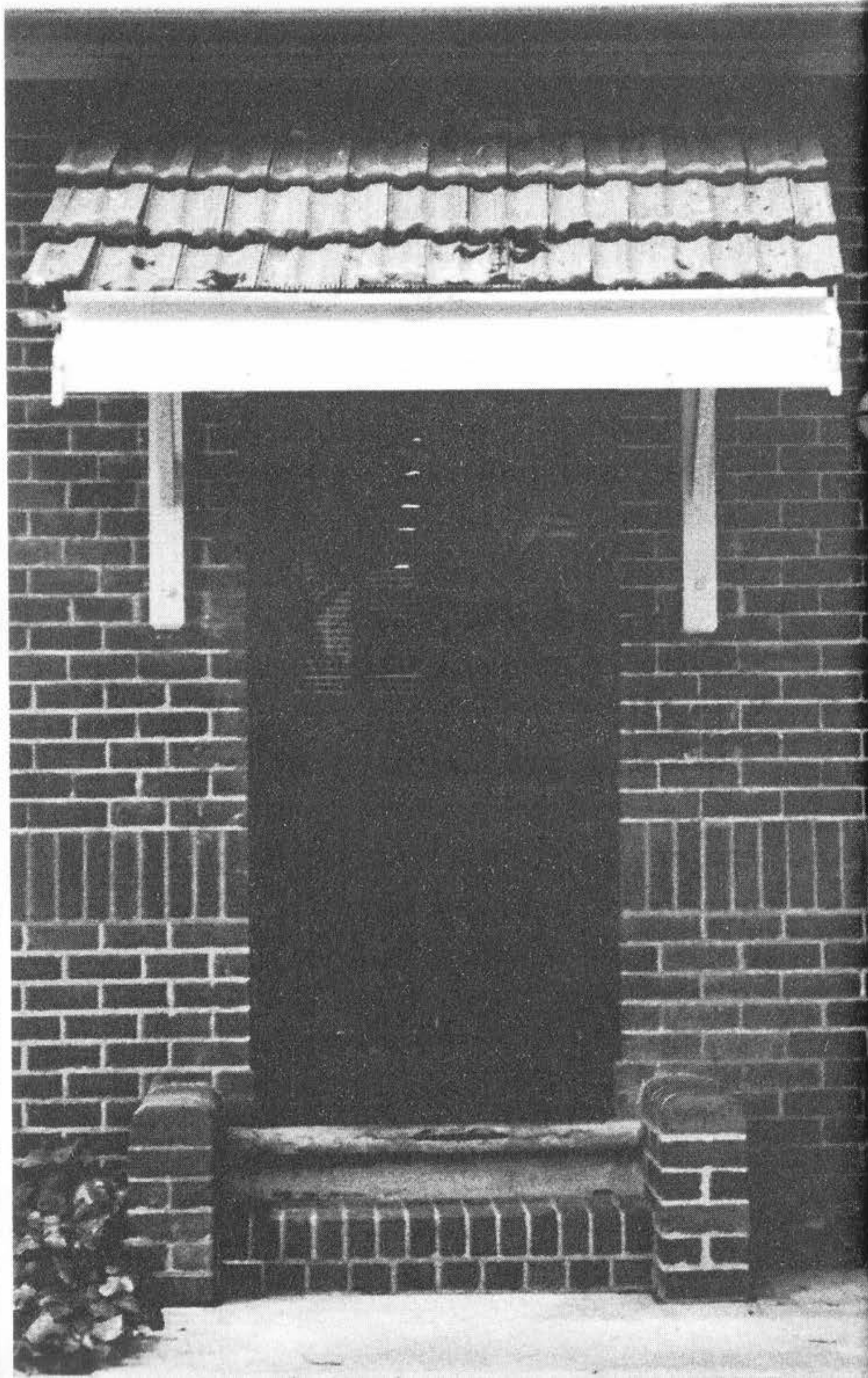
CAPITOLUL 9

CU SUFLETUL DESCHIS

Cum să-ți păzești inima

„Problema consta în faptul că el era o ființă înzestrată și, dintre toate calitățile sale, cea care ieșea în evidență cel mai mult, cea care părea a fi o persoană în sine era capacitatea lui de a vorbi, cuvintele sale... darul exprimării, uimitor, luminos, cel mai înălțător și cel mai vrednic de dispreț, acea rază de lumină care vibrează sau fluxul înșelător al unei inimi de o întunecime impenetrabilă."

Joseph Conrad[1]

Viața este trăită din interior spre exterior. Ceea ce purtăm în interiorul nostru își face loc în mod implacabil către suprafață. Nu suntem definiți de context. Ceea ce purtăm înăuntru se revarsă spre exterior, triumfând asupra loviturilor soartei și asupra înțepăturilor sau chiar asupra norocului nenorocirilor... „Precum în interior, așa și afară." Această lege este de o importanță majoră, deoarece de îndată ce realizăm că viața este modelată de gândurile noastre centrale, de convingerile, atitudinile și percepțiile pe care le avem, atunci condiția lumii noastre interioare devine foarte importantă. Un binecunoscut proverb spune: „Mai presus de toate, păzește-ți inima, pentru că aceasta este izvor nesecat de viață".[2] Această vigilență necesită o decizie; nu numai că e nevoie să ne construim apărarea, dar trebuie să dezvoltăm și o agerime a minții întotdeauna pregătită să respingă intrușii. Vigilența interioară este intenționată. Desigur că trebuie să fim cât mai prevăzători în ceea ce privește viața noastră. „Păzește-ți inima mai mult ca orice altceva". Pentru Solomon, acest concept este de o importanță majoră. A ieși victimă sau învingător din lupta vieții are mai mult de a face cu felul în care procesăm lucrurile în interiorul nostru, decât cu evenimentele pe care le experimentăm efectiv. Există excepții de la această regulă sau putem spune că mai degrabă această regulă nu mai funcționează atunci când este înlocuită de una superioară ei. Astronautul a cărui linie a vieții se frânge în drum spre lună. Copilul născut în mijlocul foametei. Pasagerii unui avion în picaj... Totuși, în majoritatea cazurilor, ceea ce izvorăște din inima noastră are puterea de a ne schimba viața. Viktor Frankl a efectuat un studiu asupra supraviețuitorilor de la Auschwitz[3] care l-a convins de acest adevăr și a determinat apariția celebrei sale expresii: „Omul poate trăi cu absolut orice „ce" dacă are îndeajuns «de ce»". Amiralul Stockdale[4], încarcerat de către Viet Cong timp

de cinci ani, este un bun exemplu despre cum protejarea inimii îţi poate salva viaţa. Acesta a observat că, dintre camarazii săi de suferinţă, cei care au murit au fost optimiştii. Aceia care se aşteptau să fie eliberaţi până de Crăciun nu au reuşit să supravieţuiască. Falsele speranţe se pot transforma rapid în disperare atunci când măreţele aşteptări nu sunt împlinite. Perspectiva proprie a amiralului a fost diferită. Astfel că astăzi, Paradoxul Stockdale[5] descrie reacţia corectă care trebuie adoptată în faţa scăderii economice a oricărui tip de afacere - întâi trebuie să înfruntăm realitatea şi proporţiile problemei şi în acelaşi timp să credem cu hotărâre că vom birui în final. Nu închisoarea sau condiţiile sunt importante, ci felul în care le vedem în interiorul nostru.

Înţelegerea importanţei şi a implicaţiilor acestei legi ne forţează să reevaluăm totul. Pe scurt, ne conduce la o modificare a modelului personal, deoarece de acum înainte nu vom mai încerca să scăpăm de vină şi nu ne vom mai permite să ne amărâm sau să fim cinici, deoarece toate acestea otrăvesc inima şi ne poluează întreaga viaţă. Charles Spurgeon, cunoscutul predicator, care avea capacitatea de a atrage în fiecare săptămână o mulţime de 8000 de persoane în Londra, la începutul secolului XX, folosea metafora unui lac de acumulare pentru a exemplifica acest fapt. Câteodată, spunea acesta, inima este pe jumătate goală - puţină patimă, viziune restrânsă şi curaj insuficient. Exact ca un oraş a cărui rezervă de apă este mică, şi de aici rezultă o viaţă plină de luptă. Altă dată, bazinul inimii este plin, dar apa din el este contaminată. În consecinţă, de fiecare dată când vorbim sau reacţionăm la o situaţie sau ne apucăm de ceva nou, descoperim că tot ceea ce facem este alterat. Omul care a permis furiei, spre exemplu, să polueze rezerva sa va descoperi că această furie se revarsă asupra căsniciei, asupra copiilor, asupra felului în care conduce maşina şi chiar asupra felului în care stă la o coadă.

Atunci când mărunţişurile ne supără foarte mult, cu siguranţă nu este vina acestora.

Bineînţeles că este imposibil să treci prin viaţă fără să acumulezi un anumit bagaj de probleme. Inimile noastre devin depozite pentru toate nimicurile vieţii. Nu este de mirare că ocazional ne purtăm iraţional şi prosteşte. Problema este că rareori ne dăm seama de asta. Observăm toate acestea foarte uşor la alţii. Cu siguranţă că paiul din ochiul lor pare mai mare decât bârna din ochii noştri. Într-adevăr, partea esenţială a analogiei lui Iisus legată de bârna din ochi[6] este că aceasta schimbă modul în care vedem lucrurile şi ce anume vedem - ne afectează viziunea. Cei mai critici şi furioşi oameni nu înţeleg că viaţa este nedreaptă pentru majoritatea şi că singura lor problemă este că au permis necazurilor să le tulbure lumea, iar acum privesc printr-un ecran plin de noroi. În consecinţă, este uşor să dai vina pe alţii pentru o relaţie destrămată, o slujbă pierdută sau o acţiune eşuată. Depresia, frica, nesiguranţa sau constrângerile, toate vin din exterior, gândim noi. Astfel de idei pot reduce adesea la tăcere acea voce interioară, timidă şi suavă, care ne sugerează că există şi altă cale mai bună.

Schimbarea vieţii se petrece în sens pozitiv atunci când vine mai degrabă din interior, decât să fie forţată de factori exteriori. De aceea, cei care şi-au schimbat viaţa în mod spectaculos au înţeles, această schimbare în special datorită unei experienţe religioase sau a unui eveniment care i-a adus aproape de moarte. Biserica pe care eu însumi o păstoresc este plină de oameni care au descoperit că dorinţa de a învinge în lupta cu drogurile, cu promiscuitatea, cu letargia sau alte obiceiuri distructive vine din interior. Îmi aduc adesea aminte de predicatorul local care a fost provocat la o discuţie cu mult timp în urmă de către un ateu. În lipsa unei educaţii formale şi a unei minţi iuţi, acesta ştia că va pierde în orice dezbatere cu ateul dacă nu va încerca să focalizeze

discuţia asupra dovezilor, şi nu asupra vorbelor. „Adu cu tine", i-a spus el oponentului său, „o sută de bărbaţi sau femei ale căror vieţi au fost schimbate de învăţăturile ateismului, iar eu voi aduce încă o sută peste ai tăi, foste prostituate şi foşti alcoolici, foşti adulterini şi foşti criminali, care erau scursura societăţii şi acum se află printre cei mai răsăriţi şi care vor sta mărturie pentru schimbările pe care Domnul Iisus le-a adus în viaţa lor." Nu este nevoie să mai spun că dezbaterea nu a mai avut loc şi asta pentru că schimbarea în viaţă nu ţine de informaţiile primite de la creier, ci de inspiraţia sufletului.

Trebuie astfel să ne decidem să realizăm această muncă interioară - să ne salvăm căsnicia devenind un soţ sau o soţie mai bun/ă, nu mutându-ne într-o casă mai mare; să obţinem promovarea mai degrabă prin muncă şi prin valoare, decât prin diverse jocuri de culise. Din păcate, mulţi sunt nerăbdători să modifice circumstanţele, dar nu sunt dispuşi să se corecteze, să se îndrepte pe ei înşişi. Această lege a „revărsării" interiorului ne demonstrează că ea contează pentru a avea o viaţă mai bună. Decizia de a proteja şi a cultiva lumea interioară este cheia pentru creşterea şi sănătatea celei exterioare. Atragem alături de noi pe cei care sunt ca noi, şi nu pe cei pe care dorim să-i atragem. Nu primim ceea ce vrem – ci ceea ce suntem. Purtăm propria bucurie cu noi şi o revărsăm asupra vieţii noastre, şi nu invers. Adevărata seninătate vine din felul în care ne vedem pe noi înşine, şi nu din felul în care ne văd ceilalţi.

Astfel că, aşa stând lucrurile, decizia pe care trebuie să o luăm devine: Voi permite cuiva să invadeze lumea mea interioară şi să mânjească pereţii acesteia? Pot fi jignit sau rănit? Ura, prejudecăţile sau cinismul existente în lume vor putea să mă acapareze? Dacă a fost luată o decizie în această privinţă, atunci osmoza dintre atitudine şi comportament va avea loc. Hotărând să ne protejăm, sufletul îşi va închide uşile şi ferestrele drept rezultat. Poziţia iniţială este cea în care acestea sunt deschise; doar o decizie urmată de acţiune va reuşi să ofere protecţia necesară. Pentru a folosi analogia lui Spurgeon, apa interioară poate rămâne limpede doar dacă instalăm un echipament de filtrare. Am decis că dacă voi greşi, voi ierta. Dacă viaţa devine nedreaptă, voi admira minunile ei. Dacă nu voi face astfel, mă voi afla la mila oricui şi a oricărui lucru va decide să mă invadeze. Cred că exact la asta făcea aluzie şi Shakespeare în cunoscutul monolog din Hamlet:

„A fi sau a nu fi? Iată întrebarea:
E oare mai de laudă să suferi în sinea ta,
Săgeţile şi praştia norocului vrăjmaş,
Sau mai degrabă să te-narmezi în faţa unei mări
De zbucium şi prin luptă s-o răpui?"
(n. tr.: în traducerea lui Petru Dumitriu)

Această opoziţie începe în primul rând prin luarea deciziei de a ne proteja sufletele pentru a menţine, conform spuselor lui Iisus, puritatea spiritului.

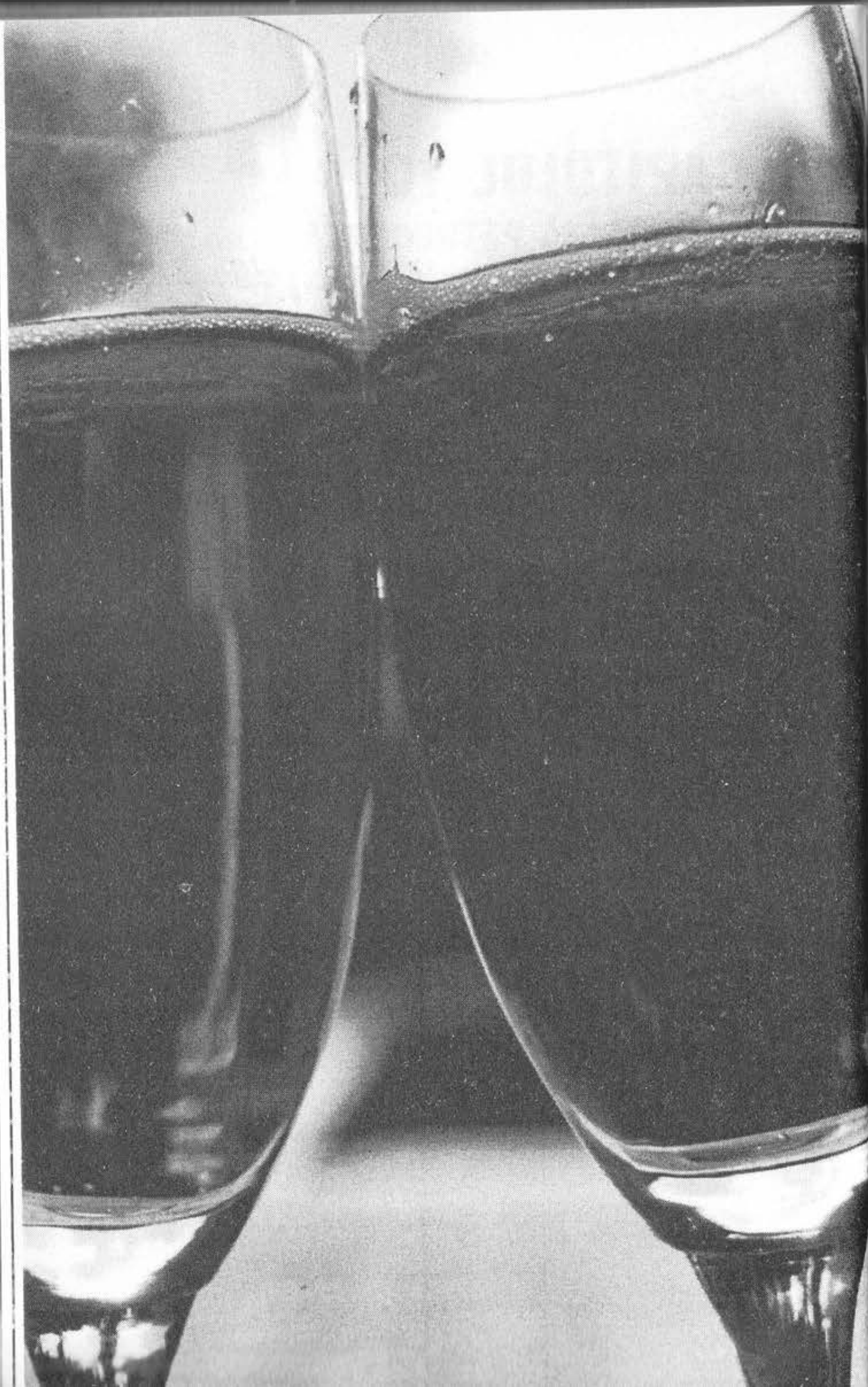
BIBLIOGRAFIE

1. Joseph Conrad, *Heart of Darkness*, Penguin Books, 1989, p. 83.
2. Biblia, Proverbe 4:23.
3. Viktor Frankl, *Man's Search For Meaning*, Beacon Press, 2000.
4. James şi Sybil Stockdale, *In Love And War : The Story of a Familiy's Ordeal and Sacrifice During the Vietnam Years*, HarperCollins, 1984.
5. Termen inventat de către Jim Collins în cartea sa, *Good To Great.*
6. Biblia, Matei 7:3-5.
7. William Shakespeare, *Hamlet*, Actul 3, Scena I.

CAPITOLUL 10
SĂ ÎNCEAPĂ PETRECEREA

„Nefericirea este uşoară, bucuria este grea.“

A.C. Coppard

Bucuria nu se află în lucruri. Bucuria este în noi. Sărbătorirea vieții nu este doar rezultatul unei ocazii speciale sau a unei realizări care necesită un pahar cu șampanie. Este mai degrabă o atitudine în fața vieții, care pur și simplu te bucură. Alegerea personală este importantă, și nu circumstanțele, atunci când vrei să creezi o asemenea viață. Există cerșetori nefericiți și vagabonzi fericiți. Există persoane handicapate care merg înainte în viață cântând și oameni fără nici o problemă fizică ce mor din cauza depresiei. Atitudinea care spune: „Voi fi fericit, voi căuta ce este bun în lucruri, voi savura clipa, voi extrage toată seva vieții" poate începe să se formeze doar după ce am luat decizia de a sărbători. Viața este dură. Dușmanii pândesc la tot pasul. Lucrurile pot merge prost. Și totuși, Psalmul 23 spune: „Tu îmi întinzi masa în fața potrivnicilor mei". Atenția noastră poate fi îndreptată atunci fie spre inamic, fie spre mâncare. Sănătatea mentală se referă la găsirea bucuriei în fiecare moment, în loc să lăsăm viața să ne fie condusă de circumstanțe. Acesta este unul dintre motivele pentru care serialul de comedie „MASH" era atât de real. Unica modalitate de a rămâne cu mintea întreagă atunci când ești în prima linie a frontului este să folosești umorul. Din această perspectivă, totul arată altfel. Lumina produce culoare.

Cu puțin timp în urmă, am mers prin Queenstown, Noua Zeelandă, de-a lungul ținutului, către Dunedin. Călătoria durează câteva ore, așa că pentru a profita cât mai mult de ziua respectivă, am pornit călătoria la răsăritul soarelui. La început totul era întunecat, apoi, ușor, au început să apară povârnișuri, păduri și munți, toate în diverse nuanțe de gri, dar mai târziu, pe măsură ce se lumina tot mai mult, tonurile de culoare se schimbau. Verde închis, purpuriu intens, albastru intens... Fără lumină, lumea era un loc mohorât care aștepta primele raze de soare pline de promisiunea culorii. Decizia de a

sărbători viața, pentru a adăuga bucurie și zâmbet viitorului nostru, ne luminează lumea. În loc de o culoare bej plictisitoare, de un tartan tradițional și griul terciului, descoperim violet și portocaliu, verde-albăstrui și acvamarin, roșu Congo, argintiu, maro-roșcat, fucsia, zmeuriu aprins, caisă coaptă, vânătă pătată, o salcie în mijlocul unei toamne portocalii, albastrul unei lagune într-o insulă din Pacific. Pe scurt, viața devine efervescentă, incandescentă, irizată și luminoasă. Precum în „Pleasantville"[1], pete de culoare apar și se măresc, iar cenușiul se diminuează.

Unul dintre cele mai iubite filme australiene ale ultimilor ani este *The Castle*[2]. Este vorba despre o familie fără prea mulți bani, care locuiește într-o casă lângă pista aeroportului, și totuși se bucură de viață. Chiar și cea mai simplă cină capătă un gust deosebit dacă adăugăm dragoste și bucurie. *Baghdad Cafe*[3] este un film care scoate în evidență un punct de vedere asemănător deoarece vorbește despre povestea unei turiste nemțoaice între două vârste, părăsită de soțul ei în mijlocul Nevadei. Poți fi părăsit într-o stație de tiruri goală și încă să găsești un sens vieții tale. Astfel, decizia de a sărbători, de a trăi alături de oameni, și nu în interior, modifică felul nostru de a gândi și creează un om cu mintea sănătoasă.

Fascinația și strălucirea sunt peste tot în jur, trebuie doar să le vedem. Ted Kooser, poet laureat al Statelor Unite, explică:

> *Comparată cu viața tristă a oricărei stele, ce pâlpâie doar pentru a se prăbuși în neant, viața mea este bogată în întâmplări.*
> *Spre exemplu, un liliac ca o furie mică și neagră a fâlfâit din aripi toată seara, culegând stelele micilor fluturi de lampă, prinzând cu fiecare trecere a sa câte o stea în dinți. Ei zboară intermitent în toate direcțiile, dar nu pot scăpa de această bucățică flămândă de întuneric. Minuni Locale.*[4]

Pesimismul și negativismul duc către întuneric; legătura dintre lipsa bucuriei și boala psihică este confirmată de numeroase studii. Bucuria nu se atinge ușor; trebuie găsită în crăpăturile vieții, trebuie căutată și savurată atunci când este descoperită. Îmi amintesc foarte bine cum într-o zi mă plimbam prin centrul Perth, când am văzut ieșind dintr-o clădire din fața mea un director îmbrăcat la patru ace, care tocmai terminase o ședință. Acesta nu își dăduse seama că purta încă ecusonul din plastic pe care scria „Bill". Mi-am dat seama că Bill nu părea genul de om căruia să-i placă să poarte un astfel de ecuson în public. M-am uitat în altă parte și am continuat să merg pe stradă spre el. Acesta, gânditor fiind, nici nu mă observase. Atunci când am ajuns în fața lui, m-am uitat direct la el și am spus: „Bună Bill, ce mai faci?" și am continuat să merg. A făcut ochii mari de uimire și a început să alerge după mine strigând: „Scuză-mă...". Cu siguranță se gândea: „Tipul ăsta mă cunoaște chiar bine, iar eu nu am nici cea mai vagă idee cine este". „Cine ești?", m-a întrebat. „Bill, Bill, Bill", i-am răspuns, „trebuie să fiu sincer cu tine. Este prima oară în viața mea când te văd, dar ai ecusonul prins de rever." Imediat a roșit, și-a scos ecusonul și s-a furișat în mulțime. Am râs tot drumul spre casă. A doua zi dimineață, prima imagine care mi-a apărut în minte a fost fața mirată a lui Bill. Câțiva ani mai târziu, am folosit această istorioară în cartea mea, iar Bill habar nu are că incidentul legat de numele său a fost făcut cunoscut. Viața este făcută din asemenea evenimente minore – cel mai bine ar fi să nu le ignorăm. Iisus ne-a spus că ar trebui să ne comportăm ca niște copii. Sunt mereu surprins de capacitatea copiilor de a râde în fața lucrurilor obișnuite. Se minunează de orice lucru în fiecare zi. Pe măsură ce îmbătrânim, devine din ce în ce mai greu să fim încântați de ceva. Am uitat cum este să țopăim într-o băltoacă, să purtăm pantaloni scurți cu

Donald Duck, să râdem de expresiile haioase sau pur şi simplu să ne bucurăm că trăim.

Trebuie să înţelegem că toate acestea izvorăsc din puterea de a lua decizii – şi nu din felul în care stau lucrurile în realitate. Lumea poate fi un loc minunat, dar îngrozitor. Tot ce e frumos şi luminos este la fel de şi îngrozitor. Tot ce e frumos şi luminos este la fel de adevărat ca şi tot ce e urât şi mizerabil. Cele mai luminate capete ale lumii se împart aproape în mod egal între optimişti şi pesimişti; cei ce se bucură de viaţă şi cei ce se retrag devreme. Din nefericire, intelectualii din ambele tabere încearcă să urmeze calea filozofiei – şi astfel, cealaltă parte este fie dezamăgită, fie amăgită. Scriitorii existenţialişti interpretau viaţa ca fiind absurdă. Singura întrebare filozofică a lui Camus era: „De ce să nu ne sinucidem?". Titlurile cărţilor care ilustrează gândirea lui Jean Paul Sartre rezumă uşor cugetările sale – „Ameţeala", „Fără ieşire", „Fiinţă şi nefiinţă". Voltaire declara: „Nu suntem altceva decât nişte atomi torturaţi într-o mare de noroi". Noel Coward, în încercarea de a insufla un pic de umor tristeţii, a scris următorul cântecel:

„Problemele pândesc chiar după uşă,
Nori negri se izbesc în ceruri,
Şi astfel, n-are nici un rost să plângi după averi
Căci ştim din experienţă c-acestea nu vor trece-n cale...
Privirea mânioasă şi-o încruntătură groasă ne-or
ţine ciocul tot plecat
Şi asta ne va pregăti pentru depresie, groază şi osândă.
Şi uite aşa, om deşerta toate necazurile din a noastră
veche tolbă
Şi-om aştepta pân-om pica jos morţi."[5]

Ideea este că a lua hotărârea să nu decizi este ca şi cum ai cumpăra un bilet la loterie. Dacă ies numerele tale, atunci totul va fi bine, dar dacă nu, atunci te aşteaptă vremuri nefericite. Cu siguranţă cuvântul „fericire" este chiar cel potrivit. Are aceeaşi rădăcină cu „întâmplare" (n.tr.: în engleză, cuvintele „fericire" – „happiness" şi „întâmplare" – „happening" au aceeaşi rădăcină – „hap"), ceea ce ne spune că practic combustibilul emoţional al acesteia vine din ceea ce ni se „întâmplă". Decizia de a sărbători viaţa înseamnă să trăim la un nivel mult mai profund. Dacă ne gândim la viaţă nu ca la o loterie, ca la un model de tipul pierdere-câştig, ci mai degrabă ca la o partidă de golf, indiferent dacă pierzi sau câştigi, continui să mergi înainte, să te bucuri de peisaj şi de companie, pur şi simplu trăieşti. Învinşii sunt învinşi cu literă mică. Ieri am pierdut un joc de Monopoly. Am petrecut două ore la masa din bucătărie cu fiica mea de 13 ani, Temily. Ne-am tot învârtit în jurul tablei de joc, dar se pare că nimeream în închisoare exact în momentele importante ale partidei, aşa că ea reuşea să scape de plata chiriei atunci când pica pe proprietăţile mele şi a putut să cumpere proprietăţi pe care altfel aş fi putut eu să le achiziţionez. M-a făcut praf! Aşa s-a întâmplat. Adevărul este că bucuria cea mai mare a fost exact faptul că am pierdut în faţa fiicei mele, într-o după-amiază de lenevie, sâmbătă, şi am putut astfel să văd bucuria pe faţa ei, pe măsură ce imperiul său începea să-şi întindă tentaculele pe toată tabla de joc. Viaţa este minunată – să nu o sărbătoreşti este păcat. La începutul anilor '60 am auzit că exista un orator ce obişnuia să ţină diverse cuvântări în cadrul şcolilor şi companiilor. Conectat la un plămân artificial, îşi căuta aerul după fiecare propoziţie şi totuşi declara: „Viaţa este un banchet; cu toate acestea, mulţi dintre noi murim de foame".

Eu unul am luat decizia de a mă bucura de acest dar al lui Dumnezeu care este viaţa. Încerc să nu iau ca atare o asemenea minune – mirosul ierbii, gustul pastelor proaspete, faptul că avem mâini şi păr, fluturi în stomac şi ceaţa de dimineaţă, kookaburra (n.tr.: mici păsări

australiene ce se hrănesc cu pești) și John Cleese, vegemite (n.tr.: pastă făcută din drojdie, consumată în Australia, similară ca utilizare gemului românesc) și pisicile adormite, codițe de miei, ecouri, chicote, spumă la cafea, strănuturi, sushi, Shakespeare și Sauterne (n.tr.: varietate de vin din Franța), aliterații și ondulații, unde și vorbe de duh – lista este nesfârșită, iar motive pentru a sărbători viața sunt atât de multe cât poți vedea cu ochii și simți cu inima.

BIBLIOGRAFIE

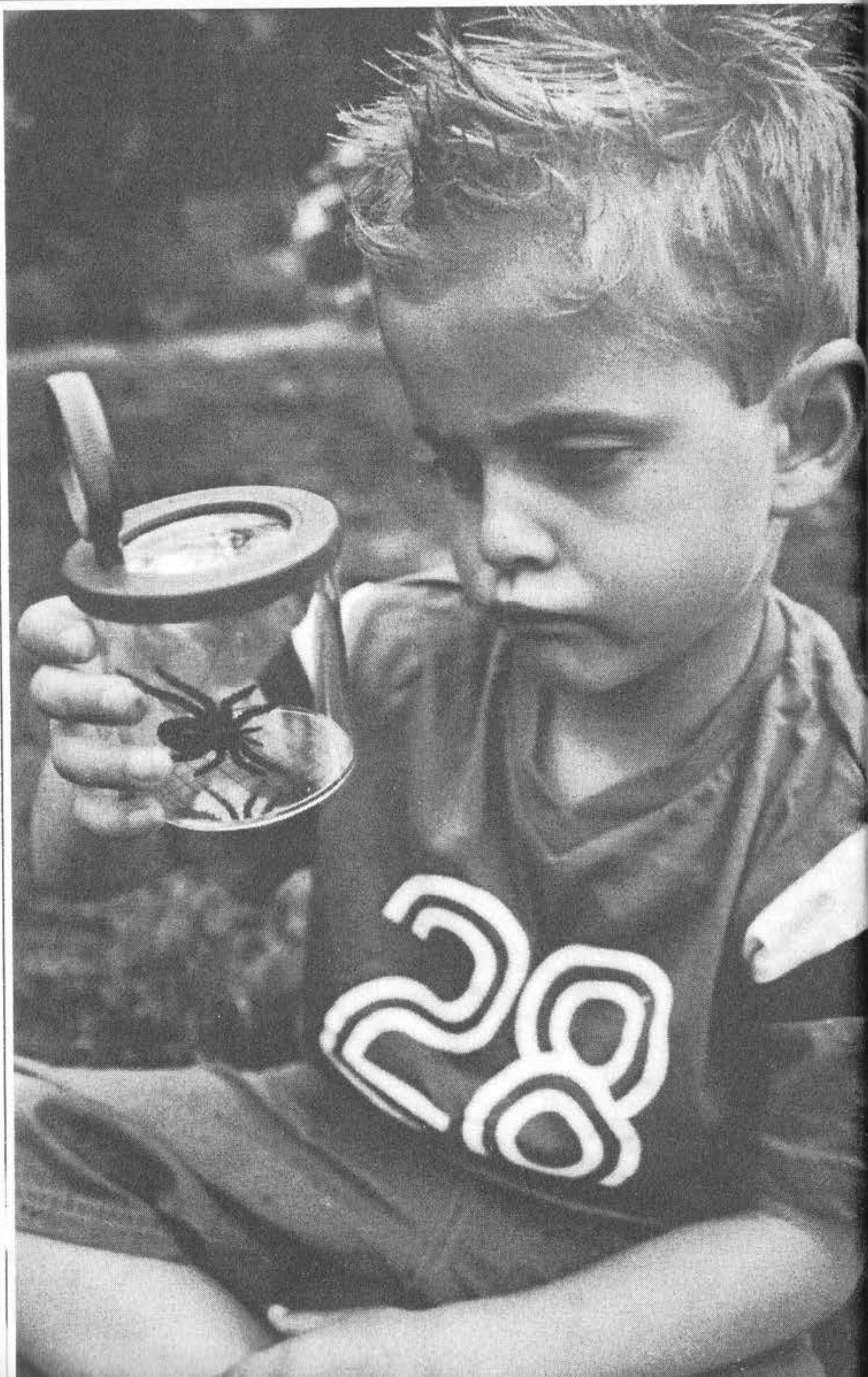
1. *Pleasantville* (film artistic) 1998.
2. *Castelul* (film artistic) 1997.
3. *Baghdad Café* (film artistic) 1988.
4. Ted Kooser, *Local Wonders: Seasons in the Bohemian Alps*, University of Nebraska Press, 2002.
5. *There are bad times just around the corner*, versuri de Noel Coward (1952).

CAPITOLUL 11

NU ȘTIAM CĂ NU ȘTIU

„Judecă pe cineva mai degrabă după întrebările pe care le pune, decât după răspunsurile pe care le dă."

Voltaire

În condiții normale, curiozitatea trebuie stârnită (îmi place acest cuvânt, așa că a trebuit să-l folosesc!). Aceasta crește sau se diminuează în funcție de necesitățile momentului sau de fiecare dată când considerăm că știm îndeajuns încât să ne descurcăm. Totuși, oamenii împliniți înțeleg faptul că această curiozitate nu trebuie lăsată în voia unor toane. Decizia de a cerceta, de a fi curios este un lucru înțelept și generator de succes. Ideea este că niciodată cunoștințele nu sunt suficiente și că învățatul, cititul, întrebatul sunt obiceiuri care trebuie cultivate o viață întreagă. În cartea *How To Think Like Leonardo da Vinci*[1], Michael Gelb evidențiază că cea mai importantă trăsătura a lui da Vinci era o mare curiozitate. Un întreg capitol este dedicat subiectului „curiosità". Leonardo era acel tip de persoană care „nu se mulțumea cu un simplu da". „Am cutreierat țara căutând răspunsuri pentru ceea ce nu înțelegeam: de ce existau scoici pe vârful munților alături de urme de corali și plante marine când, în mod normal, acestea ar fi trebuit să existe doar în mări; de ce tunetul durează mai mult decât cauza care-l provoacă și de ce imediat ce se produce, fulgerul este vizibil ochiului nostru, în timp ce tunetul are nevoie de timp pentru a ajunge la noi; de ce se formează diverse cercuri în apă în jurul locului în care arunci o piatră și cum de reușește o pasăre să se mențină în aer. Aceste întrebări și alte fenomene mi-au reținut gândurile de-a lungul vieții."[2] Mințile luminate continuă să pună întrebări. Leonardo este cunoscut ca fiind cel mai inteligent om care a existat vreodată, dar, în același timp, a fost declarat și unul dintre cei mai curioși oameni. Cele două elemente sunt, bineînțeles, întrețesute în mod inevitabil.

Din nefericire, sistemul nostru educațional comunică în mod subconștient ideea de a învăța în prima parte a vieții, doar pentru a trece examenele. Curiozitatea este practică, sensibilă la trecerea timpului și orientată

numai asupra rezultatelor. Ideile noi sunt bune doar dacă folosesc la ceva. A permite minţii să călătorească liberă, să înveţe doar pentru plăcerea de a învăţa este un lucru rezervat doar acelor indivizi excentrici sau celor obsedaţi de concursurile de cunoştinţe generale. Totuşi, într-un sens larg, putem argumenta că, de fapt, curiozitatea este calea care trebuie urmată. Toate cunoştinţele sunt legate între ele şi cine ştie dacă nu cumva ceea ce ai aflat ieri interesant despre luminozitate şi meduzele de apă adâncă nu ar putea oare să aibă importanţă pentru problema ta iminentă şi, dacă nu exact pentru această problemă, poate pentru alta care va apărea peste câteva luni sau în anii următori. Realitatea este că foarte multe invenţii au apărut chiar prin acest tip de interconectare a cunoştinţelor.

Cineva, undeva în lume, câştigă o groază de bani de pe urma ecranelor TV mini, care au o capacitate mult mai mare de a proiecta lumina decât cele standard, tocmai datorită descoperirii secretelor mai sus amintitelor meduze. Oamenii împliniţi sunt indivizi curioşi. Au nevoie de toate acele cunoştinţe suplimentare pentru a putea face treburi suplimentare. Cum bine s-a spus, dacă vrei să obţii mai mult decât un om obişnuit, atunci trebuie să cunoşti mai multe lucruri decât consideră necesar un om obişnuit. Trebuie nu numai să ştii *despre,* dar şi *de ce;* să ai cunoştinţe strategice şi despre produs. Cunoştinţe despre ce se întâmplă şi de ce se întâmplă aşa şi cum poţi să faci acel lucru să se întâmple din nou. Fii adeptul cunoşterii sub toate formele şi manifestările sale. Unii oameni, precum Leonardo, sunt curioşi în mod natural. El a observat undele care porneau în cercuri egale în jurul pietrei aruncate în apă. Astfel va enunţa faptul că undele sonore funcţionează în mod similar şi aşa a dezvoltat prima teorie acustică. Efectul Doppler a arătat că presupunerile lui Leonardo erau corecte. Există, de asemenea, o aplicaţie e efectului Doppler şi în cazul afacerilor, în întâlnirile consiliului de conducere, unde putem considera ideile prosteşti ca fiind mai bune decât în realitate, doar datorită rapidităţii cu care sunt enunţate. Ideea este că dacă vrem să ne atingem adevăratul potenţial, atunci decizia de a fi curioşi trebuie să fie parte a temeliei vieţii noastre. În meseria mea de predicator, dar şi de scriitor, cunoaşterea este indispensabilă. Există multe lucruri legate de ceea ce fac pe care le cunosc deja. Dar sunt tot timpul conştient de faptul că există foarte multe lucruri despre care nu ştiu nimic şi despre care nici măcar habar nu am că există - drept urmare, nu ştiu că nu ştiu. Aşa că trebuie să învăţ. Trebuie să merg la biblioteci, să caut pe Google expresii interesante, să-mi notez cuvinte pe care nu le cunosc şi apoi să le găsesc explicaţii. Printre descoperirile mele recente se află termeni precum *epoptic* (engl. secret), *jejune* (engl. neroditor), *vitiate* (engl. a vicia), *parturition* (engl. parturiţie), *exculpatory* (engl. disculpa) şi *objurgate* (engl. a mustra). Cel din urmă înseamnă „a exprima puternic dezaprobarea, a critica, aşa cum reiese din vorbele lui Ogden Nash: „Pe miriapod aspru-l cert căci nu avem nevoie de un gândac inert". Restul cuvintelor va trebui să le căutaţi singuri... asta dacă sunteţi îndeajuns de curioşi.

Îmi pun întrebări oriunde aş fi. Ieri vizitam Townsville în nordul Queensland. Portul este dominat de o insulă mare. L-am întrebat pe şoferul taxiului care este numele acelei insule. Mi-a răspuns că aceasta se numea Insula Magnetică. Aşa că am întrebat: „De ce?", la care şoferul a răspuns: „Nu ştiu sigur"[3]. Am presupus că era în zonă de puţin timp. După cum s-a dovedit ulterior, conducea taxiuri în Townsville de aproape cincisprezece ani. Cum poate oare cineva să trăiască cu o asemenea lipsă de curiozitate?

Asta îmi aminteşte de un animal marin din încrengătura urocordatelor. Această mică creatură acvatică are un

creier extrem de mic și treaba ei este să găsească piatra potrivită – o piatră de care să se prindă și să rămână acolo pentru tot restul vieții. Așa că prima parte a existenței sale se rezumă la găsirea acestei pietre. De îndată ce a găsit-o, animăluțul nu mai are nevoie de creierul său... așa că îl mănâncă! Din păcate, și ființele umane fac la fel. Numește-o cum vrei: absolvire, ocupație, 30 de ani, 40 sau 50, pensie, oricum, dar mintea este înghețată și viața încetează să se mai dezvolte. Apropo, povestea acestei vietăți marine este un bun exemplu de a cunoaște o istorioară foarte interesantă, dar total nefolositoare, de care să ne aducem aminte și despre care să ne gândim că într-un fel va deveni la un moment dat folositoare.

Treceam recent printr-un aeroport. M-am uitat în jos și am observat un tip la una dintre porțile de îmbarcare aflate cu un nivel mai jos, care citea o revistă și râdea tare. Am observat că revista era *The (British) Spectator* (o publicație de satiră politică) și mi-a stârnit curiozitatea – de ce râde? Ori este un pic ciudat, ori citește un articol foarte amuzant. Așa că după ce am trecut de el, m-am uitat în urmă. Deși eram prea departe pentru a putea citi ceva, am observat pe pagina din dreapta o reclamă mare la un ceas. După câteva ore, mă aflam într-un chioșc cu ziare, așa că am căutat *The Spectator*, l-am luat de pe raft, am dat la pagina cu reclama la ceasul respectiv și am citit articolul... S-a dovedit că tipul era un pic ciudat! Acum nu sugerez că ar trebui să citiți revistele altora, dar este atât de greu să rezisti curiozității și exact această atitudine asupra vieții ar trebui cultivată. Așa că luați decizia de a fi curioși. Citiți tot timpul și nu doar despre ce se înscrie în cercul vostru de interese. Lărgiți-vă orizontul adunând informații în afara acestuia. Puneți întrebări. Schimbați întrebările. Un antropolog a descoperit că societatea umană a făcut tranziția de la cea nomadă la cea agrară pe baza tipului de întrebări pe care și le puneau oamenii. În cultura nomadă, întrebarea era: „Cum ajungem la apă?". Atunci când întrebarea s-a transformat în: „Cum facem să aducem apa la noi?", omul a făcut un pas uriaș.

Când scriam la această carte, așezat pe malul unui lac, am observat un autostopist care tot stătea cu degetul ridicat de ceva timp. La un moment dat a venit la mine și m-a întrebat: „Drumul acesta merge spre coasta de vest?". Drumul în discuție ajungea doar într-un orășel numit Glenorchy, o stradă înfundată de cincizeci de kilometri. Să faci autostopul fără să știi unde duce drumul respectiv demonstrează un nivel foarte scăzut al curiozității (cu excepția cazului în care scopul tău este să explorezi și nu să ajungi la o anumită destinație), dar să pui o întrebare care arată lipsa ta de cunoștințe câștigă ceva puncte pe scara curiozității. Bineînțeles că aș fi putut să-l trimit după cai verzi pe pereți, dar sunt un tip cumsecade! Unul dintre lucrurile care-mi displac total este să fiu într-un oraș sau loc și să nu am nici cea mai vagă idee unde mă aflu; să-mi lipsească contextul.

Nu știu dacă este corect să trec treaba asta sub egida curiozității sau ar trebui să o includ în categoria disfuncțiilor minore. Totuși, să nu știu unde este cea mai bună cafenea, cea mai apropiată librărie, cum să ajung în centru, îmi imprimă o anume stare de teamă. Așa că ies și mă plimb și mă tot plimb, până când consider că am suficiente informații. Am petrecut două zile și jumătate plimbându-mă prin ploaie în mijlocul iernii prin Paris. Îmi era frig, dar nu mă simțeam deloc rău, pentru că învățam, și cine putea știi dacă nu cumva chiar bistroul de după colț servește cel mai bun Boeuf Bourguignon.

Înțelege faptul că această curiozitate nu înseamnă doar a strânge informații, ci și a descoperi modul în care aceste informații relaționează cu viața și cum să construim din toate o imagine atotcuprinzătoare. Allan

Fletcher spunea: „Mintea gândește pe baza ideilor și nu a informațiilor, așa că strângerea lor este inutilă dacă nu învățăm cum să le și folosim. Dicționarul conține toate cuvintele, dar nimeni nu-i poate spune poetului pe care să le aleagă și ce să scrie".

Sufletul lipsit de curiozitate se mulțumește să trăiască într-o cameră micuță, fără să se aventureze afară sau fără să îndrăznească să privească pe fereastră, precum cei din peștera lui Platon care nu au încercat niciodată să se elibereze. William Blake spunea: „Există lucruri cunoscute și lucruri necunoscute; între acestea există uși". Viața înseamnă deschiderea ușilor, descoperirea unor încăperi noi. Curiozitatea va continua să ne împingă în față și să ne extindă orizonturile. Unii scriu cărți pentru că știu, alții scriu pentru că vor să știe. Dacă aceasta este motivația mea, atunci înseamnă că nu mă voi opri niciodată, căci pe măsură ce sfera cunoștințelor crește, la fel se întâmplă și cu granițele ignoranței. Cu cât aflăm mai multe, cu atât realizăm cât de puține știm de fapt. Fiecare descoperire științifică aduce noi întrebări la care nici nu ne-am gândit înainte. În consecință, viața nu poate fi niciodată trăită în singurătate. Obișnuiam să cred că cei ce au obiecții legate de creștinism pot fi ușor ajutați confruntând obiecțiile lor cu adevărul. Câteodată ascult motivele oamenilor pentru care cred sau nu cred și în sinea mea chicotesc, deoarece par atât de puerile, iar răspunsurile sunt atât de evidente. Totuși, trebuie să-mi aduc aminte că există creiere mult mai ascuțite decât al meu, care pun întrebări la care eu nici nu m-am gândit măcar și au și răspunsul la ele. Niciodată nu vei primi un răspuns complet. Întotdeauna există loc pentru credință. Credință în limitele raționalului, însă tot credință este. Astfel, curiozitatea nu este o misiune cu o anume finalitate, este doar un drum măreț pe care trebuie să te miști încontinuu.

BIBLIOGRAFIE

1. Michael J Gelb, *How To Think Like Leonardo da Vinci*, Dell Publishing, 1998.
2. ibid, p. 50.
3. Magnetic Island: Nu, ar fi mult prea simplu să vă spun despre ce este vorba; va trebui să căutați pe Google.

CAPITOLUL 12

LOVE, LOVE ME DO*

„Dragostea este arma lui Dumnezeu, iar copiii, ucigaşii plătiţi."[1]

Real Live Preacher

---

*Titlul unui cântec al formaţiei Beatles

A decide să iubeşti pare a fi aproape un oximoron. Decizia este rece, iar dragostea este fierbinte. Decizia este calculată, dragostea, spontană. Pentru a folosi o analogie contemporană, Decizia este Venus, iar Dragostea este Marte. Dragostea copleşeşte. Dragostea se ridică în valuri şi, atunci când o face, un amestec senzorial poate supraîncărca rapid circuitele noastre interioare. Dragostea străluceşte şi încântă, dar este de asemenea întâmplătoare şi înşelătoare. Cel puţin acesta este mesajul care a fost implementat în memoria noastră culturală. Totuşi, aşa cum bine observa un înţelept indian: „În Vest te căsătoreşti cu cel pe care-l iubeşti; în Est îl iubeşti pe cel cu care te căsătoreşti." Această mentalitate şochează viziunea vestică... Ideea că într-un fel putem alege să iubim şi faptul că emoţiile, în loc să fie cele ce conduc atacul, reprezintă însăşi ariergarda.

John Paul Young considera că „dragostea pluteşte în aer". Căpitanul Stubing ne spunea „o veţi găsi la bord". Billy Bob Thornton şi Angelina Jolie păreau că au găsit-o... dar se pare că nu era chiar aşa. Unii sugerează că dragostea se vede în uniunea sexuală, că scopul vieţii este orgasmul. Malcolm Muggeridge denumea acest scop „idolul zilelor noastre, care a înlocuit crucea ca centru al dorinţelor pe care le avem". Cântecul lui Cole Porter din anii '30 probabil că rezumă acest fapt cel mai bine:

Aş putea adăuga că până şi ţiparii o fac
Deşi cu siguranţă curentează
La suprafaţa bancurilor de nisip, calcanii o fac şi ei
Şi micii peştişori de aur în intimitatea acvariilor o fac.

O fac şi leneşii-atârnând de-o cracă
Chiar dacă mare le e efortul
Şi scumpii porcuşori de guineea o fac,
Ia-ţi o pereche şi vei vedea şi tu.

Și toată lumea știe că-n peșteri chiar și urșii o fac
Până și un pechinez la Ritz o face
Haide s-o facem și noi, s-o facem și noi,
Hai să ne îndrăgostim.[2]

În ceea ce privește temele majore ale lumii, dragostea se află printre cele mai importante. Dragostea a salvat-o pe Elena din Troia și a dus la moartea lui Romeo. Este invocată în 80% dintre cântecele aflate în top 40 și în 70% dintre filmele apărute. Dacă dai căutare pe Google, îți vor apărea peste 120 de milioane de pagini pe care să le cercetezi. Cu siguranță că ar fi grav să lași o asemenea forță în voia pasiunii sau a fluctuației hormonilor. Dragostea, dacă este atât de măreață pe cât o percepem noi, trebuie să aibă rădăcini care merg mult mai adânc. Dintre toate subiectele abordate în această carte, cel mai dificil mi s-a părut să scriu despre dragoste... Și asta pentru că dragostea nu poate fi definită atât de simplu. Este mult prea importantă. Nu o poți prezenta în linii mari. Și totuși, dragostea este tot atât de necesară vieții precum apa și aerul. Cei cărora le lipsește vor dezvolta disfuncții și vor sfârși pe tărâmul întunecat al disperării, al dezamăgirii în viață, căci nu există înlocuitor pentru aceasta. Ca să putem avea o viață sănătoasă, trebuie nu numai să primim dragoste, dar trebuie să o și oferim. Decizia de a transmite dragoste este una cheie, deoarece îl poartă pe individ dincolo de o simplă reacție, într-o lume unde oferirea dragostei, inițierea acestei secvențe de comportament, va deschide noi posibilități și va crea o lume nouă. De aceea, cuvântul dragoste este atât de strâns legat de Divinitate. Din punct de vedere teologic, Dumnezeu folosește acest cuvânt pentru a se autodefini: „Dumnezeu este dragoste“[3]. Sunt convins că El mai are și alte trăsături, dar în primul rând înseamnă dragoste. Dragostea nu este un accesoriu, o trăsătură suplimentară. Dragostea pur și simplu există. Ideea dragostei ca forță primară a făcut necesară crearea unui cuvânt nou în limba greacă. Spre deosebire de limba engleză, în greacă mai există și alți termeni care descriu acest sentiment: *phileo* – dragostea față de cei cu care împărtășim anumite lucruri; *storge* – o dragoste tandră; *eros* – dragostea de tip sexual. Însă ideea de dragoste pentru dușmani, pentru cei care ne persecută, acel gen de dragoste reprezentată în lumea noastră printr-un Mântuitor crucificat și iertător este descrisă de termenul *agape*. Un tip de dragoste mult mai nobilă, care nu are formă propriu-zisă, însă este formatoare. Dacă privim lucrurile un pic altfel, atunci *eros* este acel gen de dragoste pe care o transmitem către iubitul sau iubita noastră, cel sau cea care se află alături de noi; exact ca o umbrelă sub care numai un cuplu se poate adăposti.[4] *Phileo* extinde acest tip de dragoste în exterior precum un cort. Acest cort acoperă prietenii și familia și, în forma sa cea mai înaltă, chiar și pe cei străini. Cei care au nevoie vor găsi adăpost sub întinderea sa precum în povestea samariteanului milostiv. *Agape,* însă, este un tip de dragoste la fel de întinsă precum cerul; sub protecția sa până și dușmanii găsesc adăpost. O dragoste care îți dă prilejul să-i iubești până și pe cei imposibil de iubit. O dragoste care îi include nu numai pe cei aflați aproape, dar și pe cei foarte îndepărtați. O iertare oferită celor care nu o merită. O boltă atât de largă, încât cuprinde cerul întreg și toți oamenii. Deși o asemenea dragoste este probabil imposibil de atins, rămâne un țel demn de urmat, iar oamenii împliniți își îndreaptă viața spre această direcție. Ea distruge cinismul și îndepărtează ranchiuna; reduce la tăcere furia. Întâmplător, tocmai a fost difuzat filmul *Uraganul* la televizor – adevărata poveste a lui Rubin Carter, un boxer campion, încarcerat pe nedrept timp de douăzeci de ani pentru comiterea unor crime, pe baza unor dovezi false, din

motive pur rasiale. Eliberarea sa a fost obţinută de câţiva necunoscuţi care au auzit de situaţia sa şi i-au preluat cazul, reuşind în cele din urmă să-i facă dreptate. Rubin spunea spre finalul filmului: „Ura m-a aruncat în închisoare, iar dragostea mă va elibera". A iubi este atunci o decizie chibzuită în mod pragmatic, şi totuşi, destul de dură din punct de vedere emoţional... Nu se întâmplă pur şi simplu, ci trebuie conştientizată şi cultivată ca obişnuinţă. De fapt, decizia de a iubi, de a ierta, de a te elibera în interiorul tău de rănile şi bagajul emoţional pe care viaţa încearcă să ţi le bage pe gât nu este dependentă de un anumit eveniment. Aceasta înseamnă că decizia de a iubi trebuie luată înaintea săvârşirii păcatului. La fel cum hotărârea de a nu comite adulter trebuie luată în faţa altarului şi nu pe patul tentaţiei... atunci este deja mult prea târziu.

Am vorbit în termeni generali, pentru că dragostea este un subiect complex, un lucru plin de felurite splendori, aşa cum spunea poetul. Ce înseamnă să decizi să iubeşti? Haide să împărţim această noţiune în decizii mai mici care, puse împreună, vor echivala cu această hotărâre mult mai mare şi mai nobilă.

1. DECIZIA DE A IERTA

Iertarea înseamnă să nu te mai gândeşti la motivul respectiv; să te plasezi în aşa fel, încât evenimentul sau persoana în cauză să nu mai aibă nici o putere asupra ta. Iertarea nu face durerea să dispară şi nici rana să se vindece. Dar o curăţă în aşa fel încât otrava şi puroiul amărăciunii şi al urii să nu poată să-şi facă de cap. Cicatricea va rămâne, însă complexul urât va dispărea. Lipsa iertării nu-l răneşte pe autorul crimei care probabil că va rămâne în continuare nepăsător în faţa suferinţei tale interioare. Iertarea însă întotdeauna va funcţiona în cel mai bun mod pentru cel nedreptăţit. Atunci când iertăm, nu facem altceva decât să declarăm că suntem mai puternici decât respectiva rană şi că nu vom permite ca viaţa noastră să fie controlată şi manipulată de aceasta. Iertarea înseamnă că suntem liberi. Lipsa acesteia, precum o datorie pe termen scurt, are abilitatea de a-şi mări dobânda, până când ne răpeşte toate libertăţile. Ca un concert interpretat de o orchestră dezacordată, aceasta va deveni muzica de fundal a vieţii noastre şi nu ne va mai permite să schimbăm melodia până când nu o vom opri. Este ca atunci când conduci pe un drum de ţară şi parbrizul ţi se umple de insecte. (Acest adevăr este universal valabil - am citit recent că un automobil rusesc omoară 150 de milioane de insecte pe an; nu mi-ar plăcea să fiu în locul celui care le numără.) Vi s-a întâmplat vreodată să porniţi ştergătoarele pentru a-l curăţa ca să vedeţi mai bine şi să descoperiţi că nu mai aveţi apă pentru parbriz? Singurul lucru pe care-l vedeţi acum este geamul mânjit de insecte care vă împiedică să vedeţi cum trebuie. Iertarea este cea care nu numai că decide să pornească ştergătoarele, dar are întotdeauna grijă să aveţi şi apă pentru ele. Fără să luăm decizia de a o folosi, suntem sortiţi să ne trăim viaţa cu o perspectivă întunecată şi distorsionată. Pentru mine, aceste argumente par destul de convingătoare. Întrebarea este dacă putem pune aceste lucruri în practică atunci când ne confruntăm cu o asemenea situaţie – partenerul de afaceri care ne trage pe sfoară, soţia sau soţul care ne înşeală, şoferul beat care a schilodit sau a omorât pe cineva drag, violatorul, şeful autoritar, colegul bârfitor, vecinul insuportabil. Toate acestea au capacitatea de a ne răpi o bucată din viaţă. Iertarea în schimb ne-o poate păstra intactă. Adesea, puterea unui atare eveniment depăşeşte capacitatea noastră de a gândi logic, astfel încât este nevoie ca mai întâi să trecem de întrebarea „Ar trebui oare să iert?" înainte de a putea să ne confruntăm cu următoarea: „Cum ar trebui să iert în acest caz?". Este posibil să avem nevoie de câteva zile,

săptămâni sau chiar luni de reflecție, în care să născocim fel și fel de planuri de răzbunare, însă în adâncul nostru știm că nu facem altceva decât să alimentăm un joc complicat, căci iertarea nu este ceva ce putem negocia. Iertarea este datoria noastră. Iertarea este decizia noastră.

2. DECIZIA DE A FI RĂBDĂTOR

Unul dintre cele mai renumite fragmente începe astfel: „Dragostea este îndelung răbdătoare, dragostea este blândă“[5]. O altă traducere spune: „Dragostea îndură mult, este răbdătoare și bună“[6]. Răbdarea nu se referă numai la a aștepta un timp îndelungat. Este acea atitudine pe care cineva o adoptă și în așteptare. A răbda o lungă perioadă și în același timp a fi blând și bun – tocmai acesta este scopul. Grecii foloseau mai multe cuvinte pentru a desemna „răbdarea“, încercând să facă diferența între a avea răbdare cu oamenii și a avea răbdare în circumstanțele în care te găsești. Pentru cel din urmă tip, aceștia foloseau cuvântul *hupomone* – „care rămâne mult“ – iar semnificația lui se referea la conceptul de perseverență în condiții de restriște, necazuri; în timp ce *makrothumos* – „a fi viteaz“ – era folosit atunci când se refereau la răbdarea avută în fața unui individ dificil. Nici unul dintre aceste cuvinte nu era un cuvânt pasiv. De fapt, cuvântul în limba engleză care le descrie cel mai bine pe amândouă este *perseverance* (engl. perseverență). Churchill era un bun exemplu de *hupomone*, în special în discursurile sale prin care chema Anglia la arme împotriva inamicului care se apropia: „Vom lupta pe plaje, vom lupta pe pământ; nu ne vom preda niciodată...“. Aceasta este adevărata răbdare – să fii credincios unui ideal până reușești să dobândești victoria. Decizia de a avea răbdare este o recunoaștere a faptului că dragostea are nevoie de timp pentru a-și desăvârși opera. Cei care așteaptă o schimbare instantanee atunci când își oferă compasiunea vor trăi o viață dezamăgitoare și frustrantă. Nu – răbdarea însăși trebuie cultivată îndelung. Prin răbdare înțelegem faptul că lucrurile mari nu se petrec rapid, că ceva instantaneu înseamnă de obicei un lucru superficial și că dragostea presupune nu numai exprimare, dar și perseverență.

3. DECIZIA DE A CONSIDERA CĂ OAMENII MERITĂ

Decizia de a iubi pornește de la premisa că oamenii sunt într-adevăr demni de a primi dragostea noastră – că deși există membri ai rasei umane care fac și spun lucruri intolerabile, nu diminuează totuși valoarea intrinsecă a umanității. Religia creștină se bazează foarte mult pe această supoziție: că oamenii sunt valoroși, că viața umană este sacră și că trebuie să facem tot ce ne stă în putere pentru a o proteja și a iubi. Aceasta explică de ce organizațiile de binefacere creștine sunt cele care conduc activitățile de îngrijire a copiilor, a nevoiașilor, a bolnavilor. Această idee, a valorii umane, are o bază pur teologică. Dacă îl scoatem pe Dumnezeu din ecuație, atunci nu suntem decât ultimii dintr-un lung șir de ființe evoluate și avem valoare doar pentru că ne aflăm în vârful lanțului trofic, nu pentru că am avea valoare în vreun sens absolut. Nu suntem decât șiraguri de ADN, formule chimice, atomi rătăcitori și o înșiruire de generații. Cu toții trăim în învelișuri la mâna a doua, căci atomii aceștia au fost folosiți de mai multe ori. Nu suntem altceva decât un ambalaj de doi metri pătrați, confecționați din piele. Fără Dumnezeu, valoarea dispare. Dacă El există, valoarea noastră fie crește, fie scade, pe baza atitudinii Sale față de noi, simplii muritori. Mesajul creștin spune că Dumnezeu ne iubește nu pentru că suntem valoroși, ci de fapt căpătăm valoare tocmai pentru că El ne iubește. Pe baza acestei afirmații și a

demonstrației sale este construită întreaga fundație a valorii umane. O bancnotă are valoarea respectivă pentru că guvernul îi susține și confirmă această valoare. Țin în mână o bancnotă de 20 de dolari din Noua Zeelandă, confecționată dintr-un tip de material plastic, are o poză a unei karearea (o specie de șoim din Noua Zeelandă) pe o față și imaginea reginei pe cealaltă. Valoarea sa nu stă în compoziția ei (există probabil mai mult plastic într-o pungă de cumpărături obișnuită), și nici în valoarea ei artistică, decât dacă eventual deții originalul, căci există milioane de copii ale ei puse în circulație. Are valoare deoarece pe ea stau scrise următoarele cuvinte: „Această bancnotă are valoarea legală de 20 de dolari" și este semnată de guvernatorul Băncii Naționale. Valorează 20 de dolari, deoarece guvernatorul Noii Zeelande afirmă că așa este. Tot așa, oamenii sunt măreți, merită chiar viața Domnului, deoarece El a afirmat acest lucru. Dacă îmbrățișăm această viziune înaltă asupra umanității, indiferent de filozofia religioasă personală, atunci decizia de a iubi, de a ierta, de a fi răbdători decurge din ea în mod absolut firesc. Trebuie să ne agățăm de acest concept cu tenacitate, căci el furnizează substanța și motivația pentru acel tip de dragoste numit *agape*. Repet: oamenii sunt măreți. Dacă ar fi acțiuni ale unei companii, atunci ar fi o investiție bună. Dacă ar fi o glumă, atunci ar fi extrem de amuzantă. Dacă ar fi o carte, atunci ar fi una clasică. Dacă ar fi un cântec, atunci ar ajunge rapid pe locul întâi în clasamente. Dacă ar fi picturi, ar fi capodopere – ar fi Rembrandt, Monet sau Van Gogh. Ai putea spune: „Dar eu arăt cam ciudat". Ei, atunci ai fi un Picasso! Suntem Buzz Light Year (n. tr.: Buzz Lightyear – personaj de desene animate ce apare în *Toy Story*; reprezintă o jucărie sofisticată), nu domnul Potato Head (n. tr.: Mr Potatoe Head – jucărie americană sub forma unui cartof din plastic, căruia i se pot atașa diverse părți componente – mâini, urechi, picioare etc.). Suntem elfi, nu orci. Suntem jazz, nu country! Suntem cappuccino pur, nu cafea instant. Dacă oamenii ar fi o zi, atunci ar fi o zi minunată – genul acela de zi în care apuci să dormi, dar să vezi și răsăritul în același timp. Apoi iei micul dejun, cu ouă Benedict servite pe terasa unui hotel de cinci stele din Tahiti. Copiii apar și sunt foarte cuminți, iar când devin măcar o idee nesuferiți, dispar ca prin farmec. Vorbim deci de o zi cu adevărat frumoasă!

Acum, evident că folosind dragostea, iertarea și răbdarea implică faptul că oamenii nu sunt exact așa cum ar trebui să fie; posedă și un potențial incredibil de a răni și de a face rău. Cum putem explica oare acest paradox? Cred că C.S. Lewis explică acest fapt cel mai bine atunci când se gândește că oamenii sunt făcuți dintr-un aluat care poate să dea și rateu. El gândea că vacile nu pot fi nici bune, nici rele, câinii pot fi mai răi sau mai buni și, cu cât ceva este făcut dintr-un material de calitate, cu atât este mai mare capacitatea sa de a merge în ambele direcții. Copiii pot împinge această limită mai mult ca orice animal, iar adolescenții pot merge chiar și mai departe. Dar un geniu, gândea el, poate fi cel mai bun sau cel mai rău dintre toți. Faptul că oamenii pot fi atât de răi, atât de haini este în sine un argument pentru valoarea lor intrinsecă. Rezultă astfel că dacă merită dragostea Domnului, atunci cu siguranță o merită și pe a noastră.

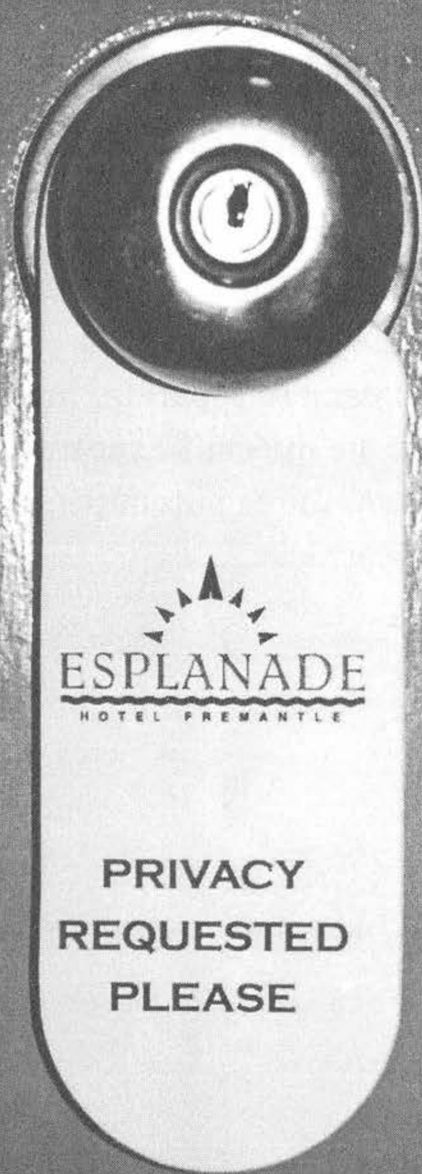
BIBLIOGRAFIE

1. www.reallivepreacher.com.
2. *Let's Do It, Let's Fall in Love,* muzica și versurile de Cole Porter (1928).
3. Biblia, Ioan 4:8.
4. Cred că această analogie a fost prima oară folosită de către William Barclay.
5. Biblia, Corinteni 13:4.
6. Biblia extinsă.

CAPITOLUL 13
CUM SĂ AI O CĂSNICIE MINUNATĂ

„Dormim în camere separate, luăm cina separat, ne ducem în vacanţă separat. Facem tot ce putem pentru a ne păstra căsnicia.“

Rodney Dangerfield

Căsniciile deosebite sunt făurite pe altarul deciziilor. Cu siguranță că avem nevoie de atracție, idilă și pasiune, dar decizia de a avea o căsnicie bună va cultiva obiceiuri care vor menține aceste lucruri mult peste termenul lor de expirare. Din păcate, unii nu fac altceva decât să se căsătorească. Decizia de a transforma căsnicia în ceva minunat este văzută de mulți ca fiind lipsită de romantism sau pur și simplu inutilă. „Evident că vom avea o căsnicie minunată, doar ne iubim" este ca și cum ai spune: „Evident că mașina noastră nu o să se strice niciodată, tocmai am cumpărat-o", „Evident că voi fi în formă și la șaptezeci de ani, tocmai am alergat zece kilometri". Ultima afirmație poate fi adevărată dacă împlinești șaptezeci de ani săptămâna viitoare, dar în majoritatea situațiilor, principiul entropiei trece la treabă și lucrurile încep să se lămurească. Decizia funcționează ca un antidot, nu numai că împiedică dragostea, respectul și pasiunea să se erodeze, dar are și capacitatea de a continua să formeze aceste calități de-a lungul anilor care trec.

Ca și decizia de a iubi, așa și decizia de a avea o căsnicie minunată este formată dintr-un grup de alte mici decizii, care, puse laolaltă, vor produce rezultate de durată.

DECIZIA DE A NU COMPARA

Schmuley Boteach[1] definea căsnicia ca triumful „intimității asupra perfecțiunii". Misiunea noastră nu este să găsim partenerul perfect pentru ca de aici să rezulte intimitatea, ci mai degrabă să ne împărtășim viața și să ne dăruim celui sau celei pe care îl/o avem. Intimitatea nu este un rezultat al căsătoriei cu persoana potrivită, ci se referă la a fi tu însuți persoana potrivită. Mi-am pierdut părul la vârsta de douăzeci și patru de ani, nasul meu este un pic prea mare și folosesc, se pare, cuvântul „destul" cam prea des. Am doar un metru

optzeci şi cinci înălţime şi se pare că, cel puţin după părerea soţiei mele, faţa mea zgârie la doar câteva ore după bărbierit. Este posibil ca o persoană, undeva în lume, să găsească irezistibilă această combinaţie, iar pentru ea să reprezint partenerul perfect. Totuşi, hai să continuăm... Simţul umorului de care dau dovadă este gen Monty Python, prefer frigul căldurii şi mai degrabă aş petrece câteva săptămâni în Alaska sau Norvegia pe timp de iarnă, când zilele au doar două ore, decât să mă aflu pe o plajă într-o zi minunată. Am o obsesie legată de sosuri şi am senzaţia că păcătuiesc serios dacă nu pun sos Worcestershire la ouăle ochi, sos de mentă la carne de miel şi sos de sfeclă la carnea de vită. Nu este vorba de faptul că prefer să mănânc aşa, ci pur şi simplu refuz să mănânc dacă nu am această garnitură necesară. Îmi plac librăriile şi îmi place să mă cert, m-aş uita cu plăcere la partide de cricket timp de cinci zile neîntrerupte, fără măcar să mă ridic din fotoliu.

Ideea este că de fiecare dată când mai adaug ceva pe listă, micşorez numărul de oameni care m-ar vedea ca pe un partener perfect. În realitate, nu sunt un partener perfect pentru nimeni, şi nimeni nu este partenerul meu perfect. Atunci când m-am căsătorit cu Heather, eram conştient de compatibilitatea dintre noi. Cu cât a trecut timpul, cu atât mi-am dat seama câte diferenţe există între noi. Suntem extrem de diferiţi din multe puncte de vedere, şi totuşi, aceste diferenţe nu slăbesc intimitatea pe care o avem. Ea greşeşte într-atât de multe privinţe... câini în casă, filmele cu Charles Bronson şi sosul meu de muştar, asta doar ca să enumăr câteva. Dacă ne agăţăm de ideea aceasta a partenerului perfect, alături de care fiecare zi va fi minunată, fiecare orgasm scânteietor, fiecare moment poetic, atunci nu ne vom găsi niciodată pe cineva sau nu vom avea niciodată o căsnicie trainică. Căsnicia înseamnă să-l iubeşti pe cel de lângă tine, să înveţi să te bucuri de rutina zilnică, adăugând astfel culoare obişnuitului. Atitudinea pe care o aducem în această uniune este la fel de importantă ca uniunea însăşi. Totuşi, neghiobul este în permanenţă nemulţumit pentru că a pus ochii pe ceva ce nu are, pe ceva ce ar putea fi, şi nu pe ceva ce există deja. Cum spune proverbul: „Înţelepciunea este în faţa omului priceput, dar ochii nebunului o caută la capătul pământului."[2]

DECIZIA DE A TE BUCURA DE DIFERENŢE

Nu numai că ar trebui să ne dăm seama că suntem diferiţi şi că partenerul perfect este un mit, dar şi că diferenţele şi compatibilitatea merg mână în mână. Sexul, bineînţeles, aduce o grămadă de deosebiri în această ecuaţie. Bărbaţii şi femeile au necesităţi şi aşteptări diferite. Un studiu[3] care a cercetat necesităţile a câteva mii de cupluri a constatat că primele cinci nevoi care se găseau pe lista bărbaţilor nu se aflau deloc pe lista femeilor. Femeile aveau nevoie din partea soţilor, în ordinea importanţei, de afecţiune, comunicare, sinceritate, sprijin financiar şi angajament. Bărbaţii, pe de altă parte, aveau nevoie de împlinire sexuală, companie distractivă, o soţie atractivă, sprijin în gospodărie şi admiraţie... cât de superficiale sunt toate acestea!!

Lăsând la o parte sexul fiecăruia, există destule motive pentru un potenţial conflict. Provenim din locuri diferite şi suntem influenţaţi de familia noastră mai mult decât credem. Eu am crescut în Anglia. În familia mea, regulile erau foarte stricte în probleme importante precum manierele la masă (nu te serveşti cu sos decât o singură dată, cuţitul şi furculiţa trebuie puse jos pe farfurie după fiecare îmbucătură, nu ai voie niciodată să lingi cuţitul). Soţia mea a fost crescută într-o suburbie a oraşului Perth şi nu cunoştea aceste maniere, aşa că m-a şocat felul cum le-a încălcat pe toate încă din primele

zile ale lunii noastre de miere. Crăciunul a dat naștere unui șir întreg de noi conflicte, pentru că în familia mea deschideam cadourile întotdeauna după prânz. Heather, în schimb, era obișnuită să rupă cu frenezie ambalajele cadourilor pe la 5 dimineața. Un lucru lipsit de importanță aș putea spune, dar realitatea este că au fost purtate războaie mari pe lucruri chiar mai mărunte decât acesta. Apoi, evident mai este și personalitatea fiecăruia. Mie îmi place să vorbesc, Heather este mai tăcută. Ei îi place să aibă propriul spațiu, mie îmi place să mă ghemuiesc în ea. Eu tratez problemele discutând despre ele detaliat, ea preferă să lase lucrurile să se liniștească câteva zile. Și totuși, compatibilitatea nu se creează și nici nu dispare din aceste motive. Suntem potriviți unul pentru celălalt pentru că dorim același lucru, avem o viziune similară asupra lumii, îl iubim pe Dumnezeu, iar ea are o mică obsesie legată de corpul meu... Și am decis că vrem să avem o căsnicie bună. Asta înseamnă că lucrăm împreună pentru înțelegerea deosebirilor dintre noi, ne adaptăm unul la celălalt, încercăm să găsim lucruri comune și sărbătorim miracolul diversității. Aceasta este adevărata dragoste, atunci când alegi să-l iubești sau să o iubești exact așa cum este.

DECIZIA DE A CONTINUA SĂ FII GALANT

Înțelepciunea acestui obicei este evidentă prin ea însăși. Și totuși, galanteria nu apare doar pentru că este ceva bun ce trebuie să faci. Trebuie mai întâi să iei o decizie în acest sens. Am putea crede că pasiunea și sentimentele de dinaintea căsătoriei sunt dincolo de un asemenea ceremonial. Din păcate, treaba nu stă așa, mai ales pentru că bărbații au o chestie legată de rezolvarea lucrurilor și aplică acest concept comportamental oricărui subiect care-i preocupă. Bărbații gândesc de cele mai multe ori din punctul de vedere al unei sarcini. A fost

sarcina căutării, sarcina de a fi galant, de a curta, sarcina de a te căsători... Când și aceasta este finalizată, începem să ne gândim la sarcina carierei sau a averii. Atunci când terminăm treaba, ne concentrăm pe altceva și o începem pe următoarea. Totuși, această sarcină a căsniciei nu se termină niciodată. Întâlnirile, curtatul, galanteria ar trebui să fie parte integrantă a vieții. Este adevărat că, pe măsură ce timpul devine mai prețios, apar mai mulți copii, momentele întâlnirilor, fie ele la micul dejun, la cină sau la două noaptea, pot deveni un colac de salvare care insuflă energie căsniciei în perioadele grele.

DECIZIA DE A NU PLECA NICIODATĂ

Una dintre glumele mele de mare efect la fiecare nuntă pe care o oficiez este legată de un tip a cărui verighetă era pusă pe degetul greșit. Atunci când i s-a spus acest fapt, el a răspuns: „Da... m-am căsătorit cu femeia... greșită!".

Ideea este că atunci când spunem „Da", ea sau el este persoana potrivită, folosind termenul „potrivit" nu în sensul de a fi perfect sau că nu mai există nimeni altcineva în lume cu care m-aș fi putut căsători, ci „potrivit" adică: „Te-am ales pe tine și vom trăi împreună atât la bine, cât și la rău". Luarea unui asemenea angajament înseamnă că nu mai există o ușă de scăpare și nimeni nu te mai așteaptă în holul de la intrare. Dacă nu suntem lămuriți în legătură cu acest aspect, atunci este ca și cum am încerca să umflăm un cauciuc cu o gaură în el – orice succes este subminat. Există evident și motive justificate pentru divorț: jucători de liga întâi precum adulterul, abuzul, diverse tipuri de dependențe. Totuși, experiența mi-a demonstrat că majoritatea căsniciilor ce copleșească prin a se distruge sunt cele care au permis micilor probleme să le copleșească, iar efectele lor nocive au fost accentuate de o reală ignoranță în ceea ce

priveşte asumarea unui angajament. O bună prietenă şi-a părăsit soţul deoarece nu mai simţea că relaţia lor se îndreaptă undeva, că are un scop. Adevăratul motiv, se pare, a fost că pur şi simplu s-a plictisit şi a vrut să meargă mai departe în viaţă. Asumarea unui angajament înseamnă „dacă m-am plictisit, atunci hai să îndreptăm această problemă a plictiselii" şi nu că ar trebui să schimbăm partenerul.

DECIZIA DE A URMA UN PROGRAM DE ÎMBUNĂTĂŢIRE A CĂSNICIEI

O căsnicie necesită de-a lungul timpului o investiţie continuă. Cele mai de succes cupluri pe care le cunosc citesc în mod regulat cărţi cu impact asupra căsătoriei lor, merg la seminarii legate de căsnicie sau fac parte din biserica locală care îndeamnă pe fiecare să aibă un mesaj şi mai bun.

Putem învăţa urmărindu-i pe cei care au căsnicii înfloritoare. Un studiu a demonstrat că dacă majoritatea prietenilor tăi divorţează sunt şanse ca şi tu să faci la fel; în timp ce, dacă eşti înconjurat de relaţii puternice, acestea insuflă forţă şi relaţiei tale. Îmbunătăţirea căsniciei nu este un seminar, ci mai degrabă o atitudine. Întotdeauna trebuie să cauţi metode de a îmbogăţi, revitaliza şi creşte relaţia. Cunosc un cuplu interesant, pentru că cei doi par a râde întotdeauna unul alături de celălalt, mai degrabă decât unul de celălalt, aşa cum au unii obiceiul. Căsnicia lor pare a fi construită pe o temelie solidă. Astfel că, de fiecare dată când am ocazia, le pun întrebări legate de relaţia lor. Sunt tot timpul în căutare de sfaturi bune legate de căsătorie şi creşterea copiilor; în plus, caută tot timpul acele lucruri care construiesc magia. Idei de întâlniri, gesturi romantice şi soluţii de rezolvare a conflictelor: am o căsnicie bună, dar ştiu că poate fi şi mai bună, aşa că ascult şi învăţ, privesc şi pun întrebări. Investiţia constantă de-a lungul anilor se va dovedi profitabilă în diferite feluri!

DECIZIA DE A CERE AJUTOR DACĂ AI NEVOIE

Atunci când ni se strică frigiderul, sunăm la reprezentanţi şi chemăm pe cineva să ne ajute. Dacă nu eşti mecanic, atunci când maşina are probleme o duci la revizie. Dacă te doare ceva fără nici un motiv, te duci la doctor. Ideea este că de fiecare dată când ceva merge prost în lumea noastră, suntem dispuşi să chemăm pe cineva care se pricepe la problema pe care o avem. Cu siguranţă aşa stau lucrurile până ne confruntăm cu ceva cu adevărat important. O căsnicie destrămată îţi va răni inima şi, la drept vorbind, şi carnetul tău de cecuri va avea de suferit mult mai mult decât pentru un aparat de aer condiţionat stricat. Şi totuşi, credem că putem îndrepta lucrurile singuri şi cârpim treaba până este mult prea târziu. Poate pentru că noi credem că dacă admitem că avem probleme în căsnicie, lumea va considera că avem probleme psihice şi vom fi plasaţi lângă piromani şi criminali în serie. Dar căsnicia este una dintre cele mai dificile şi importante părţi ale vieţii noastre... Să nu cerem ajutor atunci când este nevoie se dovedeşte a fi şi distructiv, şi prostesc. Aşa că decideţi din timp: „Dacă vom avea vreodată probleme pe care nu vom putea să le depăşim, vom telefona unui consilier, vom merge la preot, vom lua o trimitere, vom vorbi cu prieteni de încredere... vom face ceva pentru că suntem devotaţi unul altuia şi am decis că mariajul nostru are nevoie de tot ajutorul din lume pentru a rezista".

BIBLIOGRAFIE

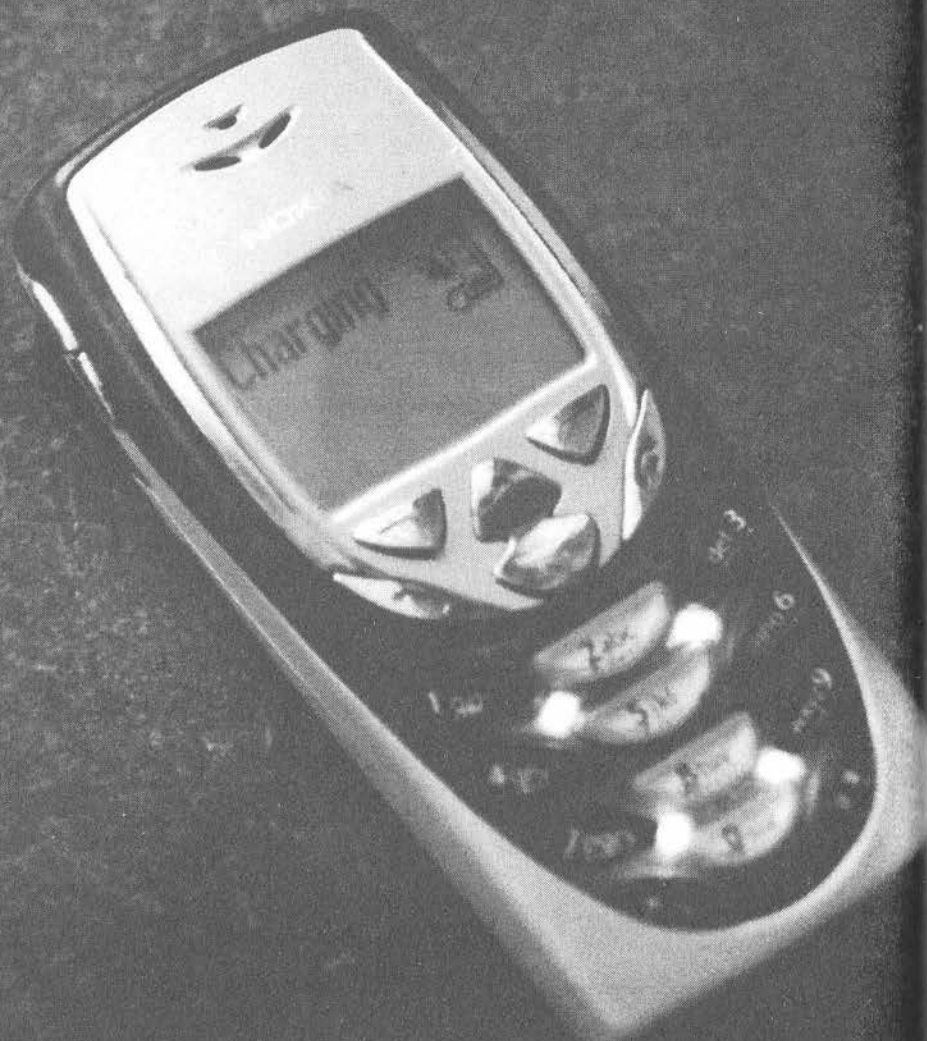
1. Boteach este un rabin englez, autor al unor cărţi despre relaţii, printre care *The Jewish Guide to Adultery, Dating Secrets of the Ten Commandments* şi *Kosher Sex*.
2. Biblia, Proverbe 17:24.
3. Willard F. Harley, Jr, *His Heeds, Her Needs: Building an Affair-Proof Marriage*, Revell, 2001.

CAPITOLUL 14

MENȚINEREA UNUI NIVEL CONSTANT DE ENERGIE

„Să alergi prea repede, să zbori prea sus.“

Sade

Pe măsură ce scriu această carte, mă pregătesc și pentru participarea la maraton. Una dintre lecțiile pe care le înveți din antrenamentul pentru o cursă lungă este să nu alergi prea repede la început. Conceptul acesta, al menținerii ritmului, devine foarte important dacă vrei să termini cursa. La fel este și în viață. Dacă vrem să rezistăm la drum lung, trebuie să ne măsurăm energia disponibilă și apoi să o folosim în așa fel încât să-i maximizăm eficiența pe termen lung. Fără imprimarea unui ritm, ne vom suprasolicita și vom fi prinși din urmă. Și totuși, încercăm tot timpul să facem mai multe lucruri deodată, să lucrăm prea multe ore și vrem să facem cât mai mult la început, doar ca să descoperim că am ieșit șchiopătând de pe pistă chiar înainte de runda finală. Să fii în fruntea maratonului la prima tură nu are nici o importanță. Aici și un melc poate triumfa în fața unui iepure de câmp. Steaua căzătoare strălucește frumos pentru un moment, dar este efemeră. Adevăratul succes și adevărata importanță se întâlnesc numai pe termen lung. Astfel, oamenii împliniți trebuie să decidă să termine cu bine și să dezvolte o tactică de menținere a ritmului – să știe când să mărească viteza și când să încetinească; când să iasă de tot și când să tragă pe dreapta. Viteza medie este mai importantă decât cea maximă. Stocurile sunt mai importante decât cash flow-ul. Să muncești cu cap este mai important decât să muncești mult. Cu cât călătorim mai repede, cu atât suntem mai spectaculoși. Totuși, succesul și realizările depind mai degrabă de călătorie, decât de destinație. Nu are nici un sens să ajungem la jumătatea distanței și să rămânem fără benzină! Oamenii împliniți și-au însușit acest obicei al impunerii ritmului prin intermediul a trei decizii ajutătoare.

1. DECIZIA DE A TE CUNOAȘTE PE TINE ÎNSUȚI

Fiecare dintre noi este construit diferit. Forța care-l alimentează pe unul îi poate face rău altuia. Îmi place

foarte mult să vorbesc unei mulțimi de mii de persoane și totuși, mă pierd în fața unui singur străin. Detaliile mi se par obositoare. Sunt secătuit după o jumătate de oră de management și mă simt revigorat după 30 de minute de împărtășire a viziunii. Așa că trebuie să mă înțeleg pe mine însumi și să pot să îmi evaluez propriul nivel al combustibilului, al energiei. Atunci când rezervorul este pe zero, trebuie să o iau ușor. Viteza și energia mea sunt determinate nu numai de nevoia de timp, dar și de propriile rezerve. Atunci când acestea sunt scăzute, trebuie să știu asta. Până când am ajuns în acest punct, evident că am făcut mai multe încercări și am și greșit. Acum însă văd luminile de atenționare și astfel acționez în consecință, reușind să evit criza. Cu ani în urmă, conduceam un program pentru copii: în fiecare weekend, câțiva dintre noi încercam să educăm, să le predăm și să distrăm o groază de micuți. Apoi, am căzut de acord să facem un seminar de vară pentru copii. Programul era în plină desfășurare, iar raportul dintre personal și cei mici era foarte scăzut. Copiii se aflau în grija noastră de la 9.00 dimineața la 9.00 seara. În a cincea și ultima zi, am descoperit că îmi tremură mâinile. În câteva zile am căzut la pat complet epuizat. La început nu știam ce înseamnă să-mi tremure mâinile, dar am descoperit. Așa că și dacă sunt în mijlocul unui capitol ca acesta și mâna mea începe să se miște îngrijorător, pun creionul deoparte și ies să mănânc ceva, chiar dacă asta înseamnă să nu termin...

2. DECIZIA DE A FACE PLINUL

Faptul că realizezi că energia ta este în scădere reprezintă un lucru bun, dar singurul scop al unei asemenea conștientizări este să iei măsuri. Trebuie să tragi pe dreapta și să faci plinul. Oamenii împliniți știu ce anume le reîncarcă bateriile. Apoi își acordă timp să facă acest lucru. Sunt cunoscut pentru faptul că rămân mereu fără benzină. Nu-mi place să mă opresc la benzinărie. Evident că trebuie să faci cât mai mulți

kilometri cu un rezervor, așa că eu conduc cu acul pe roșu și beculețul de atenționare aprins. Momentul meu perfect în care mă opresc să bag benzină este atunci când motorul se oprește exact în drum spre pompă. Deși această atitudine este acceptabilă când conduci o mașină (în fine, îmi place mie să cred asta), viața este diferită. Să stai pe marginea drumului așteptând un prieten să vină cu o sticlă de benzină pentru automobilul tău rămas în pană este una, dar să părăsești viața prea devreme lăsând în urmă o soție și copii este altceva. Riscurile unei vieți secătuite sunt mult prea mari pentru a nu le lua în serios. Opririle regulate pentru umplerea rezervorului trebuie să fie la ordinea zilei. Bill Hybels, pastor la Biserica Willow Creek, spune că pe tabloul de bord al vieții se află diverse măsuri ale nivelului combustibilului. Dacă nu iei în considerație treaba asta, este posibil să greșești în evidențierea problemei sau să nu recunoști semnele de atenționare legate de nivelul scăzut al unuia dintre respectivele rezervoare. Iată mai jos trei tipuri de energie necesare pentru a putea merge înainte.

A. Energia emoțională

Energia emoțională se vede cel mai bine în cadrul relațiilor. Atunci când nivelul acesteia este scăzut, oamenii suferă. Atunci când este ridicat, sunt minunați. Eu îmi recapăt această energie în singurătate, în vacanță și în tăcere. Alții o regăsesc într-o activitate în afara rutinei zilnice – o săritură cu coarda elastică după micul dejun sau un meci de fotbal după muncă. Englezilor le place să meargă la bodega din sat, în timp ce francezilor le place să joace petanque (joc cu bile de metal). Americanii merg la mall, australienii la plajă. Energia emoțională trebuie monitorizată. Trăim într-o lume tulburată; suntem agitați și iritați, așa că din când în când trebuie să ne oprim din împroșcat și să permitem

apei să se limpezească. Am descoperit că nu am nevoie de treaba asta doar anual, ci chiar în fiecare zi. Se simte nevoia de reajustare, de a pune lucrurile în ordine și de a te gândi la calea urmată. Soția mea, Heather, are și ea nevoie de momentele ei pentru a se plimba, a merge în parc sau prin magazine. Trei copii, discuții și un soț enervant nu fac lucrurile prea ușoare. Dacă unul dintre noi nu-și face timp pentru asta, atunci totul începe să se înrăutățească. Lucrurile mărunte devin majore și așteptăm picătura care va umple paharul. Stresul în viață nu are legătură cu treburile cu care ne confruntăm, ci cu ceea ce este în noi. Atunci când forța ta este mică, totul este plin de neliniște. Atunci când forța ta este mare, poți cita din nou din Hamlet, [...] *să te-narmezi în fața unei mări / De zbucium și prin luptă s-o răpui*"[7] (n.tr.: în traducerea lui Petru Dumitriu). Viața nu este compusă din ceea ce ni se întâmplă, ci din ceea ce se întâmplă în interiorul nostru. Atunci când energia emoțională este la un nivel ridicat, totul devine mai ușor de înțeles și de asimilat. Atunci când este scăzută, totul pare irațional, nedrept și copleșitor.

B. Energia fizică

Am mai vorbit despre ea în capitolul 6. Am descoperit că o consecință a faptului că sunt în formă fizică bună este faptul că am mai multă putere pentru fiecare zi.

Înainte, genul meu de viață înflăcărată devenise din ce în ce mai problematic. Alergarea aceea de o jumătate de oră nu numai că aduce energie întregii zile, dar creează perspectivă și bucurie. Poate însemna chiar diferența dintre a trăi o grămadă de ani și a părăsi viața devreme. Zig Ziglar spunea: „Nu plătești nimic pentru a fi în formă; în schimb, te bucuri de avantajele pe care ți le aduce o formă bună." Atât de des prețuim felul nostru de viață și răsfățul, până într-atât încât alegem un castron de supă în locul drepturilor noastre de la naștere și apoi lâncezim într-o indiferență fizică, incapabili să ne ridicăm spre împlinirea visului pe care îl aveam.

Cu toții am simțit acea senzație de oboseală după o zi lungă în care n-am făcut absolut nimic decât să ne uităm la partide de cricket. Dacă scopul nostru este să ne încărcăm cu energie fizică, atunci trebuie să facem ceva fizic. Există un mit unanim acceptat, potrivit căruia dacă semeni odihnă, vei culege energie. Dacă semeni odihnă, vei culege relaxare. Paradoxal, dacă semeni efort, vei culege energie.

C. Energia mentală

Mintea este bunul nostru cel mai de preț. Are nevoie de exercițiu și stimulare. Trebuie să o exersezi în mod regulat – să o faci să transpire, cum s-ar spune – căci altfel, la fel ca un mușchi, va începe să se deterioreze și să se atrofieze. Aceia care-și fac o obișnuință din a se concentra, a gândi, a cugeta și a-și imagina vor descoperi nu numai o bogăție de idei, dar și un plus de forță. Forma fizică bună are ca efect forța fizică, astfel că forma mentală bună are ca efect ceea ce numim puterea voinței. Apatia și letargia sunt de cele mai multe ori rezultatul faptului că ne-am lăsat creierele să se blazeze. Trebuie să gândim des și profund. „Mintea poate fi pângărită permanent de obiceiul de a ne ocupa de lucruri fără valoare, astfel încât toate gândurile noastre sunt întinate de acest obicei."[2] De aceea, oamenii de succes din istorie au citit, iar înainte de apariția cuvântului scris au discutat cât de mult au putut. Cărțile devin o pasiune, deoarece prin intermediul lor putem vedea dincolo de noi înșine și putem extrage din ele energie și viață. Îmi place afirmația lui Erasmus: „Atunci când am câțiva bănuți, cumpăr cărți; și dacă mai rămâne ceva, îmi cumpăr mâncare și haine".

3. Decizia de a insista

Să te desparți de cineva poate fi dificil, dar să renunți este destul de ușor. Indiferent de strădaniile noastre

atunci când simţim presiunea, a merge mai departe, a schimba slujba, a schimba partenerul, a da înapoi, a pune mâna pe sticlă şi a lua medicamentul, toate acestea devin mecanisme de scăpare care ne fac semne neîncetat şi tot mai puternic. Atunci când dăm de greu, cel mai bine este să facem acele lucruri care eliberează presiunea sau rezolvă problema. Dar atunci când metodologia respectivă presupune evitare, negare şi renunţare, atunci am intrat pe o pantă descendentă care nu face altceva decât să se adauge la problema deja existentă. Aşa cum spunea şi Steve Wright: „Dacă nu eşti parte a soluţiei, atunci cu siguranţă te afli printre cei ce grăbesc criza". Este adevărat că în unele situaţii fuga este potrivită: agresorul sexual, invitaţia de a face afaceri cu mafia, barul în care douăzeci de suporteri huligani se ceartă cu tine. Totuşi, într-o căsnicie întreţinută cu eforturi trebuie să existe şi certuri interne care să întreţină speranţa şi să elibereze suferinţa. Dacă dorim să construim o companie inovatoare, atunci ambiţia de a face acest lucru este la fel de importantă ca şi resursele de capital sau ideile bune. Succesul se află de multe ori de partea cealaltă a celei de-a doua încercări sau, aşa cum spunea Zig Ziglar: „Diferenţa dintre un gol şi un simplu şut este că golul este un şut care a continuat să încerce să dea gol".

Insistenţa este o decizie. Performerii nu sunt cei mai talentaţi sau cei mai străluciţi, ci pur şi simplu cei care nu renunţă. Au continuat să creadă, să încerce, să facă. James Carville este un exemplu bun. Astăzi este cunoscut drept cel mai de succes consultant politic care, alături de Paul Begala şi George Stephanopolous, a creat campania lui Clinton pentru preşedinţie. Şi totuşi, cu şapte ani în urmă, James Carville era, conform propriilor declaraţii, un eşec de patruzeci şi unu de ani: „Pierdusem primele două campanii pentru Senat, eram la Washington în căutarea unei slujbe şi nimeni nu voia nici măcar să mă primească. Mai aveam doar vreo 36 de dolari. Nu îmi ajungea să stau într-un hotel. Locuiam pe Massachusetts Avenue – pot să vă arăt exact unde – cu valiza cu haine într-o ploaie infernală, când cureaua valizei s-a rupt şi tot ce mai aveam pe lume a căzut într-o baltă plină de noroi. M-am aşezat pe jos şi am început să plâng. Este greu de crezut că omul acela care stătea în ploaie cu tot ce avea într-o baltă va fi cel căruia i se va da cea mai importantă misiune în domeniul consultanţei politice şapte ani mai târziu. Poate că este precum soldatul care devine erou şi nu înţelege pentru ce primeşte o medalie. Dacă ar fi fost un loc unde să fug, cu siguranţă aş fi fugit. Dar nu aveam unde să mă duc. Aceasta este insistenţa născută din necesitate."[3]

Cu adevărat în spatele fiecărei poveşti de succes se află eşecul, o inimă frântă, greşeala şi ghinionul. Cei care renunţă la a doua sau la a treia încercare nu realizează că afacerea de succes se afla chiar în spatele celei de-a patra încercări; că trebuie să fii pregătit să continui să încerci ca mod de viaţă. Poate că tu vei reuşi la încercarea a cincisprezecea sau a douăzeci şi şaptea sau poate data viitoare. Dar succesul va veni odată cu hotărârea de a persevera. Evident că presupun că la fiecare încercare eşuată învăţăm lecţii noi şi roadele acestora sunt luate şi duse la următoarea încercare. Dacă pur şi simplu repetăm un experiment eşuat fără să schimbăm nimic, înseamnă că suntem mai mult decât proşti.

BIBLIOGRAFIE

1. William Shakespeare, *Hamlet*, Actul III, Scena I.
2. Henry David Thoreau, *Life Without Principle*.
3. James Carville, „How to be a better man", *Esquire Magazine*, noiembrie 2000.

CAPITOLUL 15

SĂ TRĂIM CU INIMA DESCHISĂ

„Într-o inimă mare este loc pentru orice, într-o inimă goală nu este loc pentru nimic."

Antonio Porchia

M-am născut în Anglia, am fost crescut în Noua Zeelandă și cea mai mare parte a vieții mele am trăit-o în Australia. Am descoperit astfel că fiecare cultură are propriul său jargon și propriile expresii. Dacă ești englez, știi ce sunt puloverele și heringul afumat, budinca neagră și ironia, neghina și oțetul, ca să nu mai vorbesc despre red devils (regiment de parașutiști în Marea Britanie), berea adevărată și școlile publice.

În Noua Zeelandă, pe de altă parte, știi ce sunt pohutakawas (varietate de cartofi dulci) și kahawai (somon australian), *break feeding* (n.tr.: o pășune este împărțită de un gard electric în așa fel încât numai o porțiune a ei să fie disponibilă animalelor) și *share milking* (n.tr.: o formă de arendă aplicată industriei lactatelor). Un kiwan știe ce semnificație are *Footrot Flats* (n.tr: bandă desenată creată de ilustratorul Murray Ball. Cu același nume mai există și un muzical, un film de animație și un parc de distracții în Noua Zeelandă), dar și cine este Sid Going (n.tr.: fost jucător de rugby în Liga Noii Zeelande). Australia, însă, a dezvoltat un asemenea dialog cultural, încât a creat un întreg limbaj și l-a numit... *Strine* (n.tr.: termen folosit pentru a descrie o glumă sau un limbaj inventat vorbit de australieni. Termenul este o sincopă și provine de la pronunția fonetică a cuvântului „australian“ cu un accent australian exagerat). Așa că este plin de *drongos* (n.tr.: un tip de pasăre de dimensiuni mici din aceeași familie cu vrabia), *boofheads* (n. tr.: idiot, dar se poate referi și la cineva cu părul lung) și *bogans* (n.tr.: face parte din jargonul australian și are un pronunțat caracter peiorativ; se referă la cineva care provine dintr-un mediu lipsit de cultură - vezi termenul „țăran“ în jargonul limbii române). Avem *ankle biters* (n. tr.: copil sau cățel mic) și *thunder boxes* (n. tr.: vas de WC), *sheilas* (n. tr.: femeie în jargon australian) și *tinnies* (n.tr.: cutie de bere în jargon australian), iar tărâmul Aussie (australian)

este plin de comparații foarte interesante: „îți folosește ca o bâtă la un car cu oale", „amărât ca un pui de pripas". Și cine poate rezista oare zicalei atât de amuzante, deși destul de fataliste: „Dacă ar ploua cu palate probabil m-ar lovi în cap o ușă de toaletă" (n.tr.: este o zicală ce se referă la o persoană care are ghinion în mod frecvent). Însă expresia australiană favorită pentru mine este „cinstea mea" (n.tr.: în jargon australian „my shout" - plătesc eu; „rândul acesta îl dau eu"; „shout" în limba engleză standard înseamnă „strigăt, țipăt", iar verbul „to shout" - a striga, a țipa). Noul venit pe aceste meleaguri este indus în eroare de expresia „Cine face cinste?" (n.tr.: în original în limba engleză: „Who's shouting?" - „Cine strigă" în engleza standard, însă în jargon australian: „Cine face cinste?") atunci când comanzi băuturi la bar cu prietenii. Totul a început în zilele de demult, când unica modalitate de a comanda și a plăti o băutură era să țipi acoperind zgomotul continuu produs de muncitorii deja un pic amețiți. „Shout" a început să însemne „Fac eu cinste". Cred, de asemenea, că este o expresie foarte nimerită și pentru viață în general.

Suntem meniți să ducem o viață generoasă, cu inima deschisă, de tip „my shout", să trăim o viață care depășește necesitățile și dorințele noastre; o viață care nu se concentrează pe egocentrism, ci pe schimbarea în bine a lucrurilor. O asemenea atitudine în fața deschiderii inimii începe cu decizia de a fi astfel. Curentul vieții ne trage către egoism; ca să mergem în direcția opusă, e nevoie de hotărâre. Paradoxul generozității este că cel ce oferă câștigă, iar cel ce păstrează pierde. Dacă inima este ca un apartament micuț, putem înțelege reflecția care spune: „Cu cât invit mai mulți oameni înăuntru, cu atât voi avea mai puțin loc pentru mine". Dacă analizăm astfel lucrurile, nu vom reuși să înțelegem cum funcționează lumea cu adevărat. Când m-am căsătorit, îmi iubeam soția, pe Heather, din toată inima. Dar atunci

când a venit pe lume primul copil, Jazmin... a trebuit să o iubesc și pe ea. Așa că am luat un pic din dragostea pentru Heather și i-am acordat-o lui Jazmin. Apoi a apărut a doua fiică, Temily. Dragostea a trebuit din nou redistribuită - mai puțină pentru Heather și Jazmin, pentru a putea să mă achit de obligație și față de Temily. În final, a apărut și fiica numărul trei, Isabel. Așa că acum... îmi plac toți copiii mei!

Evident că scenariul de mai sus este prost gândit, deoarece dragostea crește cu fiecare adăugare a unei noi persoane pe care o iubim. Cu cât invităm mai multe persoane în inima noastră, cu atât descoperim și mai mult loc. Apartamentul se transformă într-o căsuță și apoi într-o casă mai mare și tot așa, până ajunge un adevărat palat. Așa cum spune o variantă a citatului nostru de la începutul capitolului: „Într-o inimă plină este loc pentru toată lumea; într-o inimă goală nu are nimeni loc." Așa este și în viață. În filmul *Amelie*, pe când tânăra franțuzoaică se plimba pe malul Senei, ia decizia de a se concentra pe dăruire și nu pe a primi. Minunile și bucuria care au urmat sunt cu adevărat rezultatele unui mod de viață generos - descoperim în acest context sens, scop și o plăcere profundă. În ciuda publicității care i se face, egoismul duce la melancolie și la pustiirea sufletului. Thomas Cannon este un bun exemplu. Revista *Esquire* a prezentat povestea lui sub titlul „Cel mai generos om din lume". Thomas, un funcționar la poștă cu un salariu minim are obiceiul de a oferi sume de 1.000 de dolari oamenilor cărora consideră el că le trebuie mai mult decât lui.[1] Pe parcursul a douăzeci și cinci de ani a oferit în total 120.000 de dolari unor oameni total necunoscuți. Bucuria sa este palpabilă și astfel nu mai este sărac.

Generozitatea este o modalitate de a privi viața. Pat Rafter, în timp ce juca finala turneului, a observat în tribune o persoană care suferea de un handicap. Pat a

decis ca după partidă să-l caute pe individ și să-i ofere tricoul său. Acest comportament este în mare opoziție cu cel al unui alt jucător de tenis, bine înrădăcinat în top ten, care, în ciuda avionului personal și a banilor cheltuiți pe propria înfățișare se plângea că jucătorii de tenis nu câștigă îndeajuns. Andre Agassi i-a sugerat ulterior să folosească o parte din bani și să meargă să-și cumpere un pic de perspectivă!

Generozitatea necesită un angajament total. Nu trebuie confundată cu impostorii săi anemici și palizi: mici gesturi prefăcute pentru a domoli junghiurile conștiinței. Asemenea imitații se regăsesc sub diverse forme. Printre ele se află...

A. DARUL NAȘULUI

Această formă de a dărui este creată pentru a primi sau este o formă de generozitate legată de obligație, o formă de a îmbunătăți comportamentul viitor sau de a crea o listă cu oameni care îți vor fi îndatorați. Rareori vine și cu acel ton grav tipic lui Brando, dar esența este aceeași: „Fac asta pentru tine, dar va veni o zi când îți voi cere ceva în schimb“. Este a dărui cu o cerere atașată. Darul, precum o momeală, implică o obligație de îndată ce este primit și astfel nu mai este un dar. Pescarii aruncă peste bord ceea ce noi în Australia numim „burley“ (momeală), adică mâncare gratuită, numai că de data aceasta nu este legată de cârlig, ci este menită a atrage și a aduna bancurile de pești, iar când acestea apar, iese la iveală și adevărata intenție. Familiile, afacerile, bisericile, toate sunt un teren propice pentru asemenea tactici – numește-o persuasiune, numește-o ispită, dar nu o poți numi a face un dar.

B. DARUL DUPĂ MOARTE

Nu poate exista un „testament generos“, deoarece generozitatea există doar atunci când individul are posibilitatea de a alege. De multe ori, suntem copleșiți de acel individ care „dă totul“. Într-adevăr, din perspectiva modelului nostru primitiv materialist, un asemenea act este judecat în mod pripit. Bineînțeles că vom face cu toții asta. Dar să oferi ceva pentru o cauză nobilă este un lucru vrednic de laudă numai de partea asta a mormântului. Există un proverb evreiesc care spune așa: „Ceea ce dai când ești sănătos este aur curat, ceea ce dai atunci când ești bolnav este argint, iar ceea ce dai după moarte este plumb“.

C. DARUL FORMAT DIN RESTURI

Soția mea are multe puncte forte, dar unul dintre punctele ei slabe este împărțitul mâncării (chestie rămasă de la sora ei mai mare care se năpustea cu zel și regularitate asupra acelei porții pe care Heather o lăsa la urmă tocmai pentru a o putea savura). Acum, când apare castronul destul de generos cu cartofi prăjiți, întrebarea „Nu vrei și tu, iubire?“ este folosită doar atunci când nu mai poate sau când mormanul de cartofi s-a cam răcit. Adevărata generozitate este atunci când îi oferi soțului sau soției prima porție, cu cei mai calzi, crocanți și proaspeți cartofi prăjiți! A oferi atunci când nu mai vrem ceva este doar un pic mai bine decât dacă am face provizii, și e foarte departe de generozitate. Una dintre povețele biblice referitoare la zeciuială este ca aceasta să fie prima porție – Dumnezeu „înainte de orice altceva“, și nu Dumnezeu „acum că mi-am îndeplinit toate obligațiile“. Acum câțiva ani, am primit o bicicletă, însă era prea mare pentru mine și, în același timp, prea dificil să o vând, așa că până la urmă am dat-o. Actul acesta însă nu m-a costat nimic – foarte mică suferință, prin urmare și plăcerea și recompensa.

D. DARUL FORMAT DIN GUNOAIE

O doamnă de la biserica noastră (care ar fi trebuit să fie excomunicată pe loc!) a oferit unei familii din Cambodgia

un pachet de cărți de joc culese de la cazinoul din localitate. „Lipsesc câteva", le-a spus ea în timp ce le oferea cu un ton ce sugera că o asemenea calitate le-ar putea mări valoarea! Încă nu pot să cred acest lucru, dar există multe povești cu oameni care oferă misionarilor nevoiași plicuri de ceai folosite. Gunoiul rămas în viața cuiva poate reprezenta material interesant pentru un târg de vechituri, dar nu este potrivit să fie materia primă a generozității.

„Aruncă-ți pâinea pe ape, și după multă vreme o vei găsi iarăși!"[2]

Pescuitul, ca analogie pentru lipsa actului de a dărui, funcționează foarte bine și este și foarte instructiv în procesul de luare a unei decizii. Tema generozității și analogia sa cu pescuitul au ambele capacitatea de a ne învăța nu numai minunea de a dărui, dar și procesul decizional.

Aceia care pescuiesc au auzit „aruncarea undiței". Aruncarea undiței depășește pura intenție și implică o acțiune bruscă și energică. Vine un moment în care trebuie să acționăm și să vrem și, alimentați de decizie, vom reuși să aruncăm momeala exact acolo unde sunt peștii. Nu vorbesc aici despre decizia condiționată – „Voi face... dacă..."; „Voi... când..." – ci de decizia liberă de orice condiție. Una dintre bucuriile aruncării undiței, în special pentru băieți, este să vadă cât de departe poate ajunge plumbul. Pe vremea când pescuiam (între 12 și 16 ani), locuiam lângă un râu în Waipu, Northland, Noua Zeelandă. (Dacă nu știi sigur unde este Waipu – se află cam la 20 de km de Maungatoroto.) O bună aruncare a undiței ducea momeala în cea mai adâncă parte a râului. Aruncarea mea record a fost una memorabilă. Am azvârlit cu toată puterea și am fost uimit să văd că plumbul plutea ca niciodată. Nu numai că a navigat pe întregul râu, dar a trecut și de dunele de nisip și a ajuns în câmp, pe partea cealaltă – la 500 de metri distanță. Abia atunci

am devenit conștient că plumbul nu mai era atașat undiței. Sărise în mijlocul aruncării, așa că, fiind liber, ajunsese acolo unde nu mai ajunsese nici un plumb înaintea sa. Deci totul vine în urma deciziei. Atunci când ne gândim, plănuim și ne pregătim, după care suntem pe punctul de a arunca undița, eforturile noastre vor fi maximizate dacă toate ieșirile laterale, toate scuzele pentru eșec sau orice alte restricții vor fi tăiate.

Mărinimia vine din suflet. Egoismul este strâns legat de o inimă mică și, într-o lume cu suflete de bonsai, avarii par normali. Un lucru mic nu este frumos atunci când este vorba despre ceea ce se găsește în interior și astfel, numai prin decizie poate începe dezvoltarea interioară. Egocentrismul este coloana sonoră a timpurilor noastre, iar melodia sa continuă îți poate pătrunde în minte și îți poate zădărnici visurile. Disneyland din Anaheim are o expoziție care le plăcea foarte mult fetelor mele când erau mai mici... „Este o lume mică". Am stat la coadă 30 de minute cu melodia aceea: „Este o lume mică în cele din urmă / Este o lume mică în cele din urmă / Este o lume mică în cele din urmă / Este o lume mică, o lume mică" bâzâindu-ne în urechi ca un țânțar enervant. Același cântec a continuat și pe parcursul vizitei noastre, în timp ce vizitam diverse națiuni ale lumii. A doua zi dimineață, în jur de ora 2, m-am trezit cu același refren ce își făcuse acum loc în mintea mea și decisese să rămână neinvitat peste noapte! Lumea noastră va rămâne mică până când noi, prin forța deciziei, vom închide această muzică de fond. Marshall McLuhan a spus: „Mergem cu spatele spre viitorul nostru." Dacă melodiile de anul trecut vor continua să cânte, cântecele noi nu vor putea fi niciodată ascultate.

Vreau să fiu o persoană care se dezvoltă. Istoria este plină de oameni care și-au pus amprenta deoarece au avut capacitatea de a-și schimba mecanismul, cum s-ar spune, și de a trăi peste și deasupra propriei persoane. Pot spune că trăiesc cu această dorință, însă drumul

este lung şi, conform spuselor lui Pavel în Epistola către Romani, Capitolul 12[3], cultura noastră are talentul de a „ne băga în structura sa". Poziţia iniţială este „mic" şi se pare că ne amăgim foarte uşor că facem progrese importante, când de fapt creşterea noastră este minimă. O zicală pe care am auzit-o acum câţiva ani mă ţine cu picioarele pe pământ... „lucrurile mărunte îi supără pe cei mărunţi". Mă supăr pe fetele mele atunci când se apucă să deschidă uşa de la maşină înainte să o deblochez, deoarece în mod invariabil vor ridica butonul exact când eu deschid şi astfel vor bloca din nou maşina. În fiecare zi mă lovesc de nenumărate motive de a mă înfuria pe şoferii care nu semnalizează, care ezită la culoarea galbenă, care – pe scurt – îmi stau în cale. Kreepy Krauly (o maşină automată pentru curăţarea piscinei) se tot blochează într-unul din colţurile piscinei, copacul vecinului îşi scutură frunzele indiferent de anotimp în aceeaşi piscină, problemă ce contribuie la blocarea mai sus menţionatului Kreepy Krauly; cioara din faţa ferestrei se decide să dea volumul mai tare ţipetelor sale nemelodioase la ora 4 dimineaţa; coada la automatul din parcare, coadă care nu se formase atunci când ai parcat maşina şi, culmea, nu este nici în spatele tău atunci când în sfârşit reuşeşti să plăteşti după ce ai stat 20 de minute să aştepţi.

Astăzi, în timp ce scriu aceste rânduri, mă plimb de-a lungul plajei din Jimboran Bay în Bali. Heather şi cu mine am sărbătorit a 20-a aniversare a căsătoriei noastre. Ea tocmai a plecat la aeroport cu destinaţia Perth – eu voi lua un zbor spre Sydney peste trei ore.[4] Aşa că folosesc această ocazie pentru a termina capitolul de faţă, în vacanţă, în Bali. Chiar şi azi, în acest frumos peisaj, mă pot gândi la trei sau patru ocazii diferite când m-am supărat din cauza unor treburi minore. Nu spun că mi-am pierdut calmul sau că neliniştea mea era vizibilă. Tot ce spun este că am observat că această meschinărie incredibilă este încă parte integrantă a naturii mele. Vestea

bună însă este că decizia de a evolua a fost luată şi în fiecare zi va trebui să apăs pe butonul „refresh" şi să o iau de la capăt. Sper ca în decurs de un deceniu limitele lumii mele interioare să ajungă mai departe decât sunt acum. De fapt, convingerea mea este că trebuie să luăm această decizie doar pentru a ne păstra *status quo*-ul. Micimea este la modă şi, pe măsură ce trec anii, este şi mai greu să rezistăm presiunii. Şi totuşi, trebuie să rezistăm, căci o lume ce se scufundă este o lume lipsită de viaţă. Pentru că viaţa nu este definită de locul în care ne aflăm în călătoria noastră, ci de direcţia în care ne îndreptăm.

Primul scriitor de science fiction pe care l-am citit – şi de fapt probabil unicul pe care l-am citit vreodată, deoarece acest gen literar nu se află printre preferatele mele – a fost John Wyndham. Una dintre cărţile sale era o culegere de povestiri în care exista o istorioară obsedantă despre un grup de liceeni care făceau nişte experimente de rutină legate de viteza luminii. De fiecare dată obţineau acelaşi rezultat, adică cinci minute. Profesorul lor nu putea să le găsească greşeala şi astfel au contactat universitatea din localitate. Spre groaza tuturor, studenţii aveau dreptate. Lumina soarelui ajungea pe Pământ doar în cinci minute în loc de şapte cât ar fi fost normal. Oameni de ştiinţă de peste tot din lume au căzut de acord asupra problemei – întregul univers se micşora. Pe măsură ce lunile treceau, ritmul creştea, deşi nu puteai observa asta dacă trăiai pe Pământ, pentru că micşorarea avea loc la scară largă. Totuşi, au început să apară semne. Televiziunile şi posturile de radio au început să dispară, deoarece diversele lărgimi de bandă au devenit prea mari pentru a mai putea fi recepţionate. Apoi, spre final, una câte una culorile păleau – întâi violetul şi indigoul, apoi albastrul, verdele, galbenul şi în final roşul. Dacă te tăiai, observai o picătură neagră curgând pe pielea ta. Ultimul lucru care a dispărut a fost lumina, în timp ce lumea se strângea pe străzi, în pieţe şi pe câmpuri pentru a vedea cum păleşte încet-încet,

după care totul s-a sfârşit... După cum vă puteţi da seama, o asemenea poveste era foarte încurajatoare pentru un copil de doisprezece ani! Totuşi, cred că metafora este clară. Dacă permitem lumii noastre interioare, inimii şi sufletului nostru, existenţei noastre să se micşoreze, viaţa îşi pierde freamătul şi, încetul cu încetul, sistemele noastre de comunicare dispar; nu mai rămâne nimic de spus cu excepţia banalului şi a lucrurilor triviale. Apoi culoarea însăşi dispare din vieţile noastre, până devenim gri şi traşi la faţă.

BIBLIOGRAFIE

1. „The Most Generous Man in The World", Revista *Esquire,* noiembrie 2000, pp. 130-131.
2. Biblia, Eclesiastul II:I (NIV).
3. Biblia, Epistola către Romani 12:2 (traducerea lui J.B. Phillips).
4. După ce am recitit propoziţiile anterioare, am impresia că o să se creadă că nu am avut o aniversare prea bună. De fapt eu mă duceam la Sydney pentru a ţine un discurs.

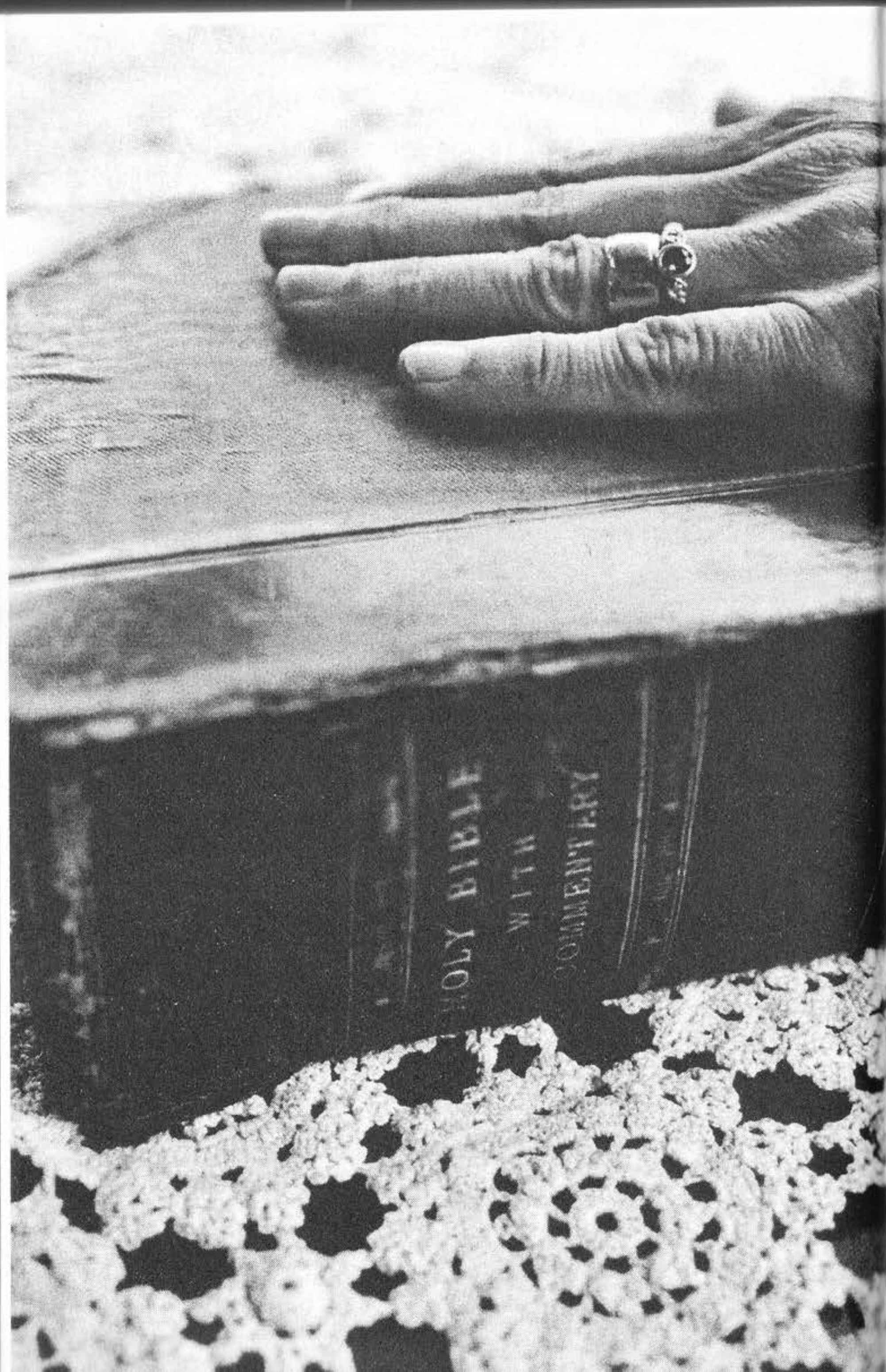
CAPITOLUL 16

ULTIMA DECIZIE

„Să te încrezi în mine mai puţin
Ca-n jurământul înecat în vin."(*)

William Shakespeare, *Cum vă place,* Actul III, Scena 5

(*) În traducerea lui Virgil Teodorescu.

Jurământul are descendenţă străveche şi totuşi, şi-a pierdut semnificaţia în societatea contemporană. Există însă momente şi situaţii când doar un jurământ funcţionează. Cuvântul este unul destul de înspăimântător, iar forţa sa este chemată atunci când trebuie să învingem inamici puternici. Este ca o decizie în echipament de luptă – un soldat pe tanc. Din păcate, tancurile atrag atenţia şi focul asupra lor. În majoritatea situaţiilor, acestea nu supravieţuiesc prea mult. Astfel că jurămintele respectate sunt mult depăşite numeric de cele încălcate. Poate pentru că jurământul este ultimul tip de decizie la care poţi recurge, ultima posibilitate, o încercare disperată şi de cele mai multe ori zadarnică de a te împotrivi vântului neprielnic. Aşa că şansele de eşec sunt mari şi, în consecinţă, lumea se încruntă atunci când aude de jurământ în loc să-l încurajeze. Samuel Johnston spunea: „Jurământul este un lucru groaznic. Este o capcană, un păcat"[1]; în timp ce F.M. Knowles atenţiona: „Cel ce încalcă o hotărâre este o cârpă. Cel ce o ia, este un prost". Totuşi, există momente în care jurământul este singura formă potrivită a deciziei. Te-ai putea aştepta oare la ceva mai puţin solemn decât o promisiune publică atunci când îţi dedici tot restul vieţii unei alte persoane? Jurămintele de dragoste, devotament şi fidelitate, care sunt esenţa ceremoniei căsătoriei necesită toate acele semne distinctive care le însoţesc. Căsătoria într-o capelă „drive-through" este pură distracţie, un experiment, un *surogat* vulgar – o distracţie decizională dacă vrei, o imitaţie de plastic pe care o colecţionezi pentru că nu poţi avea obiectul original. Adevăratele jurăminte nu au căi de scăpare. Drept urmare, divorţul şi tot ceea ce implică el este şi dureros, şi de lungă durată. Atunci când jurămintele căsniciei sunt încălcate, rănile sunt foarte mari. Societatea nu le poate permite părţilor să meargă fiecare pe calea lui fără a încerca să creeze un fel de împăcare (în cel mai bun caz) sau un final oficial (în cel mai rău caz). Jurământul are astfel menirea de a limpezi lucrurile o dată pentru

totdeauna şi, dacă este folosit corect, măreşte puterea voinţei. Atunci când Cortez a ajuns în Lumea Nouă, a ars toate corăbiile pentru ca oamenii lui să aibă o motivaţie bună ca să facă viaţa lor să funcţioneze pe acel nou tărâm. În mod similar, jurământul îndepărtează toate alternativele, aşa încât a te răzgândi nu mai este o opţiune posibilă. Fără acest gen de hotărâre, alcoolicului care încearcă să renunţe la băutură îi va fi mult mai greu decât celui care pune faţă în faţă posibilitatea de a bea un pahar de bere sau vin cu însăşi moartea.

Gandhi a folosit un jurământ pentru a trece de la fidelitate, la castitate (deşi putem spune că ultimul îl încalcă pe primul, doar dacă nu cumva soţia este total de acord). A încercat de mai multe ori să spună nu libidoului său, însă a eşuat. Dar la vârsta de 37 de ani a făcut un jurământ solemn, jurământul lui Brahma Charya – încetarea oricărei activităţi sexuale. În filmul lui Richard Attenborough despre viaţa lui Gandhi, un reporter sceptic o întreabă pe soţia sa, Kasturba, la vârsta de şaptezeci de ani: „A încălcat vreodată acest jurământ?“: „Nu încă“, răspunde aceasta cu o sclipire în ochi.

Sunt conştient că acest concept al jurământului are o nuanţă medievală. Totuşi, înţelepciunea sa folosită cumpătat şi în mod potrivit este cea mai bună formă a deciziei. Îi face pe oameni să se ridice deasupra lor înşişi. Prin forţa sa, curentul slăbeşte, vântul se potoleşte şi mulţimea nemulţumită se împrăştie îndeajuns cât să ne putem continua călătoria.

CÂTEVA SFATURI LEGATE DE JURĂMINTE

1. SPUNE CUIVA

Un jurământ trebuie să implice responsabilitate. Jurămintele, prin definiţie, sunt decizii făcute cu glas tare fie faţă de prieteni şi familie, ca în cazul căsătoriei, fie faţă de Dumnezeu. Spre exemplu, multe dintre jurămintele făcute de Gandhi au fost de natură religioasă. Se pare că decizia personală fără ajutorul prietenilor sau fără credinţă nu va avea forţa necesară. Dacă faci un jurământ, trebuie să spui asta cuiva. Putem renunţa oricând la o decizie despre care nimeni nu ştie nimic.

2. NU TE GRĂBI

Un jurământ nu este niciodată făcut în grabă. De obicei, este rezultatul unei gândiri şi deliberări îndelungate. În general, marchează sfârşitul drumului din punctul de vedere al alternativelor. Fumătorul care a încercat absolut totul pentru a se lăsa poate sfârşi prin a face un jurământ solemn. Se presupune că nimeni nu ar trebui să ia o asemenea decizie în mod pripit. De aici şi porunca biblică: „Mai bine să nu faci nici o juruinţă, decât să faci o juruinţă şi să n-o împlineşti...“[2]

3. CREEAZĂ UN RITUAL

Jurămintele de căsătorie sunt însoţite de dăruirea şi primirea unui inel. Acestea sunt simboluri, semne că are loc ceva mult mai profund decât un simplu schimb de cadouri. Inelul are o semnificaţie; o legătură fără capăt ce simbolizează dragostea nemuritoare.

Pentru unii, ritualul este reprezentat chiar de loc – vechii israelieni construiau un altar sau un monument în fiecare loc în care făceau o promisiune sau un legământ. Revizitarea locaţiei respective reafirma decizia luată şi, într-un fel, o făcea mai concretă. Pentru alţii, o mâncare anume poate întări decizia şi o poate sublinia iar şi iar. Obiceiul creştin al comuniunii înfăţişează bine acest aspect. Iisus însuşi a făcut un jurământ de a nu mai bea vin până la sfârşitul veacurilor. Până şi curcubeul de pe cer, ne spune Geneza, este un semn al legământului făcut de Dumnezeu cu Noe. Astfel, un jurământ are nevoie de un reper, de ceva care să-l marcheze şi astfel, decizia devine ancorată în însăşi materia vieţii.

BIBLIOGRAFIE

1. James Boswell, *The Life of Samuel Johnson*, 3.357.
2. Biblia, Eclesiastul 5:5.

EPILOG

Aniversarea mea cade exact în mijlocul anotimpului rezoluţiilor, aşa că 2 ianuarie este ziua mea pentru „recalibrare". Îmi iau carneţelul de notiţe, mă aşez pentru o oră şi ceva la masa unei cafenele şi îmi revizuiesc viaţa; în special mă uit din nou peste hotărârile mele.

Din păcate, deciziile nu trebuie luate o singură dată. Necesită revigorare şi reexaminare.

Aşa că o iau punct cu punct şi reexaminez calitatea căsniciei mele şi a caracterului meu, starea financiară şi viitorul. Pe scurt, mă uit peste diversele decizii standard luate, despre care eu cred că formează viaţa.

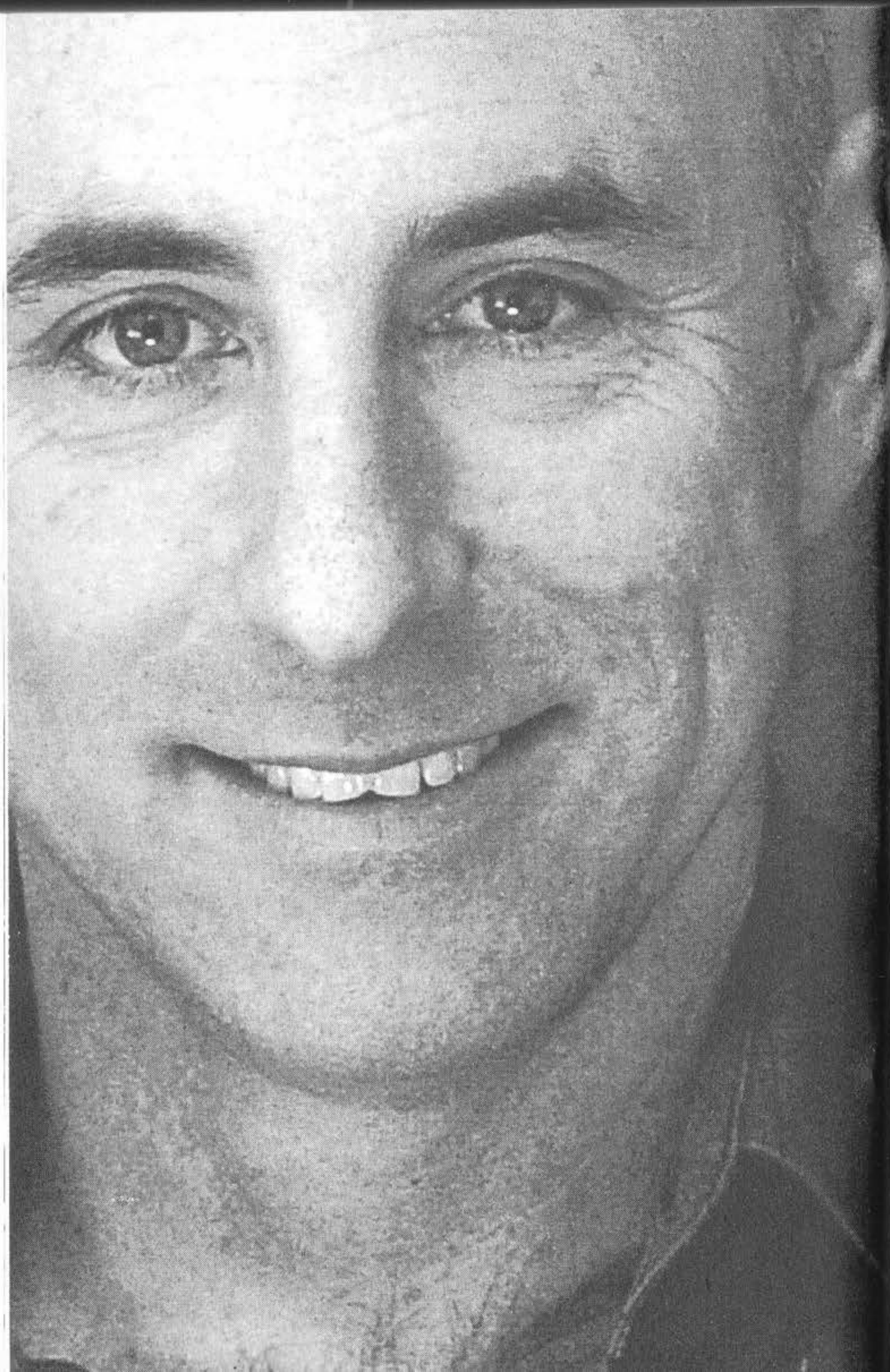
În mod evident, unele dintre ele au fost duse la bun sfârşit.

Focul care arde sub fiecare trebuie întreţinut în mod constant. Lăsate de capul lor, pasiunea scade, claritatea se tulbură şi hotărârea slăbeşte.

Dacă ar exista o carte pe care aş putea să o citesc în fiecare an pentru a-mi ţine hotărârile active...

Dacă voi găsi o astfel de carte, îţi voi spune.

DESPRE AUTOR

Phil Baker este autorul mai multor volume de succes, printre care *Secrets Of Super Achievers* (*Secretele oamenilor împliniţi,* Ed. Amaltea 2008) şi *Attitudes of Amazing Achievers (Atitudinea oamenilor împliniţi).*

De asemenea, este şi un orator renumit, care ţine conferinţe pentru un public format dintr-un număr între 50 şi 10.000 de oameni.

Phil locuieşte în Perth, Australia, unde este preot principal la Biserica Riverview, una dintre cele mai mari comunităţi din Australia.

JURNALUL ONLINE AL LUI PHIL BAKER

Vizitaţi jurnalul online al lui Phil Baker, unde îşi scrie în mod constant cugetările şi observaţiile asupra unor subiecte variate din politică, istorie, filozofie, teologie, poezie, sport şi multe altele!

Puteţi vizita blogul său intrând pe www.philbaker.net

Editor: Dr. M.C. Popescu-Drânda
Dr. Cristian Cârstoiu

Director executiv: George Stanca
Redactori: Oana Cristina Plăcintă, Alina-Nicoleta Ilie
Traducere: Irina Sasu

Prepress: AMALTEA TehnoPlus
Coperta: Petronella Andrei
Tehnoredactare: Gabriela Căpitănescu
Paginare: Gabriela Căpitănescu
Producție: Mihaela Conea
Distribuție: Mihaela Stanca

OP 13 – CP 145 București
internet: www.amaltea.ro
email: office@amaltea.ro

Tipar: EMPIRE PRINT – București
tel.: 0742 155 509
email: print@empire.com.ro